

KOSZORÚ,
SZÉPLITERATURAI AJÁNDÉK

A'

TUDOMÁNYOS GYŪJTEMÉNYHEZ;

1831.

Tizenegyedik Esztendei Folyamat.

PESTEN,
PETRÓZAI TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI ISTVÁN,
KÖNYVNYOMTATÓ-INTÉZETÉBEN.

Harmadik rendbéli Magyar Öltözet.
Kiadta

KLASSZI VENCZEL

Magyar Szabó Mester Pesten.

KOSSORÚ,

SZÉPLIETÉRTURAI ALÁNDÉK

A

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYHEZ

Tisztelettel ajánlja a Magyar Tudományos Akadémia

PESTEN.

MEZŐSÉGI NYELV- ÉS IRASMTUDÁS-TANÁRSZAK
KÖNYVTÁRA

FARKAS VAN A' VEREMBEN.

Víg-Játék I. Felvonásban.

Személyek.

Félhegyiné, Asszonyság.

Tincsi, Leánya.

Linkai Mórícz.

Lobbany Lőrincz, Ispány Félhegyiné Jós-
szágában.

Fürjes, Iró Deákja.

Gödrösi, Falú Jegyzője.

Klári, Leánya.

Julinka Asszony, Kulcsárné.

Játékhelye: egy Falú Félhegyiné Jóságán.

Egyszerű falusi szoba.

Klári. (fon.) Kimentek. Istenem! csak hogy Farkas van. Az ember holtra unná magát velök. Én nem tudom — mintha minden szava egy — egy álom por volna annak az Ispány Urnak; olly nehéz, olly altató. Aztán mindég olly közel ül hozzám ha jön, mintha én volnék a' kályha. Aztán beszél, de miket? Ah — az ember majd lelkit veszti vele! Csak hogy ki mentek. Bár csak ott meg egy Farkas el szaladna vele — Uram bocsá! hogy sohse jöne vissza többé. Itt csiszog csoszog, mint a' tavali papucs, aztán még ajkamat is meg csípi — pedig — no! már tán jönnek? ki az? —

Fürjes. (bundában jó) Huh! lelkem de más világ van ottkin. —

Klári. Ejnye — hát maga? aztán ilyen időben —

Fürjes. Esik a' hó — fú a' szél, kavarog a' fürge-
teg, mint hamis leány fejében a' gondolat. —

Klári. Hát a' legényében mit csinál?

Fürjes. Ott csak szép egyformán folyik, mint a'
szinméz.

Klári. Van is a' legényben méz? — de egy csöpp
sincs, annyi sincs mint egy ehes darásban, édesebbek vol-
nának bizony.

Fürjes. Hát nem édesek — Klárikám?

Klári. Egyik mint az éretlen vadkörte, másik mint
az avas dió, harmadik mint a' —

Fürjes. Mint a' süveg cukor —

Klári. Kérem — mint az eczet ágy.

Fürjes. Oh? Oh? — de rossz lett volna lelkem bi-
rónak, — ki álhatott volna meg széke előtt? Klárikám!
nézzen a' szemem közé — most nem szívből beszélt
ugy-e?

Klári. Nem ám — hanem tudóból; a' szívnek
egyébb haszna van. —

Fürjes. Teszem: ide csaljuk vele a' legényt ugy-e?
elüzzük szeméről vele az álmat, meg neheztjük vele a'
levegőt, hogy mindég sóhajtson, aztán kövé, jéggé, ful-
lánká, — mindenné válik, hogy utóbb meg is bolon-
dúljon az ember? —

Klári. No már hogy tudnék én illyeket össze hor-
dani — olyan a' beszédje mint a' gyűjtött tarló; túske,
kórró, minden van közte! ugyan nézzen a' szemem közé —

Fürjes. Nem — maga nézzen ide —

Klári. No? ha oda nézek, látok két szemet, ol-
yan feketést —

Fürjes. Igen, meg egy jó lelket bennök — a'
melly —

Klári. A' melly láthatatlan — ha ha ha! nem tanu-
ta a' kis Kátéból?

Fürjes. A' melly nem gondol mást — csak Klárit a' melly nem óhajt mást — csak Klárit, a' melly nem szeret mást csak Klárit, a' melly nem érez mást csak kinját, a' melly maholnap ki fog röpülni házából. —

Klári. Ki fog? Istenem be kár lesz azért a' szép lelkiért!

Fürjes. Eh! ha így van, mit sopánkodom én itt mint a' kárvallott? Ki a' Farkasok közé — (menni akar.)

Klári. No hogy volna? hiszen ne sopánkodjék, de maradjon —

Fürjes. Mikor az embernek minden kedvit elveszi, azután ki csúfolja.

Klári. Ki kezdte — ugy-e? a' legénynek minden szabad, a' Leány halgasson.

Fürjes. Klárikám — ha látná szívemet —

Klári. Ej! tegye le azt a' bundát, — a' jó keresztén könnyen meg egyez felebarátjával.

Fürjes. (meg akarja ölelni) Kedves Lányka! —

Klári. (elvonja magát) No no — csak a' bundát, olyan szücs szaga van —

Fürjes (le teszi) Hej pedig rózsám de alá illenék! De csak le teszem hát, úgy is olly meleg ez, a' szoba — mint szívem.

Klári. Hát füteti?

Fürjes. Szerelmem ég ben Klárikám! — Ha Isten éltet a' tavaszra mint igéré Nagyságos Asszonyom Ispánnya tesz — 's akkor —

Klári. Ah az az Ispány — majd rosszat mondok néki — ha maga is ollyan lesz.

Fürjes Mért? 's az Ispány? — Ah! az igaz arra én is haragszom — egész nap dorombol, mint kuszakóban a' macska, aztán a' Notárius Úr felől mindég olly rosszul beszél — nékem meg eltiltotta az ide járást, kenyerem vesztése alatt —

Klári. Maga meg ő mindég itt ül, mint a' Kottlós tyúk —

Fürjes. Ah lelkem ne higyen neki — ravaszabb az a' tavali Rókánál. Én halloom mindég mit beszél, hizelkedik hogy meg ronthassa a' Notárius Urat, vigyázzanak rá, veszedelmes ő itt, mint életes házban a' Patkány.

Klári. 'S minden Ispány olly rossz volna?

Fürjes. Oh nem! segítsen csak engem arra az Isten, 's magát Klárikám haza vihessem — majd meglátja —

Klári. Jaj — az ígélet könnyű — de hamar feledségbe megy, mint nagy Urnál a' szegény rokon; aztán messze is van az még!

Fürjes. Én érzem azt inkább — de ha el jó Klárikám akkor? —

Klári. Akkor itt lesz —

Fürjes. 'S maga?

Klári. Én? — ah de milly telhetetlenség ez magától — hányszor mondám már, hogy ha Isten úgy akarja én nem bánom. De az az Ispány — az? pedig most is itt van.

Fürjes. Csak maga Rózsám maradjon hű — avval nem gondolunk. A' nagyságos Asszony engem is Ispánná tesz — azután nem parancsol.

Klári. Igen — de addig?

Fürjes. Addig a' mint lehet — Tűrés — Reménység, ezen két hű barátjai a' szenvedőnek —

Klári. Nem sokat adnak biz azok, mint az ollyan pártfogó, ki maga is szegény — A! tán csak jönnek?

Fürjes. Kik?

Klári. Apám 's az Ispány — Farkast lestek.

Fürjes. Az Ispány? Klárikám ha itt kap — tüstént el üz magától — mit tegyek?

Klári. Ah az a' rossz ember! — Itt ez a' benyiló csak menjen be — majd ha lehet ki éresztem —

Fürjes. Ah az az Ispány — (be megy)

Klári. (egyedül) Istenem ez a' Fürjes olly böcsületes ifjú — kár hogy más kegyelméből kell neki élni — aztán az a' tavasz is olly messze van még — innen is hogy éresztem ki? Istenem csak a' sok baj! (le ül fonna)

Lobbany — Gödrösi jönnek.

Gödrösi. Fülelem mellett váljék Farkassá az írótollam, ha ma meg nem fogjuk — Domine Spane igaz-e? vagy nem?

Lobbany. Perse — perse! Hanem ittben csak ugyan jobb — (Klári mellé ül) kivált itt a' Rokka mellett, — olly szépen pörög —

Gödrösi. Azért adott Isten az embernekézt az állatok fölött, hogy uralkodhassék rajtok — Domine Spane igaz-e? vagy nem?

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie! (Klárihoz) Aztán azok a' kis kacsók — fehérek mint a' buza-kenyér —

Gödrösi. Hanem ha ma estére Farkasunk lesz — bibemus magnum áldomás — Ispány Uram igaz-e vagy nem?

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie — bibemus! — (Klárihoz) Oh lelkem kis napra forgóm (erre is nézzen már — ne mindég a' kályhára. —

Gödrösi. És még egyet! az első Farkast, melyet fog vermünk — Klárinak adjuk — Domine Spane — igaz-e? vagy nem? —

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie —

Klári. Köszönöm Apám — majd emlékeztetem igéretére — jó lesz a' farsangra. —

Lobbany. (Klárihoz) Mit kis Tubám? ígért valamit — a' kézfogóról szólt — mikorra mondta — a' farsangon? —

Klári. (titkolt mosolygással) Ūhüm!

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie —

Gödrösi. Kérem — most nem szóltam — Domine Spáne igaz-e' vagy nem?

Lobbany. (Gödrösire rohan) Uram Atyám — Barátom — Komám Uram! — (Klárihoz megy) Kis Ispányné.

Klári. Menjen! össze töri a' Rökkám —

Gödrösi. Mi ez egyszerre? — Váljak Farkassá ha valamerre el nem szált az esze Domine Spáne — igaz-e' vagy nem?

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie! — Jaj — jaj — oda az újjom — ketté törött —

Gödrösi. Mi baj? mi baj?

Lobbany. A' Rokka — a' tűzre való —

Klári. Hi hi hi! meg ütötte az orsom? úgy kell — úgy kell — mit kotonoz itt sötétben?

Gödrösi. Váljak farkassá a' Rökkád — sötét is van már — hozzgyertyát — Domine Spáne igaz-e' vagy nem?

Lobbany. Jaj nem tudom Domine Notarie — igen fáj —

Klári. Meglehetne nézni a' Konyhán Apám — majd én viszek kámforos pálinkát —

Gödrösi. Gyertyát leány! ördög diabolicum — Domine Spáne igaz-e' vagy nem?

Lobbany. Jaj újjom — horrende fáj Domine Notarie —

Klári. (mentében) Mit csinál az a' szegény Fürjes addig; pedig be sincs fűtve az a' szoba. (el.)

Lobbany. Tán a' körmöm is el rugta. —

Gödrösi. Ej! semmi az! csak ma farkasunk legyen — Domine Spáne igaz-e' vagy nem? —

Lobbany. Vere nego — Domine Notarie! mit gondol? egy köröm — meg egy farkas?

Gödrösi. Bizony Domine Spane mind a' 24 körmiért nem adnám — csak foghatnánk egyet — igaz-e' vagy nem?

Lobbany. Jaj újjom!

Klári. (jó gyertyával) Jó estét kívánok! Jaj nekem, vér —

Lobbany. Vér ám — annak is a' java — minden csöppje kár — mint a' jó Tokajinak.

Gödrösi. No leány kössd be az Ispány Uram kezét — én addig meg nézem a' vermeimet. — Az az újj lehetetlen hogy ma ne fogjon — Domine Spane igaz-e' vagy nem? (el)

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie. — Jaj nekem az újjom — te kis leány adj rá balzsamot — mert ha minden vérem ki folyik 's én nem leszek 's azután búdban te is meg halsz — ki marad a' földön? —

Klári. Ójjé! elegen maradunk még Ispány Uram. De hogyan kössem én most be az újját — látja én úgy irtózom a' vértől — ha látom mingyárt elájúlok.

Lobbany. Te! else tudnál ájúlni — ilyen vértől? nézd milly szép piros — mint a' Szekszárdi bor! hozz csak egy kis ruhát —

Klári. Oh jaj! —

Lobbany. Különben rád mázolom — aztán olyan leszél mint a' husvéti tojás. —

Klári. No hozok — no! csak várjon — (el a' benyilóba)

Lobbany. Ez a' kis leány egész Angyal — csak két szárnya hibáz. Különben lehetnek nála szebbek: de csunyábbak is vannak. A' kár csak benne hogy ha meillette ülök mindég a' kályhára néz! A' Dominus Notarius mindég farkast les, én meg addig a' leánya körül

vagyok — tán utóbb még is lesz belőle valami. De milly' soká jó! (be kiált). Hej! te kis rongyszedő jössz-e' már? minden vérem el folyik addig.

Klári. (belől) Mingyárt — mingyárt!

Lobbany. Eressz — én is be megyek, ott bekötözhettz.

Klári. (belől zárja az ajtót) Nem, nem, nem szabad — mingyárt megyek, nem találtam még —

Lobbany. Ott hideg van ládd — jobb lessz a' sebnék is — eressz —

Klári. Megyek már — (ki jó) No! de nehezen vár — itt a' rongy! (félre) Szegény Fürjes majd meg fagy ott ben, már csak ki ereszthetném!

Lobbany. No kösd be bubuskám szépen —

Klári. Adja — (kötí)

Lobbany. Jaj — Jaj! ne olly erőssen — fáj —

Klári. Így kell — így gyógyúl meg —

Lobbany. Te kis kuruzsoló — hej! a' szívemen van ám nékem nagy seb —

Klári. Azt is a' Rokka vágta?

Lobbany. Nem — azt a' fonó — he he he! — az ám — látod.

Klári. No adja — majd egy úttal azt is be kötöm —

Lobbany. Jaj! külső kötés annak nem használ — Héj kis leány — szeretnél e' Ispónyné lenni? te kis félkesztyű — nemzetes Asszony — tudod mi az?

Klári. Szeretnék bizony — majd a' tavaszra. —

Lobbany. A' Tavaszra? — most jobban rá érnénk — akkor szántás, vetés, minden elő jön — most a' farsangon jobb volna — még sonka is van.

Klári. Ugy ám; de nem lehet látja!

Lobbany. Mi nem lehet ha én akarom —

Klári. 'S Ispány Úr is akarná? pedig az író deákja mást beszél, — úgy bizony!

Lobbany. Mi köze van ahhoz az Iródeáknak? —
's mikor mondta? beszéltél vele? mikor volt itt?

Klári. (félre) Jaj bizony tán magát érti? (fön) Izé hát — látja — csak úgy — izé — nem bizen —

Lobbany. Oh lelkem rossz ember ám az — rosszabb a' sásas szénánál. Aztán rád kacsingatott úgy-e' a' Templomban? — Ne higyj néki! szem rángotódzásban szenved, mindenre úgy hunyorgat mint a' hamis ló — Mi más vagyok én úgy-e'?

Klári. Ühüm! —

Lobbany. Látod — te kis idei csirke! csak néznél már egyszer rám — ne mindég a' kályhára.

Klári. Úgyám — hát a' Kulcsárné Asszonyom ő kigyelme? —

Lobbany. (félre) Ejnye! jégverte kis boszorkánnya — bizony megszagolta (fönt) Csak te rám nézz — avval ne gondolj — ő Kulcsárné, — Te Ispányné leszesz.

Klári. Dejszen majd meg mondom miket beszél itt.

Lobbany. Minek fárasztanád azt a' kis gyenge tüdődet. — Aztán nem újság levél az hogy mindent keljen neki tudni, csak Te rám nézz kis Leány — ah a' Julinka asszony — úgy is olyan mint az ó historia — sokat tud — 's idős is —

Klári. Dejszen derék Asszony az — már kis csirkéi vannak —

Lobbany. Azoktul tanulja hát azt a' sok cseveget, — aztán olyan mint a' tavali kalendárium, mindég régiekről szól —

Klári. Lé ülök biz én fonna — (le ül) Nem megy ki Ispány Úr Apámhoz — olyan soká jó — tán csak Farkas van a' veremben — nézze meg.

Lobbany. Mit nekem a' Farkas verem — jobb illy szelid galamb házban!

Klári. Ez galambház, — Ispány Úr benne a' gerény — pusztít. —

Lobbany. Te kis párka — te csak nyujtsd az élet fonalát, ne elméskedj. —

Klári. E bizony szösz fonál — nem élet fonál.

Lobbany. Milly boldogság illy szép újjak közt fonálnak lenni.

Klári. No adja ide a' fejét — úgy is olyan szösz-forma már — majd bele sodrom. —

Lobbany. Te kis kujon — mindjárt meggyújtom kenderedet.

Klári. Közel ne jöjjön — tudja e' az orsó! —

Lobbany. Ah hogy törjék el — most is fáj az újjom.

Gödrösi. (jö) Vájlék farkassá az ilyen idő — az embert csak úgy pörgeti a' fürgeteg — még sincs farkas; pedig ma kell neki lenni ha égből hull is bele. Domine Spane igaz-e'? vagy nem?

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie! ma fogjunk.

Klári. (félre) Istenem az a' szegény Fürjes, meg fagy ottben; csak ki ereszthetném.

Gödrösi. Canis mater — olyan vagyok a' hótól, mint a' torma disznófej. — Domine Spane igaz-e'? vagy nem?

Lobbany. Habet rectum D. Notarie! akár eczetet töltenének rá.

Gödrösi. Vivat — ha ha ha! ez jó incidentia — erre igyunk. Így télen úgy is csak a' kályha, meg a' csutora kelendő — egyik kívül; másik belől, aztán az ember csak meg nem fagy. Hisz el kél a' farkas bőre előre is — Domine Spane igaz e'? vagy nem?

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie! el kél, mint farsangon a' leány. —

Klári. (fölugrik) Jaj nekem — a'! nem hallották?

Gödrösi. Mi az?

Hlári. Akkorát ordított mint egy Szamár

Lobbany. Én?

Klári. Farkas, — tán csak bele esett a' verembe itt ment el az ablak alatt — olyan fényes szeme volt mint néha Ispány Urnak az üres csutora mellett —

Gödrösi. Ha ha ha! te kis ábcés könyv — hisz macska volt — annak fénylik úgy a' szeme; ha verembe esett, majd meg leljük, te csak hozz bort, Domine Spane igaz-e'? vagy nem?

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie! csak bort.

Klári. (mentében) Csak már ki ereszthetném — hisz össze fagy ott egész éjjel. (el)

Gödrösi. Szeretem ezt a' kis lányomat az Isten áldja meg. Miolta szegény feleségem megholt, — ő viszi egész házamat — válik is ebből majd derék menyecske — Domine Spane igaz-e'? vagy nem? —

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie — válik bizony — váljék is.

Gödrösi. Meg is nézem a' ficzkót a' ki érte jő — Tudjon ám farkast fogni, aztán fiatal, egészséges legyen, haja fekete, mint a' holló, ne úgy keverve ám mint a' ezukros mákos tészta — Domine Spane igaz-e'? vagy nem?

Lobbany. (köhög-haját simogatja) Izé, — ejnye, de már aligha farkas nincs a' veremben, nem hallotta?

Gödrösi. Kukkot ért hozzá Domine Spane — hisz a' borgyúm bögött. — De az a' leány tán csak a' csaphoz fagyott — soká jő — igaz-e'? vagy nem?

Lobbany. Igen soká. Az igaz hogy néha fiatal korban meg őszül az ember. —

Gödrösi. Hisz a' búza között is, némellyik előbb megszökül, kivált ha a' köd'megüti — de nem ér az egy farkas nyomot is, Domine Spane igaz-e'? vagy nem?

Lobbany. De már soká jön az a' kis leány tán csak farkast látott.

Gödrösi. Ih! nem ijed ő meg a' farkastól, ha az én leányom, — valami ősz embertől hamarabb — D. Spane igaz-e? vagy nem?

Lobbany. De még is —

Gödrösi. Domine Spane aligha szomjas nem, mint a' száraz spongya — hogy olly nehezen várja: — De jó már nézze, igaz-e vagy nem?

Lobbany. Habet rectum D. Nolarie — ígyünk.

Klári (jó horral) Ugy-é soká jövök, annyi farkas szaladgál udvarunkon, aztán úgy féltem, most még löni is lehetne.

Gödrösi. Ha van majd hele esik a' verembe.

Klári. (félre) Istenem már ki nem ereszhetem szegényt.

Gödrösi. (tölt) No kis lányom ne félj — tiéd az első Farkas, mit fogunk, félelmedért. Adjon Isten a' verembe nagy vén farkast — néked szelid, ifjú férjet — (iszik) D. Spane igaz-e? vagy nem?

Lobbany. Igen — férjet.

Klári. Köszönöm Apám.

Gödrösi. D. Spane — igyék — mit néz olly szomorún mint az éjjeli bagoly (tölt neki). Adja Isten hogy az Ispányné Asszonyomat még a' télen haza vihessük — he he he! — igaz e' vagy nem?

Lobbany. Nem bánom ha szép fiatal lenne (iszik).

Klári. Ugy ám! — A' Kulcsárné Asszony.

Gödrösi. Ej! váljék farkassá D. Spane — olyan mint a' Ketske, az is csak a' fiatal ágot szereti, pedig bizony ha szarvas volna, eddig ugyan meg ágos bogasodott volna a' szarva velem együtt D. Spane igaz-e? vagy nem?

Klári. Jaj eddig tán 50 ága is volna, aztán hogy szaladna az erdőkben?

Lobbany. Mit beszélsz te kis leány? Hát ha te meg rózsabornád, hány embernek szúrta volna meg már kezét tövised — he?

Klári. Úgy kellene neki — mért nyúl hozzám?

Gödörös. Ne félj kis lányom — csak te jó légy; rendel neked is az Isten, Anyád is leány volt míg el nem vettem, te is Asszony lész, ne félj.

Klári. Attól tán inkább félnem kell?

Gödörös. Ej! a' férjfi sem mind ördög — annak is van ám szelidje, mint a' vadgalambnak. A' di olyan farkas vérű, hogy félni kell nőjének tőle — ne házasodjék meg — váljék farkassá. — D. Spane igaz-e? vagy nem? —

Lobbany. Habet rectum D. Notarie — csak a' java házasodjék, teszem mint én, az illy szelid-bárány lelkűek. Oh mert sok bajjal jár az a' házasság, olvastam róla; de a' jámbor férj azt mind eltűri — elnézi. — Én érzem magamban ezen jó férj kvalitásokat, nekem kár volt csak eddig is nőtelen lakni — oh én érzem a' magam höcsét. De fogadom is —

Gödörös. Ej! váljék farkassá D. Spane, ne fogadjon nekünk semmit, majd a' Menyasszonyának sokat kell ugy is fogadni. Most nézzük meg a' vermeket.

Klári. Ugy ám Apám — jó lesz biz az — majd addig inkább sütök egy kis kalbászt — az lesz ám jó farkas fogás után.

Lobbany. Hideg lesz most D. Notarie, még a' fülünk is elfagy.

Gödörös. Semmi az. Ha elfagy, kisebb lesz, igaz e? vagy nem?

Klári. Perse — látja Ispány Úr — aztán egészen meggyöngült az idő.

Lobbany. Jobb lesz reggel, én fázom.

Gödörös. Ej de béka vérű. — Vegyen hát bundát ott van egy ni — hiszen nem soká tart.

Klári. (félre, - a' bunda elébe állva). Jaj, ez a' bunda — Istenem! (fönt) Hiszen nem kell oda bunda — nem illik a' vőlegényre — látja — aztán mingyárt vissza jönnek, ebben nehéz lesz menni.

Lobbany. De már csak rám veszem hát!

Klári. Kérem, de ezt a' moly eszi ám, majd elcsunytaná a' ruháját, megy a' szőre nem is meleg.

Lobbany. Semmi (föl veszi) hiszen még új.

Gödrösi. Micsoda bunda ez? nem ösmérem.

Lobbany. Nekem olyan ösmerős.

Gödrösi. Kis lányom hol vetted te ezt?

Klári. (zavarodva) Hát — izé — aztán — látja — hát csak izé — úgy bizony!

Gödrösi. Váljék farkassá kis lányom, a' ki ezeket érti — D. Spaue igaz e'? vagy nem?

Lobbany. Habet rectum D. Notarie, érthetetlen mint a' Czigány Mi-Atyánk.

Klári. (félre) Istenem mit mondjak? (fönt) Hát izé — látja apám, az izé volt itt előbb, az tette be, hogy vigyázzunk rá, mig megjő.

Gödrösi. Váljék farkassá az az izé kis lányom, ki az?

Klári. Hát a' Mészáros-legény, ki ment az akolba marhát nézni.

Gödrösi. Illyen későn, aztán hideg van most kin,

Klári. Úgy ám, de nem olly fagyos ám az mint Ispány Uram, szintúgy a' viz is verte — úgy bizony látja!

Gödrösi. Váljék farkassá a' bundája, azért csak vegye rá D. Spaue, ha fázik, mingyárt bejőjjünk.

Klári. Hiszen azért kiviheti csak hogy rám bizta.

Lobbany. (rá veszi) [Olyan ösmerős (kin kutya ugatás).

Klári. Csak hamar — a! de ugatnak a' kutyák.

Gödrösi. No csak rajta, tán farkas?

Lobbany. De bizony csörgős szán.

Gödrösi. Váljék farkassá ha nem az.

Klári. Tán a' farkas nyakán van, megesik ám az néha csak menjenek.

Gödrösi. De már csörgős szán, meg is áltak.

Klári. (félre) Istenem már ki nem ereszthetem.

Gödrösi. Kik lehetnek? tán csak az Asszonyosság.

Lobbany. Hisz az én hozzám szólna.

Klári. (kinéz) Debz a' Kisasszony, már jönnek.

Tincsi, Julinka jönnek bundákban.

Tincsi. Ejnye Nótárius Ur, ilyen a' vendég szeretet? ki sem jönnek eleibénk, 's a' sok kutya az embert majd lábánál fogva huzza le a' szánból.

Julinka. Ah az én időmben —

Gödrösi. Ezer engedelmet Ngos Kisasszony! Nem gondolhattam szegény házamnak ezt a' szerencsését ilyen időben.

Julinka. Oh az én időmben ennél rosszabb is volt már, emlékezem rá mikor egyszer még kis lány koromban egy paszitába vitt magával anyám, ah pedig jeles vendégséget adtak, tudja virágom Nótárius Uram 24en ültek ott, mind Komák 's mind jó házból.

Gödrösi. 'S a' szíve azon útban elfagyott ugy-e? most már föl kell engesztelni. D. Spane igaz-e? vagy nem.

Julinka. Oh virágom be hamis, mingyárt a' szivről szól. Nem csodálnám ha illy szép fiatal nőtelen ember, mint Ispány Ur hordna illyest elő, ah az én időmben. —

Lobbany. Régen volt az, akkor még tán szíve sem volt, nem fagyhatott el.

Julinka. De nagyobb volt mint Ispány Urnak. Az elfagyásról hi hi hi! iszen csak ez a' csintalan Nótárius

szólla. — Oh a' szív meleg jószág nem fagyhat meg mint a' jó bor. Ah az én időmben —

Tincsi. Az éjjelre aztán itt maradunk ám Notárius Úr — nincs vendégje? megférünk?

Gödörös. Tessék! szobám, pajtám, istálóm, mind szolgálatjára áll Nagyságodnak. — Én igen nagyon örvendek e' reménytelen szerencsének, jobban tán mint egy farkasnak. — Kis lányom hol vagy? bonts ágyot, teríts asztalt, fűtess, csinálj tüzet, majd én a' lovak után látok.

Tincsi. Semmit, semmit! majd később egy ágyot igen, — de most semmit. Vendégségből jövünk, különben is; de igen elért a' fürgeteg, nincs törés, nem látni az utat, kéntelenek vagyunk itt meghálni.

Julinka. Mi is így jártunk megboldogult öreg Anyámnál, derék jó Asszony volt az Isten nyúgossza, hát az úgy volt, oh az én időmben sok történt mondom. —

Tincsi. De félre áll Klárikám, 's olly bús, jöjjön közelebb.

Gödörös. (Klárihoz) Ugorj mingyárt — (Tincsihez) Igen szemérmes ám ez az én kis lányom, különben jó lélek, szófogadó. (Klárihoz) Csókolj kezét!

Klári. Mikor úgy szégyenlem, hogy szegény házunknál illendőkép' nem fogadhatjuk Nagyságodat. (kezet akar csókolni)

Tincsi. Hagyja lelkem, nem kell nekem semmi (titkon) Itt van talám?

Klári. (félre) Istenem hogy tudja ő ezt? (int fejével hogy itt van)

Tincsi. (titkolt örömmel félre). Így hát útunk nem esett hiába! — No? Ispány Úr is, de szomorú, böjtbe való az az áhítatos kép, farsangban nem illik az, kivált illy nőtelen embernek.

Lobbany. Szokásom az már.

Tincsi. Vagy tán szerelmes?

Lobbany. Most volna ugyan az ideje, oh de én nem vagyok olyan, mint más ifjúság.

Julinka. Oh virágom Kisasszony ne higgyen neki, tudom én — az én időmben

Gödrösi. D. Spane, most jöjjön velem, csináljunk helyet a' lovaknak, az én istállóom szűk, ott jobb helyök lesz, igaz e' vagy nem?

Lobbany. Habet rectum D. Notarie, menjünk.

Gödrösi. Tessék addig mulatni, mingyárt jövünk (el)

Julinka. No hát beszéljen virágom, itt van? mikor jött? hol van? hát az Ispány sokszor van e' itt? oh az én időmben sok történt illyes.

Tincsi. Merre van? elbujtatta lelkem?

Klári. (félre) Istenem hát mindent ki kell vallanom? de tán még segithet is. (fönt) Igen — mert az az Ispány mindég a' nyakunkon van,

Julinka. 'S mindég itt volna? engem meg hogy hitet. Oh virágom ne adjon neki jó szót, nem érdemli, idegenitse el a' háztól, ha rá néz maga nézzen a' Rokkára, oh az én időmben mi is így tettünk.

Klári. Pedig azt mondá, hogy neki ezt nem szabad tudni, hát féltem.

Tincsi. Az Ispány egy kicsit csacska ember: félt hogy be mondja anyámnak. Okosan, 's hová tette lelkem?

Klári. Itt van a' bényilóban, máskor is tsak oda ment, ha az Ispány Ur jött.

Julinka. 'S olly sokat van itt az az Ispány Ur? ugyan mondja meg virágom mit keres annyit? miről beszél ha itt van? emleget e' engem? ah az én időmben!

Tincsi. Lelkém, 's aztán máskor is volt már itt? Hisz én tsak tegnap mondtam neki hogy jöjjön, én is itt leszek.

Klári. Hát Nságod monda neki hogy jöjjön, és nem én érttem — úgy? tudom, engedelmet kérek.

Tincsi. Hát magának mást mondott?

Klári. Oh énnékem sokat mondott, 's mind ezek csak tréfából történtek, 's én félre értém. Látja Nságod én csak olyan tapasztalatlan kis lány vagyok, engedel-

Tincsi. 'S rólam semmit sem szólt volna?

Klári. Soha sem, de most értem már. Oh én úgy sirhatnám most.

Tincsi. Maga boldog, én vagyok csalatva (félre). Ez még is sok, engem illy — hiszen szép, szép, nem tagadhatom; de még is. Oh! Julinka Asszony tán haza is mehetnének még ma?

Julinka. Virágom Kisasszonyom lehetetlen, aztán az az Ispány is olly soká jön, ha itt van is mindég másfelé néz. Maradnunk kell, az út veszélyes, sok példát tudnék, ah az én időmben —

Klári. Tessék maradni, minden esetre én vagyok a' vesztes. Oh azt a' sok zavart beszédet, titkolt örömet ok nélküli bűt, értem már!

Tincsi. Igen? 's zavart volt néha, aztán hol bús, hol vig? úgy? — De itt még is jó helünk lesz nekünk édes Klárikám, az út veszélyes, minden esetre jobb lesz maradnunk, úgy e' Julinka Asszony?

Julinka. Minden esetre virágom. Oh én már olyan álmos is vagyok, vagy nem, a' hideg borzogat, úgy el el gyújt valami — ah! ah! virágom gyermekeim be boldogok! Voltam én is, oh az én időmben —

Tincsi. Tudja mit Klárikám, legjobb lesz eresszük ki. Itt látván mind kettőnket, majd elfog hülni — majd kisül aztán.

Julinka. A! a! nem halják virágim? az Ispányé. Ah az a' drágalátos hang, de kitetszik a' kutya ordítás közül.

Tincsi. Manó hozza már meg' vissza, most már vége a' kieresztésnek úgy e'?

Klári. Ne féljen Nságod, ki fogom én majd őket még küldeni — (félre). Már nem bánom ha megfagy is ottben, úgy kell neki, mért csalt meg — ah!

Gödrösi Lobbany jőnek.

Gödrösi. Helyén van minden Nságos Kisasszony, ember, ló, szin, minden, volt is dolgunk, váljék farkassá ez az idő D. Spane igaz e' vagy nem?

Lobbany. Habet rectum D. Notarie, fülünkig is estünk néha a' hóba.

Julinka. Oh virágom, hát én? mikor boldogult férjemmel, — oh az Isten nyugossa meg, soha se szólhatok róla könyhullajtás nélkül, áldott egy jó lélek volt, ah az én időmben jobb emberek voltak.

Gödrösi. Ej! váljék farkassá az a' Julinka Asszony ideje, — most is vannak ám jó férfiak. — D. Spane igaz e' vagy nem?

Lobbany. Habet rectum D. Notarie, vannak bizony.

Julinka. Iszen hellel közel, itt ott mint avét mentén a' sinor, nem mondom, ah de az az én időmben —

Gödrösi. Azért az idén meglesz ám a' lakadalmunk D. Spane igaz e'? vagy nem?

Lobbany. Izé — ühüm! —

Julinka. Oh virágom he hamis, még nem is szólt nekem illyesről, aztán most ennyi ember előtt, az Ispány Úr emlité —

Lobbany. Igen én mondám, 's úgy van. A' Notarius Úr igen szemérmes, rám bizta a' Násznagyságot most ő mindég gondolkodik 's kiről? Julinka asszonyról, 's mindég emleget — kit? azt a' szép kis Kulcsárnét.

Julinka. Szép? oh volt, volt, az én időmben.

Gödrösi. Váljék farkassá ha úgy van. — Ő emlegeté mindég, hogy házasodni kéne, 's Julinka Asszony

millyen. Nem valami fiatal ugyan, de csinos, nem valami szép, de takaros, nem valami gazdag; de jó gazdaszony. D. Spane igaz e' ? vagy nem ?

Lobbany. Notarus Uram mondá, én egyebet gondolék.

Julinka. Oh virágom Kisasszonyom nézze csak, érezze csak, hallja csak, lássa csak, össze vesznek rajtam, viaskodnak értem, oh az én időmben is úgy volt. Már most mit tegyek, mellyikhez áljak ? öreg Anyám is beszélt valami illyest magáról.

Gödrösi. Még az ember nyakába kerítené.

Lobbany. Még másokat is elhíthetne.

Tincsi. Legjobb lesz illy veszedelmes ügyben most menjenek ki Ispány Úr, majd mi itben elvégezzük.

Gödrösi. Engedelmeből Nságodnak, én nem tágulok, váljék el fülünk hallatára, igen e' vagy nem ?

Lobbany. Kegyességéből Nságodnak, én itt maradok, majd meglátom mit szóll.

Julinka. Oh virágim ! angyali vita — küszködnek mint tyúk a' csirkéiért, oh az én időmben is —

Klári. (Tincsihez) Bizza rám, kiküldöm én őket, most jött valami eszembe (mentében). Még is csak sajnálom abban a' hideg szobában, így aztán majd meg is tudjuk. (el)

Gödrösi. Hová kislányom Te ?

Tincsi. Nekem melegít egy kis levest.

Gödrösi. Süss egy kis kalbászt is kis lányom, még ma itt kézfogó is lehet D. Spane igaz e' vagy nem ?

Lobbany. Lehet — csak Nótarus Uram nekem engedjen.

Gödrösi. Nem engedek — azt nem teszem.

Julinka. Oh virágom ne viaskodjanak, megárt majd az a' nagy tüzesség. — Várjunk, majd én is meg gondolom, mert a' dolog kényes, mint a' városi Úrfi ' oh tudom én, az én időmben is így tettünk.

Gödrösi. Hiszen Ispány Urat már régen biztatja, igaz e' vagy nem?

Julinka. Nem tagadom, mert ő is biztatott engem; de azért Notarus Uramat se fosztom meg minden reménytől, még ne essék kétségbe, halasztok, oh az én időmben is így tettünk.

Gödrösi. (fölre) Vájjék farkassá egészen bele kever.

Klári. (kivül kiabál) Apám Apám! Farkas van a' veremben! jöjjön jöjjön.

Gödrösi. Mondtam ugy e' D. Spane igaz e' vagy nem?

Lobbany. Habet rectum D. Notarie,

Klári. (jő) Farkas van a' veremben, kettő is, az Istenért hamar — nagy mintegy medve, a' béres mondá-

Tincsi. Ugyan Notarius Uram vegyék ki, — úgy szeretnék farkast látni —

Gödrösi. Domine Spane — menjünk — Én szivesen szolgálnék első fogásunkal nagyságodnak; de már a' kis lányomnak ígértem,

Tincsi. No ha kettő lesz, — egyik az enyim — csak menjenek vegyék ki,

Klári. Én ált engedem Nagyságodnak.

Gödrösi. Majd megosztozzunk. Domine Spane jöjjön, most ugyan szeretek ki menni — még rám kötöték volna. (el az Ispánnal)

Julinka. Vigyázzanak virágim — a' farkas harapós — sok példát tudok, hogy vőlegény korában érte baj az embert — oh az én időmben —

Tincsi. Ki mentek — most csak nyisson ajtót.

Klári. Istenem! de félek —

Julinka. Oh virágom csak az örömtől reszket, — tudom magamról —

Tincsi. Itt a' gyertya, csak hamar míg be nem jönnek —

Klári. (ki nyitja) No jöjjön ki —

Tincsi. Semmi szó!

Klári. Istenem tán meg fagyott.

Tincsi. Nézzünk be — (be mennek)

Julinka. Jaj virágim bizony most hideg van — ok példát tudok. — Az én időmben ilyenkor 3 legényt találtak fagyva az uton — pedig mindenik leány nézőből jött. Istenem! ha ez most itt megfagyott — amazokat meg oda ki a' farkas harapja össze! milly nagy kár — egyszerre 3 legény, — pedig mind házosulandó — ah uram! ne vigy a' kísértetbe!

Tincsi. (vissza jöve) Ki ugrott galambom — mert ott nincs. — Az ablak látta nyitva van, — azon bujt ki.

Julinka. Hát nincs? — gondoltam én — oh az én időmben —

Klári. Istenem most a' hideg veszi meg, ott kin ebben a' fürgetegben —

Tincsi. El is bódulhat —

Julinka. Debz' a' farkasok eszik meg.

Tincsi. 'S ennek én vagyok az oka — én rendelém ide ebben a' csunya időben — oh jaj!

Klári. De én — mért nem eresztettem ki? — Előbb is megcsalhattam volna így őket — de nem jutott eszembe.

Julinka. Az már el ment — de azokat nem éri-e' valami baj oda ki — ha a' farkas verembe esnek — Istenem egyszer két kérő!

Tincsi. Pedig a' bundája is itt van —

Klári. 'S ezt ösmeri Nagyságod?

Tincsi. Mint a' magamét — még én adtam rá néki emlékül egy sinort — had lám! (forgatja a' bundát) Nincs rajt, még azt is le dobta — már bizonyos! Klárikám maga boldog.

Klári. 'S le dobta? jaj csak hogy én meg ne lás-sam — engem hitetett, hogy Nagyságod szivét el nyer-hesse — oh — oh — oh — Istenem!

Julinka. Ne búsuljanak virágim — ez mindég úgy volt, még az én időmben is, egy legény hűtelenségén ált kell esni éltében a' szegény leánynak — lépcsője ez a' menyasszonyságnak — nem juthatunk nélküle oda. — Oh tudom magamról hányszor megjártam — mig szegény Uramban egy igaz szívet találtam — (kin szán csörgés kutya ugatás)

Tincsi. A'! nem szán csörög az udvaron?

Julinka. És a' kutyák ugatnak — tán csak ugyan farkast fogtak.

Klári. Már megált — ugyan ki lehet? illy későn?

Félhegyiné. (kivül lármát) Hej! ki van ottben? jöjjön ki — vagy mind megfagytatok?

Klári. Meg nézem! (ki megy)

Tincsi. Julinka Asszony — hallja?

Julinka. Hogy ne hallanám — a' Nagyságos Asszony! —

Félhegyiné. (kivül) Micsoda embertelenség illy mérges kutyákat tartani — aztán senki ki nem jó —

Julinka. Szegény Klárika egészen elijeszti majd —

Tincsi. Mit keres itt most Anyám — jaj de jó, hogy Móricz ki ugrott.

Félhegyiné, Klári jönnek.

Félhegyiné. Itt van-e' az Ispány?

Klári. Igen is — nem tudom — talán —

Félhegyiné. Ni ni — 's ti is itt vagytok Tincsi?

Tincsi. Igen is Anyám — a' rossz idő be szorított — (kezet csókol) Melly váratlan találkozás!

Julinka. Oh virágom Nagyságos Asszonyom, mi eleget mentünk volna — úgy iparkodtunk, úgy; — de nem lehetett. Jó hogy ide érheténk — itt igen jó helyen vagyunk. — Oh az a' Notárius Úr egy igazi böcsületes Úr —

Félhegyiné. Én az Ispányhoz akartam jöni délután, — ut közben előlfogott a' fürgeteg. Kocsisom az a'

bolond — perse sem én, sem ő, sem lova nem látott — hordozott árkon völgyön keresztül. — Tudod milly szelid vagyok — milly ellensége a' pörnek; de egész eddig be nem áthatott szám — mindég szidnom kellett — alig érheténk ide. — Az Ispányt meg azt mondák itt van —

Klári. Igen is Nagyságos Asszony itt volt.

Félhegyiné. Hát, hol van most? Gazdának ilyenkor otthon a' helye, 's ő sem itt sem ott; Miatta mind sorra dögöljenek ökreim úgy-e? —

Klári. Én nem tudom —

Félhegyiné. Aztán sem utat nem hányat, se semmi, — az Asszonya, ha a' hó hátán fagy is meg oda ki. — Oh hogy nékem mindenütt pörre kell mennem — (Tincsihez) Ti is ha látjátok minek indúltok neki? — Maradtatok volna ott éjjelre — az ember olly szelid, olly kegyes — 's csak föl boszontják. —

Tincsi. Nem láttuk Anyám mikor el indultunk — hiszen jó helyen vagyunk — csak ne haragudjék —

Félhegyiné. Mikor voltam én haragos? 's hány-szor mondtam már, hogy én nem is szoktam haragos lenni —

Tincsi. Hiszen — igen — mondta — hiszen nem is haragos —

Félhegyiné. Oh csak egész világ olly szelid volna, mint én — úgy nekem sem kellene ennyit pörölnöm. — Hát a' Notárus hol van?

Klári. Igen is — nem tudom — elébb ittben volt —

Félhegyiné. Oh az a' szelidség — csak a' ne lagná szívemet — hogy tudnám ki mutatni mérgemet. — Ennyi bosszúság, — ennyi harag! — Ki legyen hát itt-hon, ha ők sincsenek? Elsők volnának' a' faluban, rá-jok néz a' többi, — de így az Ispány nincs otthon 's az Iródeáktól hogy kívánjam hogy otthon legyen.

Klári. Hát ő sem volt otthon?

Félhegyiné. Egy lélek sem. Szörnyűség! oh csak én illy szelid ne volnék; de így az ember nyakára ülnek utóbb.

Klári. (félre) Istenem hát hová lett, — hisz az ablakon bujt ki —

Julinka. Méltóztatik talán ágyot Nagyságos Asszonyom? — igen ált fázott — jó lenne lefeküdni — tudok rá sok példát — oh az én időmben —

Félhegyiné. Nem fekszem — de hogy fekszem; hisz úgy sem tudnék mérgemben aludni. Nekem az Ispányal beszélmem kell. — Oh csak illy szelid ne volnék föl lármáznám egész falut. — Hol van a' Notarus? — Küldjétek be — keressétek meg —

Klári. Igen is — mingyárt — de hallom jő is már —

Julinka. Oh az a' Notarus, szelid egy jó lélek — meg az az Ispány, — de azt nem csodálom, hogy ők most egy kicsint rendetlenek. — Tudja virágom Nagyságos Asszonyom egy kicsint meg vannak zavarodva tudom magamról — én is úgy voltam — oh az én időmben —

Gödrösi. (jó) Ki is hallám ezt a' szerencsét — a' kocsis mondá, 's mindjárt jöttem — pedig nagy dologban voltam. — E' nagy megkülönböztetése szegény házamnak — Nagyságos Asszonyom igaz-e' vagy nem?

Félhegyiné. Nem igaz — most nekem egész világ hazudik — hol az Ispány? mit kóborolnak ilyen időben, most csak a' farkasok járnak —

Gödrösi. Igen is hogy azok Nagyságos Asszonyom, mi is azokkal bajlódunk, igen sok van, az akolban sok kárt tesznek.

Félhegyiné. Hát miért nem őrizik? miré valók a' kutyák? hol az Ispány?

Gödrösi. Igen is most mingyárt jő, aztán kutyáink is vagynak, kis lányom igaz-e' vagy nem?

Félhegyiné. Azt tudom, majd a' szánba ugráltak utánnam.

Gödrösi. Igen is, örömben Nagyságos Asszonyom, oh én is igen örülök.

Félhegyiné. Jobb rendre szoktathatná őket, lennének szelidek, én mindent úgy szeretek, ha szelid.

Gödrösi. Igen is, igen is, de a' farkasok meg vadak, aztán izé, hisz úgy jó ha szelid az igaz, ihol az Ispány Úr is, igaz-e' vagy nem?

Lobbany. (jő) Nagyságos Asszonyom! — (kezet csókol)

Félhegyiné. Kerestem, hol jár ilyenkor?

Lobbany. Igy estéknént, ált szoktam jöni Notárus Uramhoz, beszélgetni, az este hosszú, az ember elunja magát, minden rendén van.

Félhegyiné. Fogy-e' a' széna, tesznek-e' sok kárt a' farkasok!

Lobbany. Fogyogat lassanként hálá Isten!

Félhegyiné, Mit? 's illy pogány cselédet tartok én ki Urasága kárán hálákat ad!

Lobbany. Hálá Isten még nem sok kár van a' birkáknak is, akarám mondani.

Julinka. Nézze el kegyesen virágom Nagyságos Asszonyom, az ember illy állapotban mint Ispány Uram, nem úgy szöll néha, mint akarja, tudom magamról, ah az én időmben —

Félhegyiné. Jobb is szeretném már ha megházosodnék, tán rendesebben menne aztán.

Lobbany. A' mint méltóztatik parancsolni Nagyságodnak, majd tán rendel nekem is az Isten valakit.

Félhegyiné. Hisz itt van Julinka Asszony.

Julinka. Oh mint elpirit Nagyságod, ennyi ember előtt, Istenem még utóbb azt gondolják föstöm magam. Hisz előbb már szóltunk róla; de Notárus Uram is

holmi nyilatkoztatásokat tett, most megvallom, nem tudom magam meghatározni, habozok. Első Urammal az Isten nyúgossa meg így voltam, de ah az én időmben —

Gödrösi. Ej! váljék farkassá, Julinka Asszony mondám már hogy balúl értettük egymást, egyébről szoltam én, farkast akartunk fogni, Domine Spane igaz-e' vagy nem?

Lobbany. Habet rectum Domine Notarie; fogtunk is, de igen furcsák, még nem is látta.

Gödrösi. Ugyan? ha nem irtóznék Nagyságod behoznánk, úgy is egyiket a' kis Asszonynak ígertem elébb.

Julinka. Jaj virágom! de agyon verjék ám elébb, mert harap.

Tincsi. Ne báncsák szegényeket ha lehet, én sajnálom.

Gödrösi. Nem, váljék farkassá — azok se sajnálják a' birkát, Nagyságos Asszony igaz-e? vagy nem? behozhatjuk?

Félhegyiné. De jól megkötözzék.

Lobbany. Hiszen szelidek ám. (el Gödrösivel)

Tincsi. Klárikával ha kettő lessz osztozunk ám bennök Anyám, nekem ígerte egyiket a' Notárus Úr.

Klári. Én ha egy lesz is ált engedem.

Félhegyiné. 'S mit csinálnál vele?

Julinka. Ah virágom harapos ám az.

Tincsi. Én megszeliditeném.

Gödrösi. (berohan) Uram könyörülj!

Julinka. Jaj tán megharapta? mondtam —

Gödrösi. Nagyságos Asszony meg ne rettenjen, de itélet lessz.

Félhegyiné. Mi baj?

Gödrösi. Emberré váltak a' farkasok, ez nagy jel igaz-e' vagy nem?

Julinka. Mi történt virágom? emberek?

Gödrösi. A' farkas verembül két embert huztak ki.

Tincsi. Istenem! agyon ne verjék szegényeket.

Julinka. Jaj virágom! debzony vigyázni kell rájok hátha valami Tatosok?

Klári. Jaj nékem, tán csak —

Tincsi. Igen — tán csak? — oh Istenem!

Félhegyiné. Mért nem vigyáznak a' vermekre? ezért meg mosom az Ispányt is — oh csak illy szelid ne volnék. —

Lobbany, Fürjes, Linkai, jönnek.

Lobbany. Itt vannak a' farkasok.

Klári.) Bizony Fürjes!

Tincsi.) (félre) Csak ugyan Móricz!

Lobbany. Még most látom, (fürjeshez) Domine?

Gödrösi. Válgék Farkassá, ha nem az Íródeák.

Félhegyiné. No ez szép Farkas fogás.

Julinka. Sok történt életemben, de illyet soha sem hallottam, még az én időmben sem.

Fürjes. Nagyságos Asszony méltóztassék meg engedni tapasztalt kegyességítől bocsánatot reménylek.

Klári. (félre) Oh a' csalfa most kéri kezét, nem hallhatom (el a' benyilóba)

Linkai. És én Notarus Úr engedelmet kérek megvallom. —

Tincsi. (félre) a' hütelen most leányát kéri — ki nem álhatom. (el a' benyilóba)

Félhegyiné. No szóljanak hát.

Fürjes. Nságos Asszony én bele estem a' verembe.

Linkai. Én is.

Félhegyiné. Igen — 's most kihuzták.

Fürjes. Notarus Úr, engedelmet kérek én előbb itt voltam a' benyilóban.

Gödrösi. Válgék farkassá az a' bunda, mingyárt gyanús is volt előttem. D. Spane igaz e' vagy nem?

Lobbany. Habet rectum D. Notarie — megkellett volna nézni.

Fürjes. Ottben bunda nélkül hideg volt, az ablakon kibujtam, haza akartam menni, 's a' sötétben farkas verembe estem.

Lobbany. Úgy kell, bár nyaka törnék ki, mit kereskedik itt olly titkosan, nincs elég írni valója?

Fürjes. Nótárus Ur én megvallom, ez mind Klárikáért történt.

Gödrosi. Üm! Öcsém! hm! hm! nekem nem is szóltál, aztán csak kenyered volna már.

Fürjes. Ispány Uramtól félttem, kenyeret Nságos Asszonyom kezéből reményelek ígérete szerént a' tavaszra.

Félhegyiné. Szavamat meg is tartom, csak böcsületes ember maradj Fürjes, 's házasodjál meg; mert a' nótelen Gazda nem sokat ér, oh én szelid vagyok, hanem Ispány Ur különös jó kedvemnek köszönje, hogy most szó nem éri. — Ah az én embereim mind szelidek legyenek, — ne keljen tőlök félni. — Hát Notárus Ur mit szóll rá?

Gödrosi. Az én kis leányom férjhez menő, Fürjes házasulandó, egyik ollyan szegény, mint a' másik, de munkájok után kenyeret csak reménylhetnek, össze illenek biz ezek. D. Spáne, igaz e' vagy nem?

Lobbany. Izé, az az hogy, nekem is holmi kinézéseim lettek volna, de látom már késő.

Linkai. (félre) Ho hó! jól megy ez, magam is csak neki ruktatok — (fönn) Nságos Asszonyom, én is verembe estem 's ezen boldog Collegám szerencséje most reményt nyújtott nekem is. — Nekem kenyerem is van, Ispány Uramtól sem kellett félnem, de tudja Isten az ember csak szeret úgy külözködni, megvallom Tincsi Kisasszony kedvéért történt ez ma velem. — Általa értesítettem hogy estére itt fog szálni, úgy nyúlászás közben akartam magam is hozzá, majd egy két szóra betérni, azomban a' förgeteg rám jött, elkéstem, 's bódultomban farkas verembe estem.

Félhegyiné. Oh oh! az életét így koczkáztatni olly hiábavalóságért milly' gondolatlanság! — csak illy szelid ne volnék, mingyárt lehordanám értte, de Asszonanyának béfogom árulni, vigyázzon fijára. — Az a' leány is, ki hitte volna micsoda plánumokat csinál? de mit tegyek, utóbb még nyakokat törnék egymásért, — most már csak itt maradjon velünk, holnap majd haza viszem 's szóljunk az öreg Nénivel is.

Linkai. Kedves nénikém (kezet csókol) Hol van Tincsi?

Gödrosi. Tán tsak verembe estek.

Julinka. Itt lesznek (a' benyilóba kiált) Kisasszony, Kláríka jöjjenek csak.

Tincsi Klári jönnek.

Félhegyiné. Üm! de búsan Kisasszonykám, tán hogy nem sült el a' plánom?

Tincsi. Anyám! (keblére dől).

Félhegyiné. Te rossz leány, ha én jó nem volnék, most mingyárt ebben a' förgetegben kellene haza mened. Úgy szerencsétetni magadat egy két szóért, — mit könnyebben is hallhattál volna, no ott van most beszélhetsz velem.

Tincsi. (kétkedve) Anyám? Móricz?

Linkai. Holnap együtt fogunk menni hozzánk ebédre, 's ott végezőnk majd, most mondá a' Néni, Tincsi-kém segítsen örülnöm, látja mondtam én.

Tincsi. 'S Móricz, maga nem Kláriért járt ide?

Linkai. Micsoda gondolat ez meg?

Tincsi. Hisz a' bundája is itt van.

Linkai. De nálom a' sinórja, magát Fürjesnek ajándékozám a' napokban, mint egykori oskola társomnak.

Klári. Kisasszony! mi csalódtunk.

Fürjes. Klárikám maga az enyim, helybe hagyá a' Nagyságos Asszony is.

Félhegyiné. Ha szerelmes kezd lenni a' Leány, legjobb minél előbb férjhez adni, mert aztán csak galiba a' háznál, 's az ember ha szelid nem volna, ah! agyon kellene velök magát porolni.

Julinka. Hát magok virágim hogyan egyeztek?

Gödrösi. Ej! válják farkassá az egyezése, nem érünk most arra, aztán mondtam, hogy nekem semmi közöm hozzá.

Julinka. 'S Ispány Úr?

Lobbany. Én még halasztok!

Julinka. Úgy? 's én míg kitelnék a' halasztás: kosarat adok, megboszulom, Uramfia ennyi biztatás, — de olyanok most a' férfiak, — oh az én időmben más-ként volt!

(A' Kárpit lefordúl.)

KOVÁCS PÁL.

MARCUS ANNAEUS LUKANUS
PHARSALIÁJA.

Első Könyv.

A' honi háborunál rettentőbb Émathi harcztot,
Bűnök igazlását, 's önnön maga belseje ellen
Győztes karjaival forduló bajnoki népet,
Ország kapcsolatit leszegő vérségi tusákat
Énekelem 's az egész felázzadt földi erővel
Köz romlásra kelést, 's zászlók zászlókra, hason sas
Sasra, csidákra csidák', szemközt fenekedve rohantát.

Honfiak! oh mi veszetzég ez, vasnak mi szabadság,
Ádáz népeknek kedvekre folytatni latán vért?
Mig Babylon gőgét czimeink elnyerte nevelné,
'S a' meg nem bosszúlt Krassusnak lelke bolongna,
Olyan had tetszett a' melly diadalra nem ad just?
Szárason és vizeken mennyit lehetett vala tenni
A' vérrel, mellyet polgárok jobba kiontott!
Honnét a' nap kél; 's éj csillagait hova rejti,
Honnét tikkasztó órákon délheve éget,
Merre fagyos télnek tavasz enyhe nem üzheti mérgét,
'S a' jégtől merevedve borong a' szittyai tenger:
Seres meghódolt, meghódolt volna Araxes,
És ha lakik nemzet Nilus' folyamátja fejénél.

Majd ha kaján hadhoz kedved még akkor is olly nagy,
Róma, midőn az egész földet rabigádba konyítod,

Tépd kebeled': hát még ellenseged nem elég volt?
 Lám most hogy bástyák ledülésre hanyatlanak, és hogy
 Roncsolt kőfalaink darabokra töretve hevernek,
 Házoknak nincsen védők, 's hajdankori híres
 Városainkba kevés lakosok lézengenek itt ott:
 Hogy 'gyom nyól sanyarú telkén, 's moha lepve-be földét
 Hesperianak, erő nem lévén szántni ugorját,
 Nem te tevéd azt vad Pyrhus, nem Poenus okozta,
 E' nagy' pusztítás ejthet vala illy sebeket csak.

Már az örök végzés ha ez ösvény által akarta
 Hozni közinkbe Nerót 's nagy menyeyeieknek az ország
 Így készül, 's a' Dörgő is bőszült Oriások'
 Harczok után lehetett csak az égnek tellyes urává;
 Istenek! így panaszunk már nincs, bűn 's holmi gonyszság,
 Tetszenek így nekünk, zordon Pharsalia öntsön
 Vértatakat, Poenus lelkek hadd teljenek azzal:
 Gyászos Mundánál csatavér fetszenjen utolszor,
 A' Mutinát követő zivatar 's Perusínai éhség,
 Leucasnál gallyák' süllyedte tetézte romuukat,
 'S Aetna körül kiütött porhad járúljon ezekhez.

Áldást árasztott még is Romára rokonhad,
 Néked utat nyitván, későn majd hogyha eléred
 Életpályádat, lángvára fogadjon az égnek
 Taps közt bé téged: vagy akár hatalomra törekszel,
 Vagy Phoebus lángos szekerén fog te'szni ragyognod,
 'S napváltán neki bátorodott földünkre tekintni
 Vándor fényeddél; neked enged mindenik Isten,
 Természet rád hagyja minek légy szente, — világon
 Hol szerköztessed fényes birodalmad alapját.
 De te ne válasszad székednek az északi sarkot.
 Sem pedig a' délnek forró tájéka ne vonson,
 Honnét Rómádat csak ferdén kellene látnod;
 Mert a' tér levegőt ha nem eggyenlőn nyomod, a' gömb,

Tengele félre hajól. Mérték súllyára ügyelvén,
 Tarts a' föld közepéhez arányt, tisztába derengjen,
 Ottan az ég, 's képed ne takarja homály be előttünk.
 Akkor az emberi nem fegyvert letevéen, maga kényén
 Él, 's egymást minden nemzet kedvelve, becsuktan
 Tartja vas ajtóit Jánusnak béke világon.
 Szentem vagy te nekem, 's engem költőt ha hevítesz,
 Cirrhai titkok adójokhoz folyamodnom ezentúl
 Nem kell, 's elhívnom Nysától illy tova Bacchust:
 Képes vagy te magad daloláshoz erőre segítned.

Annyi viszontagság okait kikutatni igyekszem
 Bő tárgy't fejtegetek, fegyverre mi ad vala üsztönt
 A' bőszült népnek, békét mi ragadta ki földről?
 A' végzéseik irigy voltok, 's a' szerte magasnak
 Nem tartós maradása, 's alant rogyá'sa magasnak.
 Róma se bírta magát, valamint idegit ha feloldja,
 És sok századait végóra bezárja világnak,
 Régi zavar jön elő, csillag csillaghoz ütődik,
 'S a' lángos testek tengerbe lehúlnak az égről:
 Partokon a' föld nem tágított, kihabolva előmlik
 A' tenger szanaszét, 's napnak szemközt megyen a' hold,
 'S éji bolongását unván nappalra törekszik
 Válni utát, 's az egész moztan törvénye felejtven,
 Fenn álló rendét bédönti zavarba világnak.
 Omlik alá mi magas, boldogságunkba határu
 E' korlát szabattott, nem bizta szerencse kajánúl
 Tengert és földet hódító népe veszélyét
 Más nemzetre, magad vontál bajt, Róma magadra,
 Három uré lettél, 's bizonyos sanyarokba taszító
 Többektől közösen függés rongálta hatalmad'.

Roszbann egyesülők 's bal vágyástokba vakultak!
 Gömb birodalma felett mit használ küzdőtök annyit?
 Mig föld a' tenger' vizeit, földet pedig a' lég.

Tartja, 's örök forgás hömpelgeti csillagit égnek,
 Mig napot éj felváltva követ jelek annyi sorában,
 A' nagyok egymáshoz soha nem lesznek h iverk addig,
 'S nem szenved társat legfőbb hatalom maga mellett-
 Nem külföld igazolja ezent, van példa magunknál,
 Már első falakon testvérnek vére piroslott.
 Annyi dühösségnek nem föld, 's tenger vala bére
 Akkor, még csak kis konybón két úr vesze öszve.

Nem sok időn tartott álcsendessége hazának,
 'S szinlett nyugta vezéreknek, mert csak maga Krassus
 Volt a' had korlátá,; miként a' záton elosztja
 A' két tengereket, 's egymásba nem engedi dülni
 A' habokat, de sziget fogytával az ioni mélység
 Aegaeumba szakad, szintugy Krassusnak eleste,
 Béfestvén Latium vérével az Assyri Carrast,
 A' két fegyver közt többé nem vehete gátot,
 'S lángba hozák a' Róma dühét a' parthusi károk.
 Többet nyertetek e' hadban tí Arsacidák, mint
 Hinnétek, mert belső háborgásba hozátok
 A' megvert népet, 's a' hont a' fegyver elosztá.
 Kettőnek nem elég e' nemzet birtoka, a' melly
 Földgömbet, tengert, melly tette világot egészen;
 Párka mennyegződnek fáklyáját sírba ragadván,
 Julia! élteddel vérség nagy záloga megszűnt.
 Isteni végzésesek nem nyútván élted utóbbra
 Nem csilapíthattad férjedben itten, amott meg
 Édes atyádban az ingereket, 's a' fegyveri csünre
 Nem birhattad volt őket, mint birtak ipat 's vő
 Régi Sabínai nők, te időnapelőtti halálod
 Vérség kapcsolatit leszegé, harczokra vezérek
 Már sznbadon dültek: 's ösztönt ada versen erénnyek.

Rád hogy ez új bajnok, mint régi vitézre homályt vet,
 'S Galla szebb koszorút méltat mint tengeri rablók,

Félsz Pompejus azon: biztatnak hajdani tettid,
 'S a' másod rangtól irtózó régi szerencséd.
 Elsőt sem Caesar nem akar, sem türni hasonlót
 Pompejus. Ki fogott fegyvert igazabban ez uttal,
 Tudni tilos: mindenki valódi bíróra mutathat:
 Győzött ügyre Kató, győztesre az Istenek álltak.
 Eggyik már hajlott idejű, 's a' béke ölében
 Fegyverből kitanúlt, 's egyenetlen szállt amaz ellen.
 Pompejus hírét csak nép' kedvébe kereste,
 Ön' játékszínén, csak népnek iparkoda tetszni;
 Tapsnak örült egyedül e' hős, nem akart vala többé
 Gyűjtni erőt, csak előbbi szerencséjébe bizott már,
 Hajdani nagy neve árnyékának alatta hevervén.
 Mint egy fennálló vén tölgy a' róna haraszton
 Régi ereklyékkal 's szentséges hősi czimekkel
 Felpiperézve, magát melly annyira nem gyökerén, mint
 Sullyán tartja, kinek csak száraz gallyai nyulnak
 Légbe, kinél faderék, nem zöld ág vet hives ernyőt:
 'S bár első szélvész könnyen kiteperheti őtet,
 Bár sok erős cserfák nyúlnak körülötte magasra,
 Még is övé a' dics; de nem a' név 's hír vala csak nagy
 Caesarban, hanem a' felleng híjázati vágyás
 És egyedül azt szégyenlés nem győzni hadakban.
 Délczeg 's indulatos, hova vonta haragja, reménye,
 Arra rohant, vérrel nem kémélt festeni kardot.
 Át tört minden erőn, tudván használni szerencse
 Jóvöltát, mi csak ellene állt, nagy dölfe lesujtá,
 'S annak örült ha útát romokon törhette előbbre.
 Mint a' fellegeken kirugó villámi sziporka
 A' levegőt zendítti, világ' ropogásai közbe,
 Lobbong, 's napra borút tódít, népekre iédést,
 Szemnek tompítván ferdés csilláma világát
 Önkebelébe dühösködik, és ha szabadra kitörhet,
 Rontással billegzi utát a' merre esik 's kel,
 Szét lobbantja tüzét, majd ismét gyűjti rakásra.

Hősöket illy okok izgattak: de azon mag is, a' melly
 Nemzeteket 'sirjával elöl, már elvala hintve.
 Mert a' hogy kincsét béhozta szerencse világnak
 Hozzánk, e' sok jót nemzet romlása követte,
 Azt hadi sok nyereség 's zsákmány piperére taníttá;
 Építtés 's az arany dühe nem lelhetta határát:
 Férjfiak asszonyokon viseletbe kitettek: előbbi
 Asztal nem tetszett, 's hősök nevelője szegénység;
 Nemzetnek mi csak árt oda gyűjtete messzevilágról;
 Birtokokat hosszabbra kinyujtani kezdtenek ekkor,
 'S már nem elég volt az, mit szánta Kamillus ekéje,
 'S a' mellyen Kurius tenyerét feltörte kapája,
 A' széles telkek gyülevész mivelőkre bizattak;
 Már nem azon nép volt, a' mellyen béke segítne,
 'S drága szabadságát tudná használni okossan.
 Könnyen felgerjedtt, 's mindenre vehette szorultság;
 Legfőbb dics vala az, haza ellen emelni hatalmát:
 És az igazságnak mértéke erőre nyomult le;
 Innét a' törvény 's a' néptetszései készltve
 Voltak, szószóllók 's Consul zavarékba merítték
 Mind azokat, tisztség pénzért adatott, maga a' nép
 Árulgatta szavát, hivatal hajhászat erőt 's pénzt
 Kívánt kótyavetyés mezején a' Marsnak időnkint:
 Innét a' kamatok 's uzsorák veszedelmi eredtek,
 Végre hitel megszűnt, 's hasznát sok hadba kereste,

A' jeges Alpésekenn immár által kele Caesar,
 Elméjébe veszélyt forralt 's csak hadra figyellett,
 A' mint kis Rubikon patakához azonban elére,
 A' remegő haza képe előtte busongva megállott;
 Tiszta ugyan de keservképpel komoly esti homályban,
 Tornyos fejtetején hullongtanak ősz haja fürti,
 Karjai mesztelenek, 's szélyel volt üstöke tépve.
 Jaj közt kezde beszélni: „hová igyekeztek ezentúl?
 „Merre ragadjátok zászlóimat emberek? annak

„A' ki igaz jártas csak idáig van szabad utja.“
 Ekkor megborzadt, 's minden haja szála felállott.
 A' hősnek lábát zsibbadság fogta el a' víz'
 Partján. Szólla utóbb, ki dörögsz tarpéjusi szirtről,
 „És onnét fellül a' fő városra tekintesz,
 „Ti Phrygiából jött szentségi Julius üsünknek
 „Alba felett lakozó nagy Juppiter, és ti Quirinnek
 „Titkai, Vesztának tüze 's Istennek kit imádlak,
 „Roma, segélj engem, nem tégedet üldöz ezen had;
 „Tengeren és földön győztes Caesar vagyok, a' te
 „Hív katonád, ha szabad lennem, most, 's minden
 időben.

„Az bünös az, ki felingerlett vala ellened engem.“
 A' patak árjának vezeté osztán hadi népét,
 Késedelem nélkül, valamint a', mérges oroszlány,
 Hogyha vadászt sajdítt Libyának pusztá vidékén,
 Nyomba megáll, míglen kifakadna haragja egészen;
 Farkával ha magát már felbizgatta eléggé
 Bő torkán iszonyút ordítt, berzenti serényét,
 A' Maurus láncsája azonba ha belseit éri
 Vagy dárdája szügyét által veri, sem sebe, sem vas
 Ellenségre rohantában nem vet neki gátot.

Verhenyeges Rubikon forrása kicsiny, 's ha heves
 nyár

Éget, szűk vize van, mély völgyekben csereg, Áuson'
 'S Gallia' Országok földét választja határképp'
 Egymástól; a' tél éppen ez időbe nevelte
 Árját és erejét, 's a' hold háromszori fogyta
 Nedves szarvából essőt omlaszta, 's az Eurus
 Enyhe felolvasztotta korán a' jégcsapos Alpest.
 Elsőben lovagok kanyarodtanak a' víz' elébe,
 Folytát gátolván, a' több gyalog emberek osztán,
 Ugy gázoltanak át vizeinn a' renyhe pataknak.
 Caesar is átkelvén, tulsó partját hogy elérte,

'S Ausonnak til alatt lévő mezejére kiszállott ;
 „Itt hagyom, itt, mond a' békét 's foganatlan itéket ;
 „Merre szerencse vezetsz mégyek : távozz frigy ezentúl ;
 „Már az esetre bizom magamat, had légy te bírálóm.“
 Így szólván seregét neki lódította sebes'ben,
 Mint baleari parittyából hadarítva suhant kő
 Vagy mint háta mögé kilökött nyila parthusi népnek :
 'S a' szomszéd Ariminra ütött, mikor a' nap előtt több
 Csillagok eltűnván, egyedül csak hajnali fénylett.
 A' had' szörnyetegét kezdő nap felkele immár,
 Isten akarta e úgy? vagy dél szele volt oka annak,
 Elrejté gyászos fényét felhőknek alája.
 A' had' az elfoglalt város piaczára szegezvén
 Zászlóit, zeng tárogató, 's a' trombita harsog,
 'S a' hadi kürt recsegőn riadoz fene tábori nótát.
 Felrezzent a' nép, ifjak kiugortak az ágyból,
 'S házi kis Isteneik mellől lekapák hamar a' vas
 Fegyvert, a' rozsdás kardot 's a' tompa csidákat,
 Hosszas béke alatt molyosúlt hüvelyű paizsokkal
 Eggyütt, 's élekidült láncsát haza' védni ragadtak.
 Nemzeti zászlókat hogy azonban többi czimekkel
 Fényleni, és Caesart seregek közt lennie látták,
 Elhültek, 's vérek megcsünt a' félelem által,
 'S titkon sohajtván, illy néma panasz töri mellyek :
 „Óh te szegény város de gonosz helyen épüle bástyád!
 „Gallia szomszédsága de árt! lám béke ölében
 „Nyugszik minden nép : első zsákmánnya mi lettünk
 „'S tárgya dühösségnek ; dér lepte vidékeken inkább
 „Atdál volna szerencse lakást, 's tüzes égnek alatta
 „Ingó kunyhókban, hogy sem Latium megye földén.
 „Mi Senonok mérgét láttuk, mi Cimbrusok adát,
 „A' német rohanást 's a' poenusi harczot előszer ;
 „Róma akármi felől szenvedje szerencse csapásit
 „Itt megyen a' dandár“ kifakadnia senki se mervén,
 Mindennek szívét rejtett bú gyötrei zuzzák :

Szinte midőn madarak zsugorogván télen az ének
 Megszünik, és nincs zaj tenger' közepébe ha nyugszik,
 Olly csendes minden. De hogy a' nap az éjjel elüzte:
 Feltűntek hadnak fáklyái 's ezen honi harcra
 Kétes lelkeknek neveték ösztönjeket, és így
 A' tobozás félben szakadott, igazolja szerencse
 A' hős szándékát 's okokat fegyverre találgat. —
 Visszavonás fejeit kiüzé a' városi kormány
 Gracchusok estével fenyegetvén délczegen őket.
 Mind azok a' hősnek nyomuló seregéhez irantván,
 Kúrio is vélek zsoldos nyelvét oda vitte:
 Védje szabadságnak vala ez, 's népszolnoka, a' ki
 Köznépet főfők ellen bizgatni merészle.
 Hőst aggódásban látván így kezdi beszédét;
 „Míg képes leheték szóval használni tenéked,
 „Bár nem akarta tanács kormányod időre időről
 „Késleltem Caesar, míglen lehetett vala szólnom
 „Székemből, 's ingó népünk' részedre kerítnem.
 „Ám de hogy a' törvényt az erő letapodta, elűztek
 „Házi kis Isteneink mellül, 's te miattad örömmel
 „Türtünk számkivetést; gyözz hát 's add vissza ha-
 zánknak,
 „Miglen az ellenfél habozik, 's mig nem kap erőre,
 „Rajta siess! késés mindig ártott vala késznek
 „Gallusi harcodbán töltöttél kétszer öt évet,
 „Nem lessz több dolgod, de nagyobb fog lennie béred,
 „Föld kis része csak az, nem sok munkádba kerülhet,
 „'S majd az egész földet te hatalmad alá veti Róma.
 „Most téged nem vár diadal pompája hazádba,
 „Sem Kapitól falait szent repkények nem övedzik:
 „A' kártékony irigy mindent megvonszon, alig hogy
 „Hódításaidért nem bűnhődöl: im ipat a' vő
 „Országból kiakar kergetni; minek neked osztály?
 „A' földgömbe egyébbkint is magadé lehet,“ így szólt,
 'S a' felgerjedt hőst még jobban néki hevíté,

'S annyira feltűzelé, valamint Éléusi cződört
A' sok üvöltések, noha már a' pallya rekesznek
Ajtaihoz közelitt, 's által töri zárait annak.

Öszvehivá tüstint a' zászlók allyait, és hogy
Elcsilapíttá volt népközt a' tábori zajgást
Hősi tekintettel, 's halgatni parancsola kézzel ;
„Bajtársim! vélem kik hadnak ezernyi veszélyét
„Szenvedétek, mond, tized év forgásai olta —
„Északnak mezeinn ezt érdemlette mi vérünk?
„Durva halál, sebek, Alpeseken töltött telek ezt - é ?
„Olly lármába hozá Rómát a' hadnesze, mintha
„Poenusi Hannibal Alpeseken száguldna keresztül.
„Pótoltatnak erős ujjoncokkal hadi sergek
„Tengereken Caesar 's földönn üldöztetik, erdők
„Gallyakká válnak, mit várhatnék ha veretten
„Ütközetet vesztvén futnék lealázva sasokkal?
„'S Gallusi nép kergetne, midőn a' ritka szerencse
„Kedvese lévén most, 's az egek hatalomra segéttvén,
„Bosszontnak? jöjjön csak az a' békébe puhult hős,
„A' gyülevész katonák, köntös leplezte felekkel,
„'S szátyár Marcellus hiu név tengette Katókkal.
„Tudnillik bérlett külső ivadékok utóbb is
„Pompejust hizlalják-é mindig uri kényben?
„Ő maga tégyen-e szert kor előtt diadalmi szekérre?
„Hát örökös legyen-é tisztsége mit ugy ragadott-el?
„Már mit hozzam elő mezeit mint nyomta világnak,
„'S éhséget készített? 's a' törvényszéket elalta
„Tábora? melly gyászos kardal fenyegette biráink?
„Rémítvén őket pandurja szokatlan erővel,
„Törvény korlátját át törte merész hadi népe
„'S Pompejus katonái Milónak az őrei lettek.
„Most sem nyughatik ő ne tunyán sorvassza öregség;
„Fertelmes hadhoz készül, mint szokta, hon ellen,
„Bünbe merült Syllát vévén követésre remeknek.

„Mint tigris külkek ha megoltják szomjokat egyszer
 „A' nyáj véréből, dühöket nem szüntetik, annyok?
 „Nyondokain szágúldozván hyrkánai erdőn,
 „Ugy te is izt kaptál nyalván vad Sylla aczélját
 „'S tart szomjad Magnus, kinek egyszer szájize vérhez
 „Van szoktatva, szeléd nedvektől torka nem enyhül.
 Illy hosszú hatalom végét csak ugyan mikor éri?
 „Meddig uszol bűnben te kaján? valahára tanuld-meg
 „Sylladtól mint kell kormányt végtére letenni
 „Bádjadt Ponti király 's kóborló tengeri ráblók
 „Harczal 's méreggel csak alig győzettek, utolsó
 „Megbízatásod lön Caesart letapodni azért hogy
 „A' győztes sasokat; nem akarja szavadra lerakni?
 „Munkám bére ha elvész is, de ezeknek előbbi
 Erdemeik jutalom nélkül ne maradjanak, e' nép
 „Nélkülám is győzött, 's diadalra vezetheti más is.
 „Már hova hajtsa fejét ezen őszek bajnoki serge?
 „Hol lel hajlékot? korosodtaknak hol adódnak
 „Élelmökre mezők, 's bénák melly várba nyugotnak?
 „Jobbak-e földmivelésre tehát 'a' tengeri rablók?
 „Nosza emeld győztes zászlóid' népem emeld fel!
 „Rajta! erő kell itt, ki kezében kard' vagyon, annak
 „Mindent ad ki övét elvonta, velünk leszen Isten.
 „Ország vagy zsákmány szerzés nem tárgya hadamnak;
 „A' rabigába konyúlt várost mentjük fel uraktól.“

Végezi, a' kösség kétes zájogásba tűnődött
 Bár védisteneik 's a' hon kegye, a' vadon érzést
 Lágyították, de vezért félvén, fegyverhez is immár
 Szokva levén, ismét kedvek harcokra hanyatlott,
 Fő kapitánya Csidázóknak volt Laelius ekkor,
 Ennek eserkoszorút kanyarította fejére az érdem
 Polgár élteinek lett megmentése jeléül;
 Így szállalt. „Te zamánca ama' nagy Római névnek,
 „Hogyha szabad 's illik mi igaz kifejeznem előtted;

„Sajnáljuk mi hogy késel kimutatni erődet,
 „Nem bizol-é bennünk? olly sok próbáknak utánna?
 „Mig forró vérünk lihegő testünkbe ki nem hűl
 „Mig pihegünk életbe, karunk mig hajtni csidát tud
 „Korcs köntös, 's a' gyáva tanács poczkázhat-e rajtad?
 „Olly bajos-é belső haddal lealázni negédet?
 „Nossza vezess Sciythián, 's lakhatlan syrtések ormin
 „Bennünket, 's forró homokin szomjas Lybiának.
 „Mindent háta mögett hogy ezen had Igába kerittsen,
 „A' zajgó tenger hullámin evezve erőt vett:
 „'S éjszaki Rhénusnak habozó örvénynein átkelt.
 „Szükséges tennem 's kell is valamit te parancsolsz,
 „A' kire megfujatod, Caesar, riádó hadi kürtöd?
 „Nem polgár társam, tiz tábori éveken által
 „Győztes zaszlóidra 's akárkin nyert koszorúdra
 „Esküszöm; a' kardot ha öcsémbe parancsolod ütni,
 „Vagy pedig édes atyám torkába be mártatod, avvagy
 „Terhes nőmbe vonódva ugyan, beledöfni kezem kész.
 „Templomokat gyűjtsak fel? az Isteneket kiraholjam?
 „Képe Monétának beboríttatik a' hadi lángal;
 „Tuskái Tybrisnél szálljak táborba? azonnal
 „Annak helyt mérek tüstént a' hesperi földön.
 „A' melly kőfalakat kiakarsz szórítani helyekből,
 „E' karok a' kossal bástyáit döntení készek;
 „Bár maga Róma legyen melly várost rontni parancsolsz.
 E' szarvait jóvá hagyták mind a' hadi sergek,
 'S feltartván kezeik, kézséget ígértek akármelly
 Hadra, kiáltások szintúgy az egekre hatottak;
 Mint mikoron Boreas magas Ossa fenyős tetejének
 Szirtibe ütköztvén megrázza az erdőt,
 'S a' sudaras fenyvek felalá hajlongva suhognak.

Kézséget látván Caesar katonákba hadakra
 És kedvet, ne hogy a' késés ártalmat okozzon,
 Szétfekvő seregét kihuzá a' gállusi földről,

'S Róma felé viteté lobogó zászlóit előttök.
 Felkerekedve Lemánustól oda hagyta tanyáját
 Minden, 's a' Vogesus szikláin volt hadi nép is,
 A' szirmos Lingont féken nem tartja továbbá.
 Elhagyták az Isert, a' melly kanyarogva vizével
 Sok tájat befut, 's jelesebb folyamotba szakadván,
 Elvesztette nevét, mikor a' tengerhez elére.
 Felszabadúlt tartós őrijétől szőke Ruthenus :
 Csendes Atax megörült, hogy nem hord római sajkát,
 'S a' messzebb terjedett Latiumnak végvize Várus
 És hol Hercules érdeminek szent rév veri vissza
 A' tengert üreges szirtel, mert sem Zephyr ahhoz
 Sem Córus nem fér, forgó szél hozza csak aztat
 Zajba, nem engedvén révén behatni Monoeknak.
 'S Merre vizek földel felesülve dagadnak apadnak
 'S kétéssé teszik a' partot, majd azt hab előntvén
 Majd mélység 's dagap által enyészve kitűnteti medrét
 Szél oka-é ennek földünk végtengelye mellül?
 Az viszi-e hozzá a' tengert? avvagy pedig a' hold
 Rája nehezkedvén vizeit kinyómítja helyekből
 Vagy pedig életadó nedvet sziv nap ki belőle
 Lángjainak, habokat magasabbra magához emelvén ;
 Visgálgassátok természet titka buvári.
 Nálam azonba titokba maradj, mint Isten akarta,
 E' csuda ömledezés oka. Ekkoron a' ki Nemessus
 Telkét birja, 's Atur partját, a' mellyet görbe huzattal,
 Gyengén hajlongván bészár a' Tarbei tenger,
 Elviszi zászlóit, Santon megörült Biturixal
 Ellene elmentén, 's a' hosszas fegyverü Svesson,
 A' Leucus 's Rhémus legjobb nyilazó karu népek,
 'S a' kantárt forgatni tudó sequánai nemzet :
 'S görbe kaszás szekeren viadalra kelő deli Belga,
 És amaz Arvennus rokonok, kik trojai vérből
 Lenniek állítják magokat, 's a' pártot ütő rossz
 Nervius, a' kit Cotta kiomlott vére bemocsolt,

'S téged Sarmata, bő bugyogóikkal követő hős
 Vangionok: 's haragos Batavok, kiket ingerel érczből
 Görbén hajtogatott bús trombita, merre vizével
 Cinga cserég, 's a' merre Arart gyors habja Rhodannak
 A' tengerbe ragadja, hol a' hó lepte Gebenna
 Hegy meredek szikláin erős nép vette lakását:
 Telkeiket szabadon szántják a' Piktonok immár,
 'S a' csapodár Turonát fegyver többé nem alázza.
 Sorvasztó küdeid' Meduana elunva az Andus,
 Mellőled csendes Ligeris partjára vonódik.
 A' dalias Genabost elhagyják Caesari sergek,
 Trevir örülsz hadnak hogy fellege oszlik egedről:
 'S most te kopasz, hajdan válladra terült deli hajjal
 Büszke Ligur ki az üstökösök közt fő helyen által,
 Kiknél irgatlan Teutates 's a' fene Hésus,
 Rettenetes vérrel mázolt oltárnak örülnek,
 'S kiknél szittyá — Diánánál Taranis se szelédobb,
 Szinte ti is kik erősseknek 's harczokban elestek'
 Lelkeinek dalolástokkal sok századokon túl
 Hirt adtok, bátran zenghettek mennyei Bardok.
 Balszertartástok 's zordon vallási szokástok,
 Fegyver szünte után Druidák üzitek ti is újra;
 Isteni titkoknak mellyébe avatva ti vagytok:
 Rengeteg erdőknek szentelt ligetébe lakoztok,
 Azt állítjátok hogy az elhunyt emberi árnyak,
 Nem lakják némúlt Erebus mélysége setétét,
 'S a' halvány tájat, másféle világon az elhalt
 Testet azon lélek mozgatja, halál örök élet
 Eszköze lesz; (ha ti azt hiszitek csak ugyan) bizony észak.
 Népe hibájában boldog, félelme halálnak
 Nem rettentvén őt' kész harczy veszélyre rohanni
 Elme nem irtózik, gyávának tartatik a' ki
 Életnek kedvezni akar, melly vissza fog állni.
 És ti Caycoknak kiütéseik ellen erányzott
 Örök, Roma felé mentek, Rhénust oda hagyván,
 Minden népeknek kinyitom tájával ezen túl.

Illy sok erőt látván együtt kiki hitte hogy azzal,
 Merni lehet nagyokat, Caesart kiki száján,
 'S a' szomszéd várak megtelnek róla beszéddel.
 És az igaz hírhez járult sok gyáva zsibongás,
 'S a' nép elméjét zavará, romlást kiki jósolt,
 'S a' gyorsan közelítő had száguldi követje
 Számtalanok nyelvét kikoholt fecsegésre fakasztá.
 Van ki bikát nevelő! Mevania róna határin,
 Hirdefi a' mérész csapatok viadalra keléset
 'S mondja; hol a' Nar viz Tiberis patakába beomlik,
 Ott nyulik a' zordon Caesar vad táborig szárnya:
 A' sok zászlókat 's hadi tárt mint hozza magával,
 Több csapatokra oszolva ugyan, de tömött hadi rendben
 Vadnak képzelik őt 's magasabbnak mint sem előbb volt,
 'S győzte kaján ellenségénél szilajabbnak ítélik.
 Hogy Rhenus 's Alpesközi népek az északi tájról
 Honjokból kizavartatván mind ő vele jönnek,
 'S a' várost vad nemzettség kirabolja szavaira,
 Római polgárnak, — Kiki rémültébe nagyítja
 A' hirt, bár üldő nincs, 's nincs ura sok buta szónak
 Önkoholásoktól félnek, nem csak maga a' nép
 Allya, hanem kormány, sőt a' haza atyai is szétt
 Oszlanak, és a' hadra Tanács a' konsuli főket
 Megbizván, futtába gyűlölte parancsait adta.
 Ekkoron a' menedék hol van? mit kellne kerülni
 Kétesek, a' kit merre taszít szaladásnak eránnya,
 A' rohanó népet vele rántja. Csoportosan omlik
 A' lármás község, hinnéd hogy lángba borúltak
 Házaik, és hajlongva tetők szakadoznak azokról
 Nagy ropogások közt, vizesű nép szinte ugy omlik
 A' gyülelészbe hanyat homlok; valamintha reménynek
 A' sanyarúságok közepett az volna, hogy édes
 Laktokat elhagyják, mint északi szél dühe hányván
 A' tágos tengert Libyának szirtei mellül
 Eltörvén árbocz harsogva, vitorla lerobban,

Kormányos tengerbe szökik gallyát oda hagyván,
 'S csajkás nem várván hogy moztona széllyel omljon
 Vizbe bukik; szintúgy várostól messzire tartván,
 Hadra siet minden, senkit nem hívhatta vissza
 Már aggott öreg atya, sem a' férjt nője sirása,
 Házi kis Isteneik sem tarthatták meg imádság
 Közben az omlókat, kűszöbén nem kése vonódva
 Senki is, a' kedvelt városra talám legutolszor
 Nézni elég: sieteg tartoztathatlanul ömleng
 Isteneink könnyen nagyságra segéltek, azonban
 Védeni késtek! ezen népes 's rabigába konyított
 Nemzettel tellyes város, tárháza egész föld
 Fajjának, Caesar jöttére bitangba hagyódott
 Gyáváktól, noha külföldön a' római zsoldos,
 Ellensége szorongatván elzárja magát, és
 Elhárítja csekély sánczal veszedelmeit éjnek,
 'S nékie, hantokból hevenyében rakta kerítettés,
 Sátor alatt bátor szendergést nyujtani képes.
 Csak te hagyódtál el gyáván első hadi neszre,
 Róma, csak egy éjjet nem mertek töltni falad közt,
 Megkell e' dőbögést megkell engednie, kítkit
 Pompéjus szaladása ijeszt, hogy semmi remények
 Rémult szíveiket ne kecsegtessék, ezeket még
 Több rossz jel követé, földet, tengert, eget, a' nagy
 Menybeliek bétöltének fenyegetve csudákkal.
 Esméretlen csillagokat láttak komor éjjek,
 A' tüzes ég sarkán lángot, 's a' mennyezet allyán
 Ferde lidérczeknek repüléseket, és amaz üstök
 Csillagot, Országok vesztét melly szokta jelentni.
 Fényes eget gyakran villámok lángja borította,
 'S a' sűrű levegőn tűz sok formákba sziporkált.
 Majd nyil módra kinyult, majd széttszórt mécstüzek
égték

Ég lángvára körül: felhőtlen menkövek estek
 Dörgetegek nélkül, 's Latium tetejére ütöttek

Északról ragadott tüzzel: kis csillagi égnek
 Mellyek az éj csendén szokták szaladásokat üzni,
 Délben tüntek elő, 's szarvának töltekora a' hold,
 A' mikoron battyát karikás voltára követné,
 Föld árnyékától szaporán halaványba sudámlott.
 Ön' maga is Títán közepét járván az Olympnak
 Elrejté ragyogó szekerét bús ködnek alája,
 Földre homalyt vonván, 's kétségsbe hozák kiderültét
 A' népek: melly éjt a' régi Thyeszti Mycenben
 Értének, a' nap hogy megtért keletére viszontag.
 Mulciber Aetnának torkát tágabbra nyitotta;
 Görbe tetőjéről nem az égre, hanem tüzi lángát
 Hesperiaira okádtá, habos mélységi fenékből
 Vért ökrendé Charybdis, ebek gyász hangon ugattak.
 Veszték oltarán elaludtt az egyébkor öröktüz
 'S végső lángja Latán innepnek részre oszolván
 Kettőzött sugarakra szakadt, mint Thébai gyásztüz.
 A' föld sarka lesüppedvén, a' jégcsapos Alpes'
 Szirtei hajlongtak, 's buczkáit régi havaknak
 Szétrázták. Thétis napenyészeti calpeni tengert,
 'S a' magas Atlantát habozó vizözömbbe boríttá.
 Szeitei Rómának sirtak, 's izzadva regelték
 Házi kis Isteneink a' város ezernyi veszélyét,
 A' felfüggesztett kegyajándékok magok önként
 Templomainkba lehultak, utálatos alkonyi baglyak
 Nappal üvöltöztek, 's vadak is Romába tanyáztak.
 Emberi szót adtak barmoknak nyelveik, ekkor
 Sok esuda váz született a' módra, tagokra tekintve;
 És megrettenté önnön csecsemője az annyát:
 Kúmai költőnek fene versei közre kapának
 A' népnél ez időn szent rázódásba hozatván
 A' hajokat sodró Gallok, Bellóna dühének,
 Felvagdalt karral gyászt bögtek az emberi nemre.
 Holtaknak csontal bétöltött medrei nyögtek
 Fegyver zörgések, 's riadás hangzottanak ekkor,

Erdőknek vadonin ; 's meglepték árnyak az embert.
 A' falakon kívül fekvő telekit mivelő nép
 Széttfuta , 's a' várost meglepte kegyetlen Erinny ,
 Tűz pernyét rázván hajtott fáklyája' hegyéről ,
 'S rezgetvén hajait , millyen Thébában Agavent
 Bőszítte 's kését kicsovasztá thráczí Lykurnak
 Vagy Junó mi Megaerával dühítette hatalmas
 Alcides , mikor ez felszálla világra pokolból.
 Trombita harsai közt csapatok viadalra kelését
 Hallattatta az éj , az egyébkint csendes időben :
 'S látták Syllának feltűnni mezőben az árnyát ,
 'S gyászt jósló szomorú nótára fakadva dalolni.
 Megnyilt sírjából Marius felemelte fejével
 Hűs Anien vizinél a' földmivelőkre ieszgett ,
 Táltosokat hozatának azért a' régi szokáskint
 Tuscia tájáról , kik közt az időre öregbik
 Aruns , Lunának pusztult várába lakozván ,
 A' menkőt leigézni tudá , 's a' gőzes ereknek
 Rojtjaikat , 's bájos madarak' repüléseket érté :
 E' legelőbb elemészté a' csudavázokat , osztán
 A' több korcsfajokat lángokba veté , 's valamit' csak
 Természet háborgásába tenyészte , kiirtá ,
 A' félénk népnek szent búcsút járni parancsolt
 Róma körül , Főpapságnak , kiket illet az Egyház
 Dolga , hogy a' város szélső síkjára kerülvén
 Bástyáit megszentelnék meghagyta. Utánnok
 Kispapság ki palástja gabinusi módra kerítve
 Ment. Veszták seregét kontyos papnéja vezette
 Troja Minerváját csak ez egy láthatta szemével.
 Isteni végzések , 's titkos dalok őreik , a' kik
 Vissza viszik mosdott Cybelét Almóba időnkint
 A' jósló Madarász Titius rendbéli papokkal
 A' szent asztalnok , 's deli módra nyakát paizsossan
 Hordó szent Tánzos , tapsok közt rendbe menének ,
 Lángész büszke fejr ott villogtatta tekercsét ,

'S még ezek a' várost hosszan kanyarogva kerülnék ;
 Addig szétthimlett tüzeit mentőnek az Aruns
 Felszedvén szomorú morgás közt földbe Ierejti ,
 'S a' helynek nevet ad ; oltárra huzat hamar osztán
 Egy szép nyalka bikát, 's inimár bort önteni kezde ,
 És horgas késsel, gabonát, sót, hintni reája :
 Áldozat ócsárját állat' küzdése mutatta ,
 Szarvainál fogvást letepervén végre betyárok ,
 Térdre esett 's úgy adta nyakát a' késnek alája :
 Vére szokatlan volt, és nem piros ömle sebéből ;
 Csak feketés mirigyek látszáltak folyini belőle.
 Áldozat illy jelein szepegő Aruns halavány lett :
 'S a' Felsőgesnek vizsgálta belekbe harágját.
 Táltost már a' szín megrettentette, gyomorban
 Sárgás és feketés pattogzást lelt, 's megaludt vért ,
 Mellyet nagy részint itt ott tarkáza genettség.
 Látja az elrothadt májat 's fenyegetni veszéllyel ,
 Minden eret, 's tüdejének nem leli rojtját ,
 Párázó torkát majd majd bedugulva találja
 Nem ver szíve, belek' lukaesos fakadékain ev foly ,
 'S a' rongyolt hurkák szakadéki ganéjra mutatnak
 És mi legéktelenebb, 's nem lön soha rom jele nélkül
 A' fejtőjtájához még más nagy fej vala nyölve ,
 Eggyike vesztégel betegen, 's lankadva lecsüggéd ;
 Másika ungrándoz, 's ereket mozgatja kajánul.
 A' nyomorúságok rendét kitanúlva ezekből ,
 „Istenek! égre kiált, kijelentsem e emberi nemnek
 „Szándéktok? nagy Juppiter e' szent áldozatot nem
 „Néked tettem, ezen marhába pokolbeli armány
 „Szált, nem csak mit nyelv képes kijelenteni rettent ;
 „Féltünknel gonoszabba bukunk. Mentsen még az Isten,
 „E' jóslás hihető ne legyen, 's kezdője hazudjon
 „E' mesterségnek Tages.“ Így burkolta beszédét
 A' Tuscus, 's csavarogva szavát bévonta homálllyal.
 De Figulus ki az Isteneket, 's ég titkait érti,

Kit csillagvizsgálatban Aegyiptomi Memphis

Meg nem előz, sem az égi szerek mozgása tudásban.

„Avvagy, monda, világ vaktába kereng örök ólta,
 „’S rend nélkül szanaszét keveregnek csillagi égnek,
 „Vagy ha szabott forgások van; föld’ ’s emberi nemre
 „Vészek készülnek, földgömb hasad-é meg alattunk?
 „Elsüllyednek-e városaink! levegő heve fagyra
 „Változik-é? gabonát megszünnék e termeni telkink?
 „Méreggel leszen-é elegyítve folyója vizeknek?
 „Égbeliek! mi csapás nyavaláknak melly szeme száll
 ránk?

„Végső inségnek bús napjai mind ez időre
 „Tódultak haragos csillag dere hogy ha az égen,
 „Saturnus kormos tüzeit meggyújtani kezdne’;
 „Deukálióni sebes záport omlasztna vizöntő,
 „És az egész földet tenger siksága borítná.
 „Phoebe sugáridtól ha nyomatnék most vad oroszláný
 „A’ lefolyó tüzlángoktól meggyúlna világnak,
 „’S csillagítól magas égkárpítja lobogva megégne. —
 „Illyektől nem kell tartnunk, te ki scorpiot égő
 „Farkaddal tüzeled ’s derekát sertzentve pirittod
 „Mars, mire készülsz reánk? mert íme szelíden enyészik
 „Jupiter a’ nyugoton, Venus is tisztába tanyázik.
 „’S a’ sebesen forgó cyllen mérsékli futását
 „Csak te birod Hædur a’ nagy eget, mért hagyta el útját,
 „Minden egyéb csillag? ’s komoran mért néz le világra?
 „Fegyveres Órionnak az oldala villog erőssen
 „A’ kardnak dühe ránk rohanik; ’s a’ zordon erőszak
 „Mindent öszvezavar: rút bűnnek erény neve leszen.
 „Eltart e’ hagymáz rázása sok éveken által.
 „A’ Felségéstól végét miokért is ohajtnánk?
 „Béke urat hoz ránk terjesszed messzire Róma
 „A’ nyomorúságok fonalát, huzzad sok időkre
 „Romlásod, te szabad már csak belső had alatt vagy.“
 Mind ezek elremítették a’ népet eléggé;

Rossza de hátra vagyon, mert a' mint pindusi bércezen
 Örjöng Bacchusnak részeg papnéja, azonképp'
 Kajdász egy aszszony rémült városba futosván,
 'S Phacbustól illetve magán kívül imigyen szól:
 „Merre ragadtatom óh Paean? az egekbe emeltet
 „Melly föld tája fogadja? havas Pangaea vidékét
 „Látom, 's bérceze alatt Haemusnak nyulni Philippét.
 „Mond meg Phoebé nekem mi dühösség ez? minek a' vas
 „Róma vitézeinél? 's ellen nélkül minek a' harc?
 „Fellengzés hova ránt? ádázva keletre koválgok,
 „Hol Nilus vizeit Lagusnak tengere váltja.
 „Esmerem e' tuskót *), melly itt a' parti fővényen
 „Éktelenül fekszik: veszedelmes tengeri szirten,
 „'S a' száraz Lilyán vitetem hova gyászos Erinnyis
 „Üzte az Emathi harcsereget, most a' ködös Alpes
 „Halmain, és az egekre vonult Pyrén hegyek orm'in
 „Szállangok, most a' város kebelébe sietek.
 „Íme tanács közepette kaján harc lángja csapott ki.
 „A' pártos felek újra viaskodnak, megyek ismét
 „A' földön szanaszét új tengeri partokat engedj
 „'S új tájat látnom, láttam már Phoebé Philippét,
 Így szólván lerogyott, 's képén ragadás dühe megszűnt.

Nemescsói Sztrókay Antal.

KISFALUDY KÁROLY' SÍRJÁRA.

Sok dalos egy sírtseppet kér csak 's nincs ki megadná;
 Sírodon egy nemzet könnybe borulva zokog.

Högyész István,
 Debreczeni Törvénytánuoló.

*) Pompejüst a' ki Ptolemaeus Egyiptomi Királynak Achil-
 lus nevű vezéréától a' tengeren meg fog ölettetni 's feje
 vétetvén a' teste a' tengerbe vettetni, 's a' hullámok
 által a' partra vitetni.

KISFALUDY KÁROLY' SÍRJÁRA.

Hiába kelt hát érted ezer fohász,
 Károly. Te Músák jobbfele, sem közel
 Sem messze aggott tisztelőjíd'
 Hévíz könyüjén nem esett meg a' sors.

Elvön körünkől, 's vissza nem ad soha;
 Nyögjünk panasszal bár egeket teli,
 'S remegjenek bár mily esengve
 Terjedező kezeink utánad.

A' vesztesség nagy, melly sokat érdekel,
 A' jó', nemes', szép' tára ha veszt nagyot,
 'S a' fényderítő elme' lángja
 Hogyha kihunyva sokon homályt hagy.

Méltán keserghet rajtad ezért hazánk,
 Sok nagy jövendő' magva szakadt veled
 Lelked' hevétől mennyi szépet
 Várhata még, ha telik, reményünk!

De jaj, sikamló talpon inog rövid
 Létünk 's határit földte homállyal Ég,
 Bölcs az, ki hasznót hajt kevésből,
 'S éle sokat, ha nem is sokáig.

Az a' nagy elmék' ritka tulajdona,
 Hogy nincs üdökhöz szabva hatáskörök,
 'S bár eltűnének, műveikkel
 Képezik ők az utóvilágot.

Károly! nevednek fénye ragyogni fog,
 Míg serdül ész, melly szépnek örülni tud,

Tisztelttel, míg a' magyarnak
Ajkairól magyar íge hangzik.

Jertek hazámnak szüzei, ifjai
Kiket nemesb vágy, 's érzelem ösztönöz,
Hintsünk virágot nem mulandót
Kisfaludynk' nyugovó porára.

Musám, Te is tedd lantodat, és borúlj
Sírjára, 's forró hálakönyűt eressz,
Ő nyújta lantot néked első.
Ápola ő sűrűgő kezekkel.

C z u c z o r.

PUSZTAI ÉLET.

Ragyogva, bár világ' határain,
Repüljön ált' csillogva kelt Helyek,
Hatalmatok, ditső'ség' szárnyain!
Teremtsen a' végetlen ész' mive,
Örök halandókat fölöttetek
Vagy méltó büszkeség tüzelje bár,
Ki lakhelyét találja bennetek:
Hol egyik ház, mint ég' csillagjai,
A' másiknak nagyítja ékeit;
Hol drágaság borítja' természet
A' lelkesültnek, mellyre még
Az elterült mennyek' világi is
Remegve öntik hév sugárikat
És az mint egy megvetve a' lefolyt
Fény't, széttörönten vissza verdési
Legyen mind ez! Nem andalítottok
Másért égő, másért sohajtozó
Lelkem felejtve nem vész rajtatok!
Ott, hol magány némán uralkodik,

Hol nád borított földből emelt falat
 'S nagy semmiség övedzi azt körül;
 Hol szomszédok minden felől tsak a'
 Mozgó ég, melly nem tud irigyleni
 Nem tud befutni, mint rágalmaszó
 Egész Hazát, hogy így lerontsa majd
 Boldogságod' nyíló virágit is;
 Ott, a' hová; szilaj öröm' zaja
 Nem árad el tömött lakók közül,
 'S nem hadgya ott bolyongva mérgeit
 Hol álnokok munkája, nem csikar
 Ki színesen belölled semmit is
 Hogy ön' javát építse károdon;
 Csak ott kereng egész valóm, csak ott
 Tanyáznak minden vágyaim!
 Az elfelejtésnek bús leple tartja azt
 Ugyan komor setétes éj alatt;
 Nem tisztel ott naponként új meg új
 Vendég szó; és mikepp' tavaszkor a'
 Láthatlan gyenge rósa fogy,
 Távói vidéken szemtől rejtve el,
 A' nélkül, hogy mutatná ékeit,
 'S lehelletét beszivná kényes orr;
 Akképp' enyész parányi élete.
 Ki ott örül, de még is édes az midőn
 Kelet' pirultakor, szeléd elégedés
 Cserélvén fel zajatlan álmait,
 Öröm között mihelyt kilépdégél
 Szűk ajtaján kerítve látja lakhelyét
 Egész a' láthatárig elterülve
 Füvek gyöngyétől, mellyen hév napunk
 Enyelgve addig tündököl, míg azt
 Földről egekre csókja nem viszi! —
 Gyönyörködés helyét találni ott
 Ha vastagult ködök' homályitól

A' munkaság' folyamja megszakad
 'S a' nyugovás' országa megnyilik'.
 Mellynek kitért setétes karjain
 Az álom ül, mint egy parancsoló
 Király, 's ha szenderítve annak is,
 Ki ott örül, befogja két szemeit,
 'S elvéve érzetét, bedönti a' sir,
 Csendesség' tengeribe mellyben álmain,
 A' béke áll őrt rendületlenül.
 Nem sújtja ott rémült kéz ablakát
 'S a' tűzharang nem kondított rettegést
 Hogy talpra szálljon, mert tsak semmiség
 Nem sorvadoz nehéz idők alatt
 'S nem hamvad el lángok' hatalmitól.
 Öleljen hát tündöklő városok,
 Ki zaj között kívánja éveit
 Lejárni, én nem égek értetek,
 'S lelkem felejtve, nem vész rajtatok!
 Ott, hol magány némán uralkodik
 Hol nád borított földből emelt falat
 S nagy semmiség övedzi azt körül;
 Csak ott kereng egész valóm, csak ott
 Tanyáznak, minden vágyaim! —

Ifj. Pusztay Márton.

A' MADÁRLESŐ 1824.

„Félő csevegésed elárul
 madárka! Fészked itt rejtve,
 azért epkedel egyik fárul
 a' másokra, veszélyt sejtve.

Szádban szötskő 's hernyótskák lógnak,
 — kis fiad' eledele —
 kik már éhökben rád tátognak.
 Siess, szálj fészkedre vele! —
 Kis madárka! szálot' meg lesem,
 fiaiddal enyim léssz te! —
 Így a' madarász, 's szemét le sem
 vevén róla, merőn nézte.
 A' tenglitz a' leveles közül
 kancsal pislog a' lesőre,
 cseveg, szökdécsel, fel fel repül,
 meg' vissza a' tetőre. —
 Most meszsze el — kerít jó nagyot; —
 egy kis bokornál száldogált
 soká, mellyet nehezen hagyott,
 — fészke ott — de le még sem szált.
 Így csalogatá ez lesőjét;
 a' midőn egyszer mellette
 hivogatva suhanó nőjét,
 halkal, 's kerengve követte. —
 Lépőbe van, 's utánnok rejtek -
 helyéből néz a' madarász.
 „Kis madarkák! úat veszszetek,
 mert különben ő felhajhász.“
 Egyenest a' jegyzett bokorra
 mind ketten; le sűrűjébe —
 remegő fiaikat sorra
 étetik, halkal pityegve.
 „Vigyázatlanok! elárulva
 fészketek, — a' madár leső
 vi'slatva kevés idő mulva,
 meglássátok, reátok jó. —
 Már törtet, tüskére bokorra
 ügyetlen' erre rohan,
 még meg sem pihentek, mikorra
 riasztva nálatok toppan, —

Ne féljete! titeket lesett,
 titeket késért szemével
 a' madarász; ám de keveset
 gondol már madárfészkével.
 Ott a' gyepszélben, azon lyánkán,
 ki reptetekben felétek
 legyintett, szeme megakadván,
 tovább nem késért bennetek'.
 Szalad ő, de nem utánnatok,
 hanem a' lyány' karja közé,
 ki tinéktek védangyalotok,
 's a' lesés' díjjául övé. —
 A' madarász, kedvesének tárt,
 karjaira fáradva dült,
 és tsókok közt felejtve madárt,
 régi leshelyére leült.
 „Kis Madarkák! ha a' Lyánka jó
 midőn ez a' madarász les,
 ne féljete; nem lát a' leső
 titeket, ha jó a' kedves. —
 Most jertek a' szerelmeseket
 árnyékoló sziltetőre,
 hangozzatok le víg éneket
 a' Kedvesre 's a' Lesőre.

SZERELEM BETEGJE. 1826.

Álmomban csalfa rém kísért,
 Egy áltündér csalogat;
 Ébren is itt valami sért
 Itt bal felől fojtogat.
 Csak vergődöm, csak lihegve
 Szakadoz lehelletem,

Csak szorongva, csak pihegve
 Zihállom bús életem'.
 Már alélok, mint madár a'
 Vég párát midőn fújja,
 Keblemet Lilla dúlja!
 Őt' sikoltom utoljára. —

N. I.

 EGY HAZAFI HALÁLÁRA,

Tüskés az élet, 's puszta vadonjain
 Elszórva írt csak ritka virág lehell
 De jő egy élet hol halandó
 Virtusidért koronát reménylhetsz.

Egy titkos érzés életed angyala
 Szébb honban egy szébb élet időt ígért,
 'S te kit szerettünk szomju keblel
 Elsietél az ígért hazába.

Rényed virágit vad tövissek fedék
 Kivívtad őket, 's most koszorú helyett
 Virítsanak méltó jutalmat
 Bé mohosúlt örökös lakodra,

Hö g y é s z i I s t v á n ,

 A' T A V A S Z.

Karpát illatozó völgyei éjelen
 A' zengő csalogány lágy dala ömledez,
 'S hajnalként ragyogó Délia csilloga
 Tündöklük Duna tükrein.

Már a' kék nefelejcs báj színü kelyhein
 A' langyos Zefirek lágy lihegése zeng ;
 'S a' csermely zamatos partja virányain,
 A' bársony lepe ringadoz.
 Bájos telkeiden zöld növény enyelg ;
 'S a' zengő ligetek fejledező mohán
 Bolyg a' hó kebelű láng, 's kies arczain
 A' tündér szerelem mosolyg.
 A' bársony violák, 's Lincsi fodor haja,
 Ró'sás ajkaimat dalra hevítgetik ;
 'S már a' sírbeli csend fátyola, távozik,
 'S lantom húrjai pengenek.

HERMINÁHOZ.

A' rémes temető éjszinü telkein
 Hol nemzöd zamatos hantja virányi közt
 A' kéklő nefelejts illatokat lehel ;
 Hülnak gyöngyszinü könnyeid.
 Ott a' néma magány édeni karjain
 Fornak hó kebeled' puszta panasszai,
 Ró'sás égnek ölen tündökölő Zeus
 Ott enyhíti keservedet.
 Már a' zöld Amaranth 's balzsamos illatú
 Pálmák éjeliben lejtenek álmai ;
 Hol mindég az ezüst tó' sima tükrein
 Bíbor hajnali fény dereng ;
 Hol a' bájszinü bértz' illatozó fokán
 A' szent béke arany Chéruba tündököl
 És egy ró'sa bokor kellemes éjelen
 A' tündér Philoméla zeng.
 Szárátsd könnyeidet, 's bíboros arczodon
 Lengő fátyolokat váltsa kies lepel ;
 'S mátkád hő kebelén folyon öröm napod
 A' zengő Rima partjain.

TÁJAMHOZ.

Hol bíbor liget éjelen
 A' bársony liliom, 's kék hiacint virúl,
 's Nógrád édeni völgyein,
 A' zengő folyamok gyöngy színü habja leng ;
 Hol dús búza kalász ragyog.
 Folytak hő szeretóm hajnali napjai:
 Mint a' nyári lebel repes
 Gyakran képzetem ott, hol zamatos fűvön
 Lejtnek kis puha talpai,
 's bájos keble haván égszinü leple leng. —
 Hol hárs bájszinü lombjain,
 Tisztán rezg az ezüst linthia csillaga ;
 Hól a' balzsamos illatú
 Völgynek bíbor ölen zsenge füzért kötöz ;
 's tündöklő sima válain —,
 'S selymes barna haján, esti lebelke zeng ;
 Ott ömlött viruló korunk
 A' tündér szerelem ró'sa virágain. —
 Most bú leplezi keblemet,
 'S tőled messze lefoly fejedző korom.

Patzek Mórítz.

 ÓHAJTÁS.

Ha ürge méh lehetnék,
 Oh azt miképp' szeretném,
 Sóhajtva szóll az ifju!
 Nem tölteném henylve
 A' györs időt, miképp most,
 Dologtalan szalasztom,
 Virágtól ált' repülnék,
 Virágra, és nevelném
 A' szorgalom' gyümölcsét ;

Vihar nem adna nyugvást,
 Az ősz be nem rekeszt'ne,
 Ha bár havazna télen
 A' gyors időt henyélve,
 Még sem szalasztanám el!
 Ha nem feselne ősszel,
 Virág, ha hó takarná
 Télben tövét, 's azokról
 Jeget, 's havat lehetne,
 Utóbbra csak takarni!
 Én ekkor is találnék,
 Mézzel rakodt virágot
 A' szép szüzeknek ajkán;
 Óh hát miképp szeretném
 Ha fürge méh lehetnék!

Ifj. P u s z t a y M á r t o n.

EREDETI EPIGRAMMÁK.

H a l a n d ó.

Kérdi Kiváncsi hová ballagsz? mondjad! temetőbe,
 Mert minden lépés hozza sirunkat idább.

I f j ú l e g é n y.

Már eget, és földet bójártam, 's ezertől ígértem,
 Százat, 's nem nyújtott senki segéd kezeket!
 Hátra van egy mód még mellyel pénz ütheti markom',
 A' melly kéntelen is, házasodásra szorított!

A' s i e t ő, és k é s e d e l m e s i d ő.

Törvény volt hajdan férjhez nem menni huszon hat
 Évek előtt; 's nyilként reppone ekkor idő.
 Meg szűnt az már most: nagy kérdés mért megy azolta
 Rák hátán az idő, és mulat évekig is?

Az Árva.

Kétszer nyolcz nyarat ért hangozza az árva leánya
 És már gyenge korát fájdalom' árja lepi,
 Én tudom azt ugymond, mit szenved az árva kinek már
 Két tíz évek előtt, földbe tevék szüleit!

A' jó szándéku.

Azt mondják a' bor léleknek tükre, azért most
 Törj el üveg tükröm, melly színemet mutatod.
 Meghalok a' testnek, lelkit választok ezentúl;
 Jöszte tehát csutorám, 's lelkem' előmbé mutasd!

A' kerepő.

A' kerepő asztag' tetején madaraknak ijesztő;
 Meny fel azért Ilonám, hogy ne egyék gabonám.

Pompási.

Pompásdit mindég sok inas késéri alá, 's fel,
 Jó sorsát méltán hát irigyelni lehet!
 Pompásdit harmincz könnyen szolgálja, de ő, hogy
 Harminczat szolgál, az nehezére esik.
 Még is irigyled e' hát sorsát, ki nagyobb inas önnön
 Szolgainál, 's eddig mindene tönkre került!

Az Adóš.

Pusztá egész hajlék, nincs semmim, minderem elvan
 Zalogosítva, pedig holnap is egy u'sorás
 Jón, de mit adjak már? jól van, foglaljon el engem,
 Úgy is elég nagy búm, hol lelem ételemet.

Ifj. Pusztay Márton.

Ó D A

H. E. ÁRPÁDIÁSSA' MENTŐL ELŐBBI MEGÉRKEZÉSE IRÁNT. 13. Martz. 1831.

Álj-meg, zord szavu fergeteg,
Zúzos szárnyaidon merre, hová zuhogsz?
Tévesztéd röpüléseted,
Más tájakra, fehér zuzmara lepte Ob'
Sívany partja felé hagyott
Zúgnod vad hegyeken a' zivatarkirály.
Szűnj! itt lanyha zephyrke kell
Annak zöldszin-ádó szárnya susogjon a'
Még tar bokrokon, és szelid
Kékellő ibolyát csaljon alóla fel. —
Nem; bús ónköd ömöl sötét
Hullámmal, 's szomorún önti-be tájaink':
Fennt, a' kék egeken komor
Felhők álva, az enyh nap' sugarát reánk
Nem hagyják lelövelleni,
'S a' vándornak utát sár fedi undokúl.

Pázmánd' ernyei-szülte hős -
Árpád! szittyá hadak' napja, dicső Feje!
Kit, — feltünve sugárzatod
Orkán' szárnyain a' kék zenitig rohant
Érzettel fogadott szivem,
'S könnyel, — hajh, mivel a' pénz kerül — a' gonosz. —
Koszorú 1831. 5

Árpád, bajnokok' oszlopa!

— Kit fővebb javamon váltlak — az ősz Duna'
 Partjait messzire hagytad-e,
 'S óhajtó kebelem már közelítéd-e? —
 Oh ég' tűz szeme, déli nap!
 Nézzd forrón meg az út' csúnya sarát 's hevítsd. —
 A' szép Ifju, Szerelmesét,
 Kit még csak tüzelő képzetű szárnyain
 Látott, várja imilly szüvel,
 'S Sion magzati a' mennyei Messiást. —
 A' fő hős, az erős hadak'
 Szélytdöntője miként harsog elől, tudom, —
 Dörgéskint befutossa szép
 Pannon' téreit és reszket alatta az:
 Villám kardja után robog
 A' bajnok csapatok vas hada. Attila'
 Tündér árnya huzódik-el
 Büszkén égnek emeltt zászlajokon felül,
 'S a' gazdag diadalmakon
 Örvend, 's mert unokát lát örökén, mosolyg. —
 Harsogtatja-e hős Lehel
 Kürtjét, hogy bele reng a' hegyorom körül?
 Sujt és dönt-e vasas Gyula,
 'S a' vállas Tuhutum renget-e bárdokat? —
 Hát egy szép Éte díszlik-e
 Köztök, mint jegeny a' nagy cserek' árnyain? —
 Hah, mint fogtok az égbe ti,
 Vévén saskeselyű szárnyra, ragadni fel:
 'S a' gyávát, ki erántatok
 Jég, szánom ragyogó nimbuszitok közül!

MAGYAR HÓSTETT.

Midőn 1796. 22. Aug. a' Lech' hídja előtt történt csatában Nagy György (a' Ferdinánd Huszárok közül) bajnoki elszántságával az Augsburg felől robogó ellenséget megállította, hogy egy csapatnak, melly a' Lech partjain száguldozott, a' hídon leendő áltvonulásra időt szerezzen. A' mit tizenkét Huszárokkal végre is hajtott:

„Hajh! mi ború közelít leverő villámmal ölében,
Melly Augsburg' falait beborítja körulte robogván,
És feketés képét az egekre emelgeti tornya? —
Nem ború az, Magyarok; de azért villám van ölében;
Melly iszonyún dörögve kiront: hogy százakat öljön;
'S benn halovány alakát vaskeblű halál mutogatja:
Rettenetes Moreau robog ott, keseredve, hadával,
Melly Feleit Magyarok' villámló fegyveri által
Látta porokba borulni 's vérkönyvet onta szeméből.
Jön, 's iszonyú haragát távolrul dörgve jelenti,
'S Fridberg' kék fejü bérceze rekedve felelgeti vissza:

Lech! zuhogó vizeid' csilapítsd, né rohanjanak ők
most

Száguldó Magyarok kavarnak partjaidon szélyt.
Mellyeket ölni szegültt karddal véd bátor erőjök;
Szüntessd tátogató örvényid', 's őket ereszd - ált! —
Nem, — szive nincs neki; 's ím közelít Moreau zi-
vatarral,

'S a' sűrű porküdből kivilágol ölőleg aczélja. —
A' folyamon, biztos hidon, áltkeltt hős csapatot már
Aggodalom keseríti, miképp' szabadítsa barátit:
Gyötrődés lebeg arcaikon, tanakodnak ügyökről;
Nincs, ki segélhessen bölcs elméjével: emennek!
Itt alig a' helye: bús vész tát már torkot elejbe,

Tártt ugyan a' szabad út, szaladásba' lehetne reményök;
 De Magyar önfeleit nem szokta veszélybe felejtni;
 Bár tüzesen nyíljon pokol' öble előtte: üvöltve
 Zúgjon azon ki dühös láng 's füst, áltront azon a' Hős,
 'S vére' folyása között szabadítja-ki karja barátit. —
 Már közös a' remegés, kiki félti barátjai' életét.

Hab, de ti Hunnia' hajdani vaskaru Hősei! — Harsán
 Kürtü Lehel: vasazott buzogányu Botond, 's' te derék
 Bulcs!

Kik haragos karral villogtattatok aczéltok'
 E' helyeken, 's füveit vérrel locsolá-be boszútok.
 Kik már Árpáddal kóstoltok mennyei nektárt!
 Lelketek a' mennynek ragyogó sugarán le-leszáll - e
 Harczotok' e' sikjára, hogy a' letiportt tetemek közt
 Ollykor szellengvén diadalmi örömbé merülj n?
 Vagy pedig itt laktok folyvást iszonyú suhogás közt,
 Hogy, ha utódotok itt kavarogna csaták' viharában,
 Nagy tettekre gyulasztnátok kebelére lehelvén?
 Úgy van: az égi lakos le-leszáll 's suhogásain éled
 A' rohanó Magyar, és szive' lángja veszélyeken örvend,
 És neki ront győztös homlokkal ezernyi halálnak!

Ím kiszökell az erős Nagy, méltó sarja Lehelnek,
 Népe közül, tüze felgyujtá szabadítani barátit,
 'S kardja halált sugaraz fölemeltt jobbjobban előre.
 „Nincs mit okoskodnunk! — felszól — ide bátor erő kell.
 Rajta, vitéz Feleim! — ki dobogni magyar szívet érez
 Hősi balában, utánam! vést megvetve rohanjunk.
 Szent az ügyünk, ha talán elhúnyna is e' helyen éltünk,
 Nem leszen az keserű, használ vég lobbja hazánknak,
 Rajta! mutassuk, mit tehet a' Magyaroknak aczéljok.“
 És rohan egy haragos zúgással keltt zivatarként.
 'S hol van az, a' ki nyomába ne vágyna röpülni csatára?
 Mind vele m nne; de e' hős tette elég ha tizenkét

Bátor lelkü Huszár vágat vele gyilkos aczéllal.
 Elrohan ez ; 's az erős homlokkal előre nyomuló
 Franczok előtt terem , és egy sor már porba van ontva.
 Villoga eddig ölő kardjok ; de befestve vagyon már
 Sok kifolyó vérrel , mellyt áraszt éle vasoknak ,
 'S tipró lábok alatt nyög , haldokol a' letagoltt nép.

Áll az egész hadi test : szégyen dúlong kebelében,
 'S szörnyü boszú ; de csak áll , halom öltt test állja el
 útját.

Kik közt fekszenek immár négy deli Hunnosok is, kik
 A' tüzes érzetü Nagy körül áldoztak le , csatázva :
 Édes az ő álmok : kardot markolva pihennek. —
 Immár a' kaszaboltt holttaktól vágni nem is fér
 Nagy : hát összekiáltja vitéz fijait , kik az ontott
 Vérbe fürödve veressek 's összesebezve valának ,
 'S megtér , ennyi dicső hivatalt végezve dicsőül.
 Mint mikor a' hő Nyár' nagy zápora a' patakoknak
 Megteltt medreiből kicsap , és pusztítva odább ront :
 Látja zavarva jövő habját a' földmives , és gyors
 Kézzelelebbe siet , 's gátat tölt árjai ellen , —
 Majd haza tér nyugton , de ujjabb zuhogás veri őt fel ,
 Visszasiet komoran 's nagy halmot hány haragában.

Félrerakatja utából holtjait a' sereg , és már
 Jó haragos rohanással előbbre ; de látja Nagy ezt , és
 Látják ő vele a' nyolcz bátor lelkü Huszárok :
 Bár sebeik' nyíltán csorog a' tüzi vér ereikből ,
 Mint ugyanannyi oroszlanok meg visszariadnak ,
 'S kardjok alatt az erős csapat' első rendje lehullott.
 De az erős szívü Nagy messzebbre vitette hevétől ,
 A' Francz' rendje közé berohan viadalmi haraggal ,
 'S vágja kit ér. De reá száz kard villogva szegül meg,
 És lobogója fölött megölő csöngést kerekítnek.
 Vív ő , mint sok ebek közzé ment erdei farkas.

Fájdalom! — Aurorát a' Pannoni égre deríté;
 'S érni közelgő delét megtagadák az Egek. —
 Durva halál! óh mért kellett meghalnia? Adáz
 Atroposz illy kora mért szegted arany fonalát?
 Hát, szomorú végzés! mindnyájan halni születünk?
 Szörnyű! — mind az enyész' férges ölébe veszünk! —
 Nem, — nem halhat meg, — nem hal meg Az, a'
 kít az Érdem,
 Tiszta Erőny, 's Tudomány istenesíte, soha;
 A' kinek olly hajnalba ragyog Neve a' Magyar Égen,
 Melly't sűrű alkonyi köd nem fog elönt'ni soha;
 A' kinek a' Muzsák repkény koszoruzta, varázsló
 Hangra feszült, lantjok csarnokaiából adák. —
 Hunnia! illy Fiadat méltón könnyezheted é? — Nem;
 Szobrot emelj — örököst, — melly örökítse
 Nevét.

Hamvait a' Magyarok szent Istene védje, nyugassza;
 Bús cyprus hantját, béke fedezze lakát.

EPIGRAMMA.

Ugyan az ő sírjára.

Halni születünk mind, és halva enyészni örökre:
 Emlékünk rokonink közt ha kimúlt, oda vész!
 Gyáva halandónak születél Te is; ám de dicsőül
 Vívta a' sorssal: halva Te újra születesz.
 Szobrod emelkedik ott, 's az örök lét bélyege rajta
 Már Neved él, míg kél a' Magyar Egere korány.

Csajághy,

A' VONAGLÓ TESTVÉR.

(Szerzette Orosz Ádám 1828.)

Halok testvér ne könnyezz
 Mindnyájunknak köz sors ez
 Ne sírj ha tudtadra lesz
 Hogy engem sír hant fedez.

* * *

Két hete hogy hervadok
 Mint a' rózsza lankadok
 Érzi szívem hogy nincs ír
 Számomra már csak a' sír

* * *

Rám fúj a' halál szele,
 Jég már Lintsid kebele ;
 Bár csak néked ajkamat,
 Nyújthatnám vég csókomat.

* * *

De jaj mellem már hörög,
 Bús hangon harmadszor nyög
 Lelkemért a' harang szó :
 Ágyamnál a' koporsó.

* * *

Hív szülőim siratnak,
 Testvereim jajgatnak
 Csak te Bátyám nem tudod,
 Hogy most haldoklik hugod.

* * *

Sírom szélén vagyok már,
 Melly hideg öblébe zár,
 Elhervadtam mint a' tér :
 Isten hozzád jó Testvér! —

Ha majd egyszer vissza térsz ;
 Honnunk határába érsz ;
 Ne szánd fáradságodat ,
 Keresd fel volt hugodat.

* * *

Itt a' holtak mezején
 Egy új sírban nyugszom én ;
 Mellyik az én hantom itt ,
 Sírkereszttem megtanít.

* * *

Rózsa virít mellette ,
 Ezt a' hívség ültette ;
 Szakíts egyet 's emlékezz :
 Hogy élted' jelképe ez .

* * *

Mondd meg az ifjúságnak ,
 Ne hidjen a' világnak
 Csalfa volt az 's lenni fog :
 Isten hozzád, légy boldog!! —

közli Csajághy.

EPIGRAMMÁK.

1.

Lóra nehéz fogadást tettél nem nézni tükrödbe ;
 Tán rosszúl mutatott ? Nem : — „hiu az ki magán
 Tetszeni vágy „Úgyám de miként fogsz tetszeni másnak ?
 Jaj biz igaz : „nem volt , eskem , igaz fogadás.

2.

A' jelen' édes öröm zaja el kábíta , örültem ;
 'S mámore boldogító álmiba szenderedék.

Felriadok — mi ijeszt? Az idő órája konog 's ah!
 „A' már régtől félt sorsi jövendő belép.“

3.

Rosz nevet a' fecsegő hír sebtibe szerte lacsogja
 A' jóval halgat, könnyen el is füleli.
 Az gyakor, és mégis sok várja kíváncsi fülekkel:
 „Ez millyen gyér, olly ritka hívőre talál.“

4.

Azt mondják „szeretet 's szerelem“ külön értelemű
 szók;

Nem hiszem én, mindegy: szív szüli mind egyikét.
 Úgy van Manczi csak egy különíti emeztet el attól:
 „Hogy szerelem többes számba nem ösmeretes.“

Csajághy,

A' B Ú,

1.

Arczomra nézve szánsz
 Hogy köd borítja azt,
 'S egy mell feszítő bú
 Rá harmatot fakaszt.
 Ott kéklik nézd a' part,
 Hol sajkám ünnepelt,
 Míg sejtve: hív a' hölgy,
 E' szív vígan kegyelt.

2.

Hogy onnan távozám,
 Jött e' vándor velem.
 Pályám viharjain
 Ő lett leghűbb felem;
 'S azóta nyugszik itt
 Titkon; de néha kél,
 Ha túl a' part felől
 Arczomra leng a' szél.

Kaeskovics Károly.

A Z É L E T.

Izzadsz, fáradozol, vágysz, küzdesz holtodig, ember,
Mért? hogy fáradván életet élj, de silányt.

É N É S S O C R A T E S.

Hogy semmit sem tudsz, illy vallást téve szerényen,
Éved' bölcsei közt fő nevet érdemelél.
Szép példád' követem; vallásom haj! sikeretlen:
Nem hitték teneked, elhiszik ámde nekem.

Gy — fy.

A Z Á R V A D A L O S.

1.

Könybe fúlad láthatárom?
Kék homályos remlete,
Honnan kéjbe szenderitőn
Leng a' Hajnal' szellete,
Hajdanában ott viradt fel,
Mint a' legszebb csillagzat kel,
Szívem' édes bánata,
Melly a' hölgyre nem hata,

2.

Völgyek csendes rejtekében
Nap jött, 's ment keresgetek,
Hív reménnyel, tán virágot
Ő minő volt, lelhetek;
A' patak hímes mederjet
Emlény 's lengenyék ezerjét
Nézem; csalva a' remény,
Ah ő bajlóbb tünemény.

Zengve rózsaszín habok közt
 Húny a' hattyú, mint a' nap.
 Boldog ez, mert párja még zeng,
 Hő negéddel rá rá csap;
 Én ha dallok alkonyomra,
 Könyet ejtek a' lantomra,
 Nincs ki húnyna hangjain
 'S felvirrasztna ajkain.

Kacs Kovics Károly.

A' BÚSULÓ LYÁNKA

Parton ül az árva lyánka
 Gyenge kezén forog egy koszorú,
 Néki minden gyász enyészet,
 Rózsa bokor neki olly szigorú;
 Sűrűn csorg a' köny szeméből,
 Mély sohajtat jó kebléből.
 Hadd szálni a' bút
 Szép lyánka! kinek füzöd a' koszorút?"

„Ifju bajnok! nézd e' halmot,
 Sírhalom ez 's fedí hű kegyesem",
 Hant borítja láng szerelmét,
 Enhyemet én csak a' sirba' lesem.
 Nyisd öled fel csendes álom
 Nyugtom benned feltalálom.“
 „Sorsod szomorú
 Lyánkám! de kimultnak e illy koszorú?"

„Bajnok volt az is — hát néked
 Jussón o ifju! e' kis szövedék,

Elhült szívnek semmi vágya,
 Bajra növeszti virágít az ég. —
 Nap konyúl 's meg újra felszáll,
 Fris virággal parton hős áll
 Nem sejtve borút, —
 De nem füz a' holt neki több koszorút.

P a c z e k J ó z s e f.

A' TYRAN FANNIHOZ.

Fanni! éltem Tyran udvarában
 'S vad kényének térdem nem hajólt,
 Ezren csusztak termei porában,
 'S ajkam egy szót hizelgve nem szólt.
 Hol csak néha nyögött fel porából
 Az igazság síró hangokon,
 Ott verém fel a' Tyrant álmából,
 Az aluvót puha ágyokon;
 'S bátor hangon dörögém fülébe
 A' Szabad' — őt rémítő — szavát,
 Mosolygással nézve, mord dühébe
 Gyilkoló kéj miképp járta át. —

Fanni, Fanni! te Tyranná levél
 Sziklaszívű! nem nézsz könnyekre?
 Engemet is nyájas rabbá tevé
 Egy tekintet által örökre.
 Kemény, büszke lényem kellemidnek
 Alázattal, térdet fejet hajt,
 'S csak gyanított sérelme szivednek
 Tornyoz reám üzhetetlen bajt.
 Szavam, mellytől Tyranok remegtek,
 Sóhajtattá olvad ajkamon.
 Ha felnyitom, Angyal hogy kérjelek:
 „Könyörülj szép Tyran rabodon.“

FOGADÁSTÉTEL ATYÁM SÍRJÁNÁL.

Atyam! itt e' gyász sirboltok között
 Hol lebul a' világ fényfátyola,
 Hol minden sötét színbe öltözött
 'S gyászt hirdet a' néma magány; hol a'
 Bűnös remegve, bölts vidámon jár,
 Hol üldözöttnek nyílik oltalomvár;
 Hol végezve pályafutásodat
 A' vész után biztos partra száltál;
 Hol a' jók siratják halálodat
 'S emlékednek e' mohos márvány áll;
 Itt esküszöm: ugy akarok szinte
 Bár ez halált hozzon, élni mint Te!
 Esküszöm! 's Te boldogabb honodnak
 Fényköréből kegygyel halld eskemet;
 'S ha engem is fényes virtusodnak
 Vak ellenje gyászos sírba temet,
 Akkor, Atyám! esküszöm: hogy szinte
 Megbocsátok gyilkosimnak mint Te!

Keblovsky Lajos:

A' LEÁNYKÁHOZ.

A' víg éneki hang szívét örömré derít,

Leányka! ha szépet kedvelsz
 Édes ha kell szívednek,
 És ha örömet abban lelsz
 A' mi kedves fülednek:
 Mi lehetne becsesbb neked
 Mint az Égi poézis;

A' mellynél minteggy megreked
 A' bor, a' csók, a' méz is?
 Jer 's illatozó rózsákkal
 Megrakvänn szép kebledet,
 Ül j öszve a' víg Múzsákkal
 'S töltsd danolva kedvedet.
 Énekeljed szüzességed!
 Ha azt megénekelhetd,
 Az által boldog szépséged'
 Az Egekig emelhetd.

EPIGRAMMÁK.

1.

A' ruha tisztesség, pénz embetség! sima
 szájunk
 Vallja; de szívünk mást érez az ember iránt
 A' tuskó tuskó, noha bársony is a' takarója,
 'S tök marad a' buta tök bár aranyozva legyen.

2.

Lyányka kevélykedj bár, de mi haszna ha rád is idő vár,
 Melly majd sirba tipor, 's e' nevet adja, t e p o r!

3. B a k i h ő z.

Látni bolondot akarsz Baki? nézz tükrődbe, nagyot látsz.

Édes Gergel.

A' MAGÁNY' TITKAI.

[— o]

E' magánynak titka: ér'tted élni
 Honnom! 's látni boldog fényedet;

Még enyim e' esend , addig reménylni
 Búalkonyt itt a' sors engedett.
 Ó Remény! sokat kell hozzád vágyani annak:
 A' kinél az élet' több hijányi vannak.

Itt húl gyászkönny porhalmod' jegére
 Jó Atyám! 's itt esdem árnyadat;
 Itt sohajtom Emmi! más egére
 Villant hitlen tűz-láng szárnyadat;
 És hő vágygyal nézek a' sír' hús ölébe,
 Érezem vaspályám': 's húnnyok ösztönébe.

A' MÚLT EMLÉKE.

[— 0]

Elvirúl a' rózsapálya. A' szív
 Húlve fagy meg egykor , 's vágy között ;
 És talán gyászkönnyhöz sem jut a' Hív ;
 Súlyát vívni , mellybe ütközött.

El; de lángot , könnyet nyujt hatalmam
 Még ; vágyó kebel piheg felé ;
 Egy Hű' lelkét bírom : 's nincs jutalmam ,
 Hervad ő ; 's valóm' húlten lelé.

A' behamvadt múlt' sötét ködéből
 Tilt szeretni egy emlékezet ;
 Emmi! ne kérj keblem' ösztönéből :
 Míg kihál az első érezt.

Majd ha szívem' zsengetárgya Fanny
 Búszaggatta lelkemből kimúlt ;
 Kínba oltott szikráid' foganni
 Láthat'd ; 's könnyem nem hijába húlt.

Bárány Ágoston.

REGÉ A' HAJDANBÓL.

B E N D E G.

ELSŐ ÉNEK.

Kékveres arczu sötétes felhőt tol tele a' bús
Nyúgotnak, 's iszonyú kebelében fergetek alszik:
Zúgva közelg, 's zuhogó záport árasztva huzódik
A' dél' síkja fölött 's füstölg a' sülttpor alatta.
Csendben emelkedik — e' zajtól kihagyatva — tetőjén
A' meredek szirtnak, Várhegy. Komorodva lövelli
Fellegi tornya magas csúcsáról fénysugarát szélyt;
Mint hű testőrök magasan körülötte nyulongnak
A' viharak' düheit nevelő több tornyok. Az izzó
Nap ha magas délpontjáról fedelökre levillan,
Ott meglátja magát, 's sugarát még onnan is ontja.
Vastag bástya köríti kitűnő csarnokait: 's már
Régi kor óta születnek erős daliák teremében.

Pusztító karu év! hova lettek ezek? ragyogások
Mondd hova tűnt, haragod képes vala ezt megemészteni?
Ott az el-elvonuló felhő nem ölelgeti immár
A' meredő tornyot, se vihar nem üvölt megütődve
A' falak' ormaiban, 's nincs fény hogy róla ragyogjon!
Tar feje áll a' rég ragyogott szirtnek, 's diadalmát
A' nagy üdőnek csak néhány kő' fekete mutatja,
Mellyek oszoltt porokat, régenten tiszta sugárként
Tündökölő Daliák' porait fedik ősz mohaikkal:
Szélyt körülötte cserés halmok dagadoznak, ezekről
'S a' sivatag völgyekből kóborló fenevad bőg
Zúgva csapong rajtok vad fergeteg és vihar és szél,
'S a' vele rég díszes táj rengeteg és szomorú most. —

Igy tünik a' fény el, 's a' kor' szüleménye, ha más kor
Szárnyal-elő, temető moh alá süllyedve enyészik.

A' vigalom' nevető rózsája, ha csillaga elszáll,
Gyászos fátyol alá vonul, egy kies édeni tájként,
Mellyre, ha nyugatot ér a' nap, komor éji sötét dül. —
Vagy hova tévedezél, kicsi röptű képzetem, eszmélj!
'S a' komor ülepedett százak' titkába röpülj-be,
'S Bendeget, a' hőst lásd, Várhegy' létünő deli díszét.

Egy hajdanta dicső had' utolsó hős ivadéka
Volt vala Bendeg. Az emlekezés fölszárnyal az elhúnytt
'S lett embernyomokon, 's Katamórt, az Avar fejedelmek'
Eggyét megleli a' rohanó Cságári seregben.

A' ki kelet' 's nyugat' őrfalait rengette szavával, —
Ő vala e' nemzetség' dédúke, a' hadi villám;
De szilaj és — feleit gyakor ízbe' boszontva — czivódó.
Ez, ha gyalázottnak véltt lelke' haragja kigyúladt,
Kész vala mindeneket betemetni, kiket dühe ére.
Ekként a' méltó fejedelmi harag kitolá őt
Népe közül, 's valamint egy fergeteg a' rohanó szél'
Zúgta előtt, haragos murgással vonta magát az
Éjszaki táj' sziklás vadugatta nagy erdeji közzé.
Itt üte lakhelyet elkeserített lelke' tüzében,
Rettentő az ehes vad előtt 's körülötte lakóknál;
Hogy ha sötét pajzsát megüté bnzogánya' fejével,
A' viharos szeleket tetszett csatazajra idézni;
De kegyes ótalom a' remegő szaladóra, ki sorsát
Mély megaláztában keziből könyörögte, ha ollykor
Életet oszthata, melle dagadt és benne kevély volt.

Igy élt ő. De nyomó 's emelő keze a' nagy időnek
Barnás fürtire — mellyeket égítüz és viharok közt
Nem rendülve emelt égnek — gyengítve havat szórt,
'S büszke nevére homályt, melly, mint sír, számos utódit
Bús kebelén feledő álomba temetve, takarta.
A' bátor Bomboj, már kései sarjzat, öntött
Fényt lesülyedt Nemzetségére 's emelte föl újjonnt,

A' ki erős karral maga ment az aczélféjü Broszton'
Borzasztó barlangja felé, azt porba tiporni.

A' csuda tótót egész táj' népe remegte, magassan
Hágdosa a' hegyeken mint egy görgő sűrű felleg
'S lépte alatt sokszor porlott csikorogva az ércz kő.

Görcsös aczél buzogánya darab sziklákat ütött-le,
És szava rendítő volt, mint távol dörögő ég.

Kártékony, vad örömmel nézé a' kifolyó vért.

Ellene ment Bomboj, komolyan hallgatva; de széles
Mellében hordván Brosztonnak szörnyü halálát.

Ment sivatag völgyön, vad rengetegen 's meredek szirt —
Bérezeken ált, — 's szeme egy rémés barlangba ütődék,
Földön csúszó gőz folya abból 's füst feketíté:

Ez vala a' gígász' vad lakja. Kialta erősen

Háromszor Bomboj. Reszketve futotta-meg a' hang
A' meredek hegyeket, 's ugyan annyiszor ők is üvölték;

'S nem jöve a' hegyi rém. Fenyegette halad tova Bomboj,
'S a' barlangba tekint. Nincs ott, kit ohajta; de helylén

Egy iszonyú fenevad' barlangját látta, vagy a' mély
Poklok' rettenetes torkát. Halom emberagy, elszórtt

Testtagok és vérző félen faltt testek akadtak

Borzadozó szemibe, 's tölgy gúzsón egy ember epedten.

Visszaszökött, 's kizudulván lázadt lelke' haragja

Brosztont ordít még. De imé egy fergeteges szél'

Képibe' jó Broszton, — melly nem látott, de hatalmas

Karjaival dühösen megrázza az égre-keelő tölgy'

Vén derekát, zúgó nagy gallyakat összetör, elszór,

És a' rengetegen végig rohanása alatt a'

Szikla sivít, fa recseg, leborúl a' bikk-sudar, és fél,

Üstökiből pedig essőt és zuhogó zivatart ráz:

Igy tör -elő Broszton. Darabos sziklákat ölel -föl,

'S erre zudítja; de ő ijját veszi, melly maga-ölte

Vad bika szarvaiból vala metszve, 's nyilat teszi rája:

Szól az ideg, mint esti bogár, suhan a' nyil, elér a'

Tót' izmos czombjába: sebess vadkan' rőfögését

Ontja dühös száján, 's más szikláért lehajolván
 A' mint markolná, Bomboj' suhogó nyila száll még,
 'S vékonyon üté Brosztont. Zavaros tajtékot okádva
 Rogy-le az a' veresültt sziklára. Fejét letagolván
 Szikla lakába vivé Bomboj 's kapujára kitette.

De heves ifjai szesz, nagy erő, virgoncz fiatalság,
 Merre tűnik gyönyörűn viruló rózsátok előnkől?!
 Májusi kedves ibolyként hulltok-el, a' nagy idő' bús
 Szellete hogy ha reátok lendül 's elfanyorodtok.

Gyengült már Bomboj, 's közelíte enyészete hozzá.
 Gyermeke, mint magasan nyultt szép jegeny a' meg-
 emésztett

Vén tölgy-törzsnél, állt 's szózatját várta az aggnak.
 Tiszta köny, érzésnek szép könnye, futott-le szeméből,
 „Bendeg, egyetlen sarjam! — szólott gyenge szavával
 A' haldokló hős, — éltem' folyadéka' határán
 És az örök vigadalmak' szent küszöbén vagyok én most.
 Könnyeden és örömetst hagyom itt én váramat, a' melly
 Téged' utódim' erős apját karoland 's nagy urát ált:
 Ott fennt, már ragyogó Eleim, tudom, engemet édes
 Égi mosoly közepett fogadandnak, mert pulya éppen
 Nem voltam, 's nyomomat benned tündökleni látják.
 Légy nemes és igaz: ép nevéd' eltipratni ne engedd,
 'S te ne gyalázzd; ne óhajtsd a' másét, a' magadét még
 Véred' özönlésével sem hagyd másra hajolni!
 Szent Iegyen ez, másként suhogó árnyékom elődbe
 Rettentő képpel szálland-le az éjfeli órán!“
 Így szólván dobogó szive' halk mozgása elállott.

Éji komor gyászban jár Bendeg 's könnyezi attyát.
 Hősi szívében erős feltét van, tengeri szirtként,
 Melly a' duzzadozó tenger' hullámi fölött áll.
 A' fortyantt habok égre-szegett tetejére rohannak,
 Hasztalan, az nem inog, nem rendül csúcsa 's alapja:
 Forróán fogadá beteg attya' szavát telyesíteni,
 'S a' melegen szeretőt nem tudta felejtteni lelke.

Eljöttek repeső vígasság' szárnyain ifju
 Kedvesi, Kunda, Dobók, 's velök édes öröm jöve, még sem
 Vidula hamloka föl, 's nem oszolt búködje szivéről. —
 Végre az elragadó leírások, az ifjak' esetjei
 Sok késztesek után lelkét utazásra heviték.
 Utnak eredt, 's a' sok tárgy 's táj búját elidézék.
 És komor éjéből lassan felvirrada. Mint a'
 Nyúlógó hamuszín ködöt a' keltt nap' ragyogása
 Szélytveri a' viruló rét' hímes téreiről, 's majd
 Fejledező ibolyák mosolyognak öléből az égre:
 Igy az üdő komorultt lelkét bánatja' ködéből
 Lassanként kideríté 's víg öröm ült deli arczán, —
 De ki örül folyton nevető örömek' közepette?
 Hol van az, a' kinek enyh napjára ne szállana felleg?

Járt szélyt. Itt lándsát töre a' játékban: amot meg'
 Még fiatal karral leveré buzogánya az ellent.
 A' jeles ünnepeken, 's zöldellett nyertt koszorúja.
 Igy járt szerzte, — miként kirepültt fiatal sas az erdőn,
 Láng szívvvel, 's utain, hajh, egy szép völgybe vetődék,
 Hol Mézkoles gyönyörű dombok' közepette vonult-meg,
 'S egy gyönyörű Angyal' bájaira tapadva, fogoly lett.
 Hajh, fogoly! — és hogy erős lánczát szélyttépve, szabaddá
 Lenne, reménye kihunyt; de lerázni nem is vala kedve.
 Bendeg, ama' heves ifju fogékony szívvvel először
 A' mint meglátá szépjét a' gyenge füzesben
 Friss bárányai közt liliomként diszleñi, tüstént
 Tűzbe borult, 's az eves sirig égő lángjait érzé.
 Nem maradott hideg a' liget' angyali lyánya sem ekkor.
 Ollyak voltak ők, mint két távol ligetekben
 Keltt fiatal gili, a' szép hajnali harmatos ágon
 Összevetődnek azok, bámulják tollaik' ékét,
 Majd turbékolnak, 's enyelegve czikáznak az ág közt.
 'S párosan ülvéjük kicsi fészkeket eggyüve rakják:
 Igy bámulák ők egymást; de utóbbad elindult

Szép szavok, és mézként folya tiszta szerelmi beszédjök.
Végre heves csók közt örökös hűséget ígértek.

Bendeg' irígy sors' bábja! miért mentél azon ékes
Völgybe? — Borutlan öröm zsendülne ott másnak idővel;
Hajh, de neked keserű méreg, 's eged' eltemető vész.
Bár a' rettegető gőzt égre-toló tüzes Aetna'
Szirtein ácsorgnál 's égő öblébe tekintnél,
Mint e' völgybe menél, honnan, majd, véres uton kell
Vissza felé térned, vad kétségekre merültten.
Ő nem tudta, szegény, hogy utálják atya' nevét ott.

Bomboj Oport szereté darabig. Sok téli napokban
Bétölté vadüző zajjok lármaival az erdőt,
'S estve az éjszaki szélről lankadtan gyakor ízben
Eggyüve ültek erős bor közt erejökben üdülni,
'S hangzó billikomok közt szóltak régi esatákról:
De az irígy harag e' szép egygyességre boszúsan
Mormoga, 's vad szájjal szikrát fuvalla közójök:
Rút Egyenetlenség átkos szárnyát emelítvén,
Gyúlongó tűzöket haragos lángokra nevelte.
Rátöre Bomboj Oporra, 's erős küzdés' közepette
Csarnoka' fölmeredő falait szélythányta, magát meg,
Vállain és karján sebeket vagdalva hagyá ott,
Barmaid és kincsét kirabolva velök haza úgy tért.
A' sebesültt Opor e' vita múlva keservesen elhalt,
Nőjét 's egyetlen lyányát bús sorsba' marasztván. —
Mély gyászban siratá kora tüntét a' komor özvegy
Férjének, 's nyomorú sorsát; Bombojra pediglen
'S véle hadára örök gyűlölést esküdt 's fogadott-fel.

M Á S O D I K É N E K.

Első hév szerelem boldogságába' hagyá-el
A' kevesig boldog, szeretett lánkája' határit.
'S édes lángba' verő szive mellét majd kirepeszté,
De kitudá, a' mit nem-tudván boldogul érzett,

'S rózsapiros szárnyon keltt hajnala égbe borúla.
 Forrón esdekelek ő a' boszus asszony előtt; de
 Hajthatlan szive csak hidegen 's megutálva tekinté.

Áll szomorún Bendeg fennt tornyai' erkelyin: a' vad
 Sziklai sas felütődik 's messzire szárnyal előle,
 Homloka domborján vontt ránczban gondok epednek.

Álmélkodva, az ég' szelein sóhajtattit úzi:

'S nem pillant; de szemét gyakor ízbe nyugatva meresztvén

A' távol' kékes ködein szeretettje jelen-meg

Könybe merültt szeminek, remegő kart nyujtva feléje.

De szaporán villám metszette az összetorultt kék

Felleget ott: „Hajh — nyög — nem vagy te, szelid alak,
 ottan:

Nyájas vagy te, kies menny él kis kebled' üreben:

Kék szemeid kiderültt egeket képezve mosolygnak.

Nem szórsz olly haragos szikrát; lágy szózatod édes

Mint a' fülmileé, nem zord, mint melly amaz éjfél

Lepte komor felhő' keblében dörg-le haraggal. —

Ah, te Atyám' hidegültt pora, nyugtod csendes az álmok'

Sirjában, valamint révben vész-hányta hajóé.

Fergeteget vihar üz ropogó villámi tüzekkel

Nyughelyed' orma fölött, 's suhogó fűszálai közt a'

Szél rohan-el; 's te nem érezed azt; nyúgalmasan alszol

Hajh! de fiad szenved 's szigorú gondokkal evődik! —

Égi dicső fényed' nagy tengeriből veszedelmes

Gyötrelmére fiadnak, Atyám' hős lelke, tekints-le!

Mért leve bús örököm sanyarú gond, 's pusztá kívánság?

Bánatos indulat! a' pokol' álnok fajzata! önnön

Birtokaid mellé melly másé, mindig ohajtod,

Mért hata mérged az emberi szüv' mélyébe be? Nem rak

Vak dühöd ellen erős falat a' szív 's égi barátság,

Nem köt erős lánczot sem vérség sem rokon érzés:

Azt letiporja dühöd 's ezt elszaggatja vak elméd. —

Mért kívántad, Atyám haragodban Opor' vagyont: lám

Azzal csendemet és lelkem' nyugtát betemetted:

És boldogtalaná lőn gyermeked attul örökre,
 Lenkám' annya' szívét örökös fagy lepte, erántam
 A' kinek atya öleltt hív férjét vesztibe dönté:
 Mert, mint mondja, atyámtól vett sebe zárta porába,
 Férjétől kiraboltt jószágát visszaadám már;
 De szüvé vig örömit karom, úgymond, vissza nem adja,
 És veje nem lehetek, lányát nem adandja ölembe,
 A' ki pedig szívét immár nekem adta cserébe.
 Ah, hol az a' hatalom, ki zavartt ösvényem öléből
 Jöltévő karral kiragad s' szép partra tesz' által?! "

Így szólván komor ábrándjából lelke föleszmél,
 A' mikor egy kavarogva kelő por ütöde szemébe, —
 Mellyben rejtve sebes vágatva jön egy siető hős
 'S nyomba' lovásza, felé. Már a' várfokra fölértek,
 'S csördül az ércz kapu' nyilta, kemény dobogás az egész vár
 Ablakait rázá. Letekint deli Bendeg is: akkor
 Pattana tajtékos ménéről Kunda le. Virgoncz,
 Nem magas, arczán szikrázik feketés szeme' lángja.
 Homloka nyilttann áll, ajakát bodoran fedi kis pelyh,
 És fölemeltt vállán habzik le sötét haja fürtje.
 Hajlongó darutoll leng nyuszt kucsmája fölött, és
 Hosszu magyar dolmány díszleng deli tagjain. Ízzó
 Láng belsője, tüzes képzelmü, tüzes szivü: hőse
 A' Bodrog' csendes folyamat néző Szögi-Várnak,
 Kedvese Bendegnek 's gyermek-kora' játszai barátja;
 De szive hirtelenül gyulad és hűl, változik egyre,
 Mellyért gyász jutalom vár - rá a' végzet' Urától. —
 Karjaikat terjesztve, szivökre szorítva fogadták
 Egymást a' rokonok, 's deli Bendeg mond vala: „Kunda,
 Napjaim' egyetlen hű társa! miért vala jöttöd
 Annyira gyors, az amott zúgó záporrohanásként?
 Halk vala még ez előtt jöveded. Tán sárga Hilárdod'
 Szikracsapó körmeit próbálád, hogy rohanással
 Vallyon az ég' suhanó szeleit megelőzi-e síkon:
 Vagy tán a' zivatar, 's a' tornyos fellegek üztek,

'S a' záport akarád kikerülni sebess jöveteddél ? "

„Gyermeke a' hegyeken ragyogó Várhegynek, örökkön
Kedvesem! én paripám' körmeit próbára koránt sem

Tettem, az ég' suhanó szeleit megelőzi-e, vagy nem:

Sem rohanó zápor' zúgása nem űze tehozzád;

Más oka jöttemnek, Lenkát elveszted örökre!

Mint az egen szórtt felhők közzül az alkonyi csillag!

Meg-megrázva haját ragyogón szórja világát:

Úgy töre Lenka' dicső szépsége ki völgye' ölébül,

'S a' kóborló hír elszóra' kószá utában

Szint' dél' habjaitól éjszak' zúzlepte hegyéig,

A' liget és halmok, mellyek közt rejtvé virágnak,

Meg nem tarthatták, röptét nem szegte-le semmi. —

Egy föld van, sík téren messze nyulik, de odább majd

Domborodik 's hegyeket mutat, a' hűvös őszi keletre,

Ott úr hegyke Kozár büszkén keltt csarnoka bátran

Néz Szamos ott siető hullámira. Húsz telekek 's még

Többen is öt szívesen tisztetgetik. Attya határt tett

Házasodásának kínos végső idejében

'S nem rég mult az el: és mint sólyom az ág hegyen, immár

Vizsga szemekkel néz szélyt, hol látná szive' mássát,

Döbben az út, szeretett bajtársai mennek örömmel

Hozzá, vágyakodók a' nagy lakodalmi napokra,

'S a' lármás vadüzés' pompájira. Nőt javasolnak:

„Pusztá rideg minden velök a' szép élet is egy szép

, Pár nélkül, szólnak, csak egy angyali hölgy' kebelén lel

Tiszta gyönyört a' zord szív. Mint egy szirte az éghez

Nyúló Karpátnak, komor a' páratlanul élő,

Moh lepi oldalait, ropogó villámok emésztik

Szenyes agyát, zuhógó zivatar 's szél verdesi mindig,

Adj kezét egy szépnak, vágynak nagy örömmel öledbe,

Im a' gyöngé Szemők, attyát ápolva dalolgat,

Elmene sok fiatal, megnézé, 's mind' levarázslá

Szög szeme' bájaival; de szivét nem nyerte csak egy is,

Menj, 's tied ő. Itt Ágota is: kies arcza' mosolyja

A' beborultt eget is tehető's kideríteni, vedd őt. " Igy szólának ezek; de Orod mond: „Szépek azok mind, Elhiszem, állások kecses, arcok ígéz szemeikkel: Szép a' völgyi patak' partján nőtt rózsalevél is; De mik ezek deli Lenka' magas szépségeihez, ki Nyúgot' halmai közt, mint egy ibolyácska, virágzik. Dús a' Kúmai táj, melly őt megölelheti. Hosszan Nyúlik-el egy hegy, 's a' nyugovó napot az fedi tőle: Zöld ligetes töve szép nyájt hízlal harmatos ág közt. Dél' 's éjszakra hegyek szelidebben emelnek ígéző Szépséges fejeket 's hűs szellő leng-le reájok. Itt vonul egy szép völgy végig-zuborogva pataktól, 'S benne az él, ki sivány helyet is kies édeni tájjá Bájolhat. Koros annyát nyájas gyermeki kézzel Apolgatja, feje hajait csokolja örömmel: Igy látszik, mikor aggott egyes gerlicze mellett Kis fiatal csíz ül, szárnyát mozgatva, falomb közt. Ezt válasszd nőnek. " Mélyen hallgatja Kozár ezt. És csak alig pillant. Mosolyogva huzódik-el a' ráncz Homloka' téréől 's büszkén dagadoz vala melle, Már kebelére simultt angyalt képzelve magában. Utnak eredt szaporán, követé őt Bléda utában. Bléda, ki István' játékán győzve pityergett, — Esmerhedd. — Az utára borultt alkony beidézé A' multt éjt terememben tölteni. Mint mikor estve Tiszta az ég, befödő ködeit szélytkergeti a' szél, 'S a' kék mennyezen ragyogó csillagzatok égnek: Úgy tündökle világos-kék szép öltözetén dús Czfira arany sujtássá. Fehér kalpagja fölött fennt Rezge magas kócsag, 's vele néha czivóda szelid szél Ménje pedig, mint hó fuvalom, messzére fehérlett. Tiszta sörénye, miként szirtek tajtéka, lehabzott. A' kopasz út' pora vékony lába' nyomát alig érze, — 'S rajta tömérd czafrang csengett sok ezüst karikákkal, Ez vala a' Nősző. Hol az a' lány, a' ki megállna Ily nagy ígézett előtt, 's gyöngéd szive meg ne hajolna? Ezt magam is látám, az előbbit Bléda beszélé. — Féltetek én Bendeg. Hajh! tápláltt égi reményed? E' kelet' orszele majd zöldjébe' letördeli. Vigyázz! "

Bendeg ezen szavakon majd reszkete, majd heve kínzá, 'S a' tüzes indulatok képén szineikbe' csatáztak. Sorsát káromlá, heve még holt atya eránt is Majd iszonyú szavakat tola nyelvire zengve; de most a' Gyermeki hála üté-föl képit előtte, 's azonnal Tűnődése után illy szók jöttek-ki szivéből: „Hajh, deli lyánya Opornak! hát elvesztlek örökre? —

Hát az anyád a' zord, mást tenne veled boldoggá? —

Nem, nem: fússatok-el keserűn gyász képek előlem.

Fússatok-el lelkem' marczongló kurta kigyóji! —

A' mikor én paripámra szökém, 's vész 's fergetegek közt,

Sűrű sötétségben hegyen és sok halmokon által

Nyargaltam hozzád, szived akkor nem dobogá azt,

'S nem mondá nyelved, melly kedves szózatot önte.

'S éjfel után ismét, hogy anyád ki ne tudja, sebessen

Visszaröpülve magas váram' kapujába' lerogygyant

Eltikkadt lovam, így szólék könyörülve, ügyetlen

Pára, te összerogyál, de szerelmem' szárnya hatalmas

A' sebes egi sugart haladólag is égbe röpülni.

És letevém fejemet: kies álmok öleltének ollykor,

És te enyelgve jövéél mint nőm ölelő kebelemre.

Égi reményem 's szép álmaim nem játszanak engem.

Még is. Kunda, te, szólj! te szivem' szeretettje! ha e' vad

Lángokat ébresztéd keblemben, szólj 's csilapítsd azt! „

Mint a' duzzadozó tenger' 's a' süllyedező föld'

Még csendes csúcsán mély kétségekbe' nyavalgó

Elhagyatott ember, tengerhez, földhöz, egekhez

Esdekel, és kapkod még a' sűrű felleg után is:

Szöghaju Bendeg is így mindent fölhíva segélyre. —

Most mély aggodalom szállott tanakodva szívékre.

'S módot vizsgáltak, melly Lenkát vissza szerezné.

Végre tönődte után bús Bendeg uj életet élve

Igy zúgott, harag és győzés csillogva szemében:

„Nem, Lenkát nem adom, menny' föld' haragára! teremjen

A' pokol' öble előttem 's büszhödt gőz közepette

Küldje-föl ordító kölkeit, nem borzadok ettől,

'S Lenkámát nem adom, lehetetlen od' adnom. Ölésre,

Nap keltét néző Szögi Vár' ura! szörnyü ölésre!

Hogy ha az érczi kemény ég ezt másként nem akarja

Égi Atyám! te magad mondád hős élted' utólján:

„A' másét te ne bántsd, magadét véreddel is óvjad. „ —

Vagy kebelemre fogom Lenkát kiragadva kezökből.

Vagy szélytzúzatom a' szívet, és vérem' dagadozva

Omló habjaiban lehelem lelkem' ki, — csak érte. „

Nem kezdendjük azon, szól Kunda tüzet csilapítva,

Egy jó gondolat, — örtüzként a' záporos éjben

A' révész' hánytt csónakjának, — villan eszembe, —

Mennyei gondolat, egy jó szellem küldte honából. —

— Hej, nem mennyei az, pokol álnok gyermeke súgá.

Hogy fene mérge reátok egész özönében ömöljön. —

Lóra kelünk egyedül ketten, 's napszáltakor immár

A' tájt majd közelítjük, az est' halk szárnya tovább visz',

És ha az alkony elősullog 's bús fátyola' színét

A' fákon, hegyeken 's egen elhúzandja, mi akkor
 A' kertben lészünk, hova elsétálni szokása,
 A' mint jól tudod, a' hűvös esti lebelnek ujító
 Lágy susogása között, — 's a' kelleetlen szeretőtül
 Elvegyük a' tiedet, 's haza hozzuk öledbe nyugonni,
 Bár azután az üres nőszőt vad mérge eméssze."
 Könnyült e' szavakon bús Bendegnek szive kissé,
 'S helybehagyást intett komolyan nagy gondu fejével,
 Szabtak időt mikor, és helyet a' hol akadjanak-össze:
 „Majd mikor a' lehanyatlott nap közelíti, beszélék,
 A' kék bérceket, a' zajgó Hernád' folyamánál
 Várjuk-el egymást, onnan az alkonyi barna homályban
 Jó vigyázat alatt célunk' helyére elérünk.“ —
 Mert haza nyargala Kunda, hogy ott készüljön előre.

Bendeg gondjaibau feszülő mellel dobogott-szélyt
 Bús teremeiben 's végig pillant fegyverin olykor.
 Mellyek nagy renddel szörnyíték sorra szobáit,
 'S szörnyü halál nézett búsán fenyegetve le rólok.
 Vad szemeket nap' szálta felé kötelekre szorított
 Bús bikaként vete, melly a' bárdot 's vérhelyeket meg-
 Látván, nyög, csak alig pillog 's füleit leereszti.
 Kínzó gondolatok szállak villámi csapásként
 Lelkét 's vérkönyeket toltak-föl barna szemére.

Végre magas pontját a' nap túl-hagyva hanyatlott,
 'S a' távol hegyek' ormaihoz közelíte nyugatra.
 Lóra szökött Bendeg, melly vad remegéssel alant állt:
 Megszökkent az alatta, fölálló barna sörénye
 Hánykódott, 's iszonyú! kardját csörrenve leejté. —
 Hagyjd ott, Bendeg, azont, hagyjd kínzó veszted' adóját!
 Nem; — rikkant dühösen, 's föladak a' fürge cselédek. —
 Megszökik arcza' piros rózsája, 's helyette halál szín
 Terjede sápadtan; de hamar csak visszapirúla
 'S helyre-verődve lován haragós homlokkal elindult.

H A R M A D I K É N E K.

Néz bús Beudeg szélyt, sastollai közt suhog a' szél,
 Lába alatt ragadó Hernád' hullámi zajognak,
 'S nem jöve Kunda. Utó sugarával visszarágyog még
 A' nap az ormokon 's aranyos koszorúja letűnék;
 Még sem látja ohajtott társát, és dőbögését
 Nem hallhatja, ha bár legmélyebben figyel is rá.
 Jár, kél, és iszonyú gond ül lelkére: „Kicsúfolsz
 Hát fene sors ez utolsó perczen is? — ah nyomorult szív,
 E' te reád rohanó gyilkos kín közt ne repedj-szélyt.

Kunda, te meghittem! jövel immár, hajh! mi veszély tart
 Lánczai közt, hogy imígy késel 's nem hozsz segedelmet.
 Nem látom fölütött porködjét még, csak eme' szél'
 Szikkadt szárnya üvölt onnan, 's nem sügja fülembe
 Mért marad-el Kundám, mért nem terem itt az időre.
 Semmi, boszus sorsom' truttzára is elmegyek: és bár
 Sziklahegyekként gördítgesse elém akadályit,
 Attörök én azon, él e' kar még 's izmai élnek.
 Így szólván neki szöktete a' Hernádnak, azonnal
 A' tuli parton lett. Szomorú fátyelt vona immár
 A' napi munka után pihenő életre az alkony.
 A' vérvő szivü hős keseredve nyomúla előbbre
 'S a' lenyugodt csendet darabon fölverte lovának
 Rendítő dobogása. Szunyadtából följedve
 Rettene föl fészket őrző sok gerlicze 's elszállt.

Végre közelgete a' szép völgyi liget. Sűrűbb lőn
 A' komor esti sötét; de keletre fehérede halkkal
 A' lég, és halovány fény terjede a' teleholdról,
 Melly nagy sárga követ lassúdan emelte föl ottan.
 Áltkelt még a' csörge Sajó patakán. Szive mélyen
 Vert vala baljában: „A' Nősző monda ha most áll
 „Lenka előtt, az ahyát már meghódítva, 's epedve
 „Szórja reá szeminek szerelem mérges nyilait! — ha
 „Mest bódulva szerencséjének bámulatában,
 „A' vad erőszakkal kebelére vetett deli lányra
 „Szentetlen karokat nyit, ölébe szorítja hevültten!
 „Hajh még hátha! de nem, ki ne mondd szám poklok üvöltő
 „Langjai zúgnak ezen kicsi szóban, 's majd fenevaddá
 „Büvölik e' zajogó szivet. Ah boldogtalan ott fennt
 „Szép tüzü csillagom! elkúnysz hát te is? olly gyönyörűen
 „Hintéd szép szemeid' sugarát léptemre egedbül:
 „Hajh, hova lettél most? nem látnak bús szemeim, mély
 „Ködbe temetkeztél, 's többé rám nem ragyogandasz?!
 „Így hát elközelít bús végem! hajh, hamar az még,
 „'S férfi erős tetemem ha ledől még szörnyet esik, 's bús
 „Rontással ragadoz sokat a' csúfporba magával.
 „Oh igen, én vég szándékom vérhabzaton úszni
 „Óseim' árnyaihoz; 's te, szerencsém' férge leendesz,
 „Minthogy nem tehetek másként, vérhabzat előttem.“
 Lányulás, majd szirti keménység 's tigrisi vadság
 Sorra csapongtanak érzetein 's kebelén, 's iszonyúra
 Gyúlt tüze. Néma haragba' döfé sarkantyúja' éli
 Oldalon a' szakadó tajtéku lovat, 's viszi az, mint
 A' rohanó zivar a' ropogó villámot emésztni.

De mi dobog távol? bús arca miért halaványul
 Bendegnek! 's miokért remeg a' természet előre,

Mint remegendő lesz, ha az ég lemosolyg legutólszor
 A' ligetes földre, 's dördül a' tettenetes szó,
 Melly eget és földet, 's szórtt csilagokat teper össze,
 'S olvasztó lángot lehelend rá a' Megítelő? —
 Zengj, kobzom, rezegő idegid hangozzanak! a' vész
 Tőled távolag áll, takaro bús leplek alatt, a'
 Mély Feledés feneketlen sírjában hever az már.
 Rajta újabb esetek, röpülő napok' egykori szárnyin
 Lengenek: a' Rege kél tarkásan néha közülök.
 Szólj, mért némulnál, mint kis szellői süvöltés, —
 'S e' kicsi életen ált mint dül a' bús szerelemnek
 Lángja, 's az elfásultt gyűlölség vad tüze, zengd el!

Már közel a' dobogás. Lova bokrosan ugrik. Előre
 Szögzi meredt füleit, 's hánykodik barna sörénye.
 Némán kardot húz, mert már a' várakozás 's düh
 Elfogták szavait, 's úgy várja be a' bobogó zajt.
 Megjön az. Oh hold! bámész arczod' fergetegek' bús
 Fellegiben de miért nem röjtéd? vagy ragyogó dél'
 Tiszta világában mért nem küldéd le sugárod'? —
 Egy lovag az: lebegő darutollai szerte csapongnak
 Barna sisakjának sarkány ormán. Derekához
 Kapcsolttan ragadá, Bendegkint, a' deli Lenkát,
 Érzete megtompult, megszűnt szive verni zuzottan;
 Csak dühe élt egekig nyujtózva: „Kozár, te hitetlen!“
 Gondolta, 's mindent a' nagy természet' ürében
 'S túl azon is, gondolt; ah még sem gondola semmit.
 Tompa düh ostromolá, 's velejit zsibbasztva elállá.
 Néma, de szörnyü jelentés közt elejébe szökellék,
 Mint egy rettenetes felhő villámmal ölében
 A' rohanó szélvész elejébe: „Rakodj le dühödt eb!
 „Orzott prédáddal.“ Zúg 's ölni faszültt fene karral
 Sújt mellére, beszáll a' vas' ragyogó hegyi mélyen,
 'S ketté szeltt szívvvel lezuhaut a' véltt or előtte.

Égre sikolt a' lány: „Jaj, Bendeg, mit tevé bősültt
 Indulatod, leveréd enyhed' terjesztve mosolygó
 Szép napodat, Kundád - kedvelted, ezen megölytöted.
 Ritka merész 's rokon érzetü hív szive a' veszedelmek'
 Tátangó kebelit hidegen megutálva előbb jött,
 Hogy velem együtt téged mennyei kéjbe merítsen
 'S tiszta hűsége, miként nap tünne ki ezzel irántad.
 „És irgalmas Egek! te leverted iszonynal ezért őt!“
 „Kunda?! kiált a' bős, ah szikla egek!“ De zuhogva
 Felleg sáskagyanánt robog immár hegyke Kozár is.
 Tigrisi szellemmel, mennyekzeje' e' viharában
 Telve, ezer hadakat kész elpusztítani haragja. —
 Itt már. Két tüzelő szemeit, mint éjszakai véres

Csillagokat vadan a' rengó bús hősre lövelli.

„Hát lány kell neked, óh pokol' és éj' kölyke te! ordít
 „'S így veszed azt? kutya faj! ha az éj' olly kedves előtted.
 „'S tetteid' annak ölében mélyen röjteni vágysz, várj,
 „Hosszu sötét éj' vár, bele döntlek, aludd ki jutalmad'. —
 „Hát te csalárd salak, így tapodod hited, asszonyi rosz vér
 „A' lator ölbe magad szaladál be, te szemtelen, úgy e.
 „Vidd le gyalázatodat 's hogy ezentul csalni ne tudj, veszsz!“

Igy a' révedező lányhoz, 's vad karral emelvén
 Ölni szegültt gyilokát, bedöfé a' gyenge kebelbe.
 Elhal az, egy zivatar' szárnyától vertt liliumként,
 És puha tagjaival leterült a' porra nyugonni.

De dühe Bendegnek nem hal, noha ő maga teljes
 Képü halál, iszonyú lángot lehel érzi szivéből,
 És az egész Mindent bús veszte zajába ragadná
 Fölrobbant, valamint haragitott völgybeli sárkány,
 'S vérrel tajtékza szájjal, nem is emberiképpen,
 Mint dühödött fene medve, Kozárra szökék. Peneg a' kard
 És eleven szikrák pattognak róla, 's sziszegve
 Sok leeső csillagként a' légkörbe futosnak.

Közbe zajos dobbantás dörg 's ezt a' komor éjjél
 Ködbe borulva jajos hangokba felelgeti vissza.

Végre Kozár lerogyott, és Bendeg porba taposta.

Hajh, hol az a' nem leltt bús hang, melly Bendeg özönlő
 Kínait, úgy mint őt gyötrék kinyögelleni tudná!“

Ott körülötte susogva nyulongott lombok, enyészként
 Mért némultatok el? szive búját sárga szemekkel
 Mért nem nézhettek, tele bold, 's mért röjtöze arcod?
 Éji nyögő szellő, mért tört rábukva, le szarnyad? —
 Oh keserű vérrel csöpögött szive búsán azontul.

Fölkeresé szemivel, melly ködben pilloga 's zápor,
 Könybe förödt, Kundát, — lehajolt hidegültt tetemére,
 'S néma de bús panaszos szemit ismét égre csavarván
 „Kunda, beléd tapadott szivem' édese! vagy pedig a' már
 Fönt röpülő lélek; kegyelem! nem tudva ölélek!“

Ennyit nyöghete; több tenger szavait keserűség
 Fogta-el, és átkolt kardját messzére dobá-el.

Majd egy bús fa alatt, a' csendes csörge folyamnál
 Körmeivel kapará sirját a' ritka fvényben

'S abba barátja' hideg tetemét betakarta nyugonni,

Lenkához mene most, ki, miként egy tengeri tajték
 A' sivatag sziklák' vállán, leterülve feküdt ott.

Mellé ült, és néma kinok' poklába kesergett.

Majd, őrzülve, saját szemeit megütötte kezével,

Zápor mért nem omol kiaszott odvas fenekéről.

Majd a' megsebezett hó mellből csörgedező vért

Nézegető, — 's „Gyönyörű kuffó, milly tiszta hideg szirt!
'S milly gyöngy csörgeteg! — így őrzöngö — haj, itt foly-
el élttem”

Üdvös nedve, ne idd buta föld, ezt, — óh nem ihadd ezt. “
'S markában szedvén, megivá a' csörgedező vért.

Majd ismét. „Sivatag völgy! ah hova lett koszorúd? nincs
Díszed az ég 's nap előtt sem már, — itta' kis ibolyka!

Ah viruló gyökerét ki szakasztá-föl? — te irigy hold,
Mért süte olly hevesen hervasztó lángu sugárod?”

Igy eszelősködik, és felölelve: „Jövel nefelejtsem!

'S e' kebelen senyvedj: — jaj! anyád mért nem hagyta élve
Díszlened itt! — hol az? — oh, mint nőstény tigris elejbe

Úgy vetném neki áldozatát. Hah, nem! kebelemre —

E' vulkán' beleként égett kebelemre, jövel te:

Ezt diszesítsd, ide kell a' szép hyacint 's ide illik. “

Nyugtalanul várják már Várhegyen a' hagyatott hú

Szolgák jó Urokat, 's jövetét nem látva busulnak. —

Egykor nagy riadás lázzad, kiki rémületos színt

Hordoz ijedt arczán, fut 's képit rejti az ágyba:

„Szörnyü kísértet jön, büszhödt holt testeket éve.” —

Bendeg az összeaszott sárgás arczal, Szeretettje'

Rökönyödött tagait nap' 's éj, hurczolva ölében.

Szerteüzé a' kín és bódulat uttalanul, hegy'

'S völgyeken ált' Remegő léptekkel messze futá a'

Rája bukott vándor, 's gyakor ízbe tekintgete vissza.

Egy kegyes óra utóbb az üdötül is erre születve,

'S egy boldog szunyadat könnyörültek az ő nyavaláján,

Egy vén szikla alatt zúzatva töretve egészen, —

Elhúnyék, 's azután több nap nem látta keservét.

Szabó Dávid.

(Miskolczról.)

BRISEIS ACHILLHEZ.

Heróid Ovid után.

E' levelet küldé rablott Briseis Achillhez,
 Barbár ő, görögül irnia bajba került.
 Könnyeim' árja tevé levellemnek motskait: itten
 Gyenge panaszképpen bús szemem árja beszéll.
 Férfjre, 's Uramra szabad röviden ha panaszra fakadni,
 Íme rövid panaszom férjre, 's Uramra vagyon.
 Nem te hibád, tüstént Fejedelm' kértére hogy engem
 Általadál; ámbár még ez is a' te hibád.
 Eurybates, vele Talthybius kívántak: azonnal
 Társúl Eurybates' 's Talthybiushoz adál.
 Ekkoron ök némán kérdék, egymásra tekintvén,
 Hol van azon szerelem, mellyel Achilles ölelt?
 Hallasztnod lehetett, 's kedves lett volna előttem
 Ez — de jaj! indulván tsókot is adni tilos.
 Am de adék könyözönt hajamat szaggatva, 's fogolyként
 Én nyomorúlt, képzém, új rabigába megyek.
 Meg-tsalván öröm törekedtem vissza kerülni:
 Hasztalan! ellenfél rám remegőre talált.
 Majd tova el-haladok? félttem, fogságra verődöm,
 'S végre Priam' valamelly dölyf Menye bérbe nyerend.
 Által adál; kellett ezt tenned. Hónapok illnak;
 Itt vagyok, és nem kérsz vissza te renyhe szívű.
 Még maga Patroklus sírtomkor sugta fülembé:
 Mit sírsz? itt, bizzál, kisdéd időre maradsz.
 Vissza, kevés, nem ohajtni: ügyelsz hogy vissza ne jussak,
 Menj, ditsekedj, kebled' tiszta szerelme tüzelt.
 Ajax Phoenixel hozzám egyszerre jövének,
 Egyike vér rokonod, másika társa vala.
 És fia Laértnek: kiktül késérve te hozzád
 Jutnék, 's nagy jutalom menne könyörgve velem,
 Hús halavány rézből ügyesen vertt drága edények;
 Egy betsü, 's munkájú hét kerek asztali disz.
 Járula hozzájok még tíz talentum aránybúl;
 És hat mindenkor győzni szokott paripák.

'S a' mi felesleg volt, több tsinos Lesbosi szűzek,
 Kik foglyok pusztúlt honjok üszögje után.
'S ennyi ajándékkal (bár házastársra nem ügyelsz)
 Egy Atreus három szép unokai közül.
 Engemet ille neked kintsel meg-váltani: most te
 Meg-vethetd, a' mit kell vala adnod, azont?
Mondsza hibám, mellyért meg-utálhatsz engem Achilles?
 Olly gyorsan hova szállt tölem előbbi heved?
A' nyomorúltat hát tsak mindég üzi-e' a' sors?
'S nem jön-e, mint eddig, jobb szele végre felém?
Látám, mint dúlá Marsod Lyrnessia várát;
 Honnom' vésze között föbb vihar érte fejem'.
Látám egy nemből hárman mint estek-el ottan,
 Hármoknak, 's nékem volt azon édes Anyánk.
Férjem, mekkora volt, vért izzadt földre terülve,
 Látám, mint vonagolt vérbe borulva szegény.
Enni sulyos károm te magad kedvemre kipotlád:
 Bátyám', férjem', Uram' benned örülve lelém.
Hasznosnak mondád, eskvén hullámos Anyádra,
 Mint fogoly én néked hogy kezeidbe juték.
Úgy-e? hogy engem, bár vélem kints járjon-is, el-tilts,
 'S a' kínált kintset vélem utálva kerüld.
Hirlelik azt-is, hogy holnap már hajnali fénnyel
 Büszke vitorláit szélnek ereszti hajód.
E' bal hír mikoron füleimben tsendüle, nékem
 Hidjed, előbbi helyén nem vala szívem; eszem.
El-mégy, 's engemet o! te kegyetlen, mond, kire bízol?
 Ah! ki adand illy bús el-hagyatottnak erőt?
Föld meg nyílva előbb faljon bé hirtelen engem',
 Vagy lángban szakadó menny'tüze érje fejem':
A' tenger mintsem szóküljön Phthii lapáttúl,
 'S el-hagyatott lássam messze evedzni hajód'.
Már ha te vissza sietsz, 's kívánsz el-jutni hazádba;
 Nászádnak nem nagy bútora lenni fogok.
Tsak foglyod, 's nem nőd foglak honnodba követni,
 Nékem sziate ügyes gyapju fonásra kezem,

A' szép Achaidák leg-szebbike menjen] ohajtom,
 És megyen-is, mint]nőd] dús nyoszolóba veled.
 Zeusz, 's Aegyín unokájának méltó menyé légyen,
 'S a' kinek ősz Nereus déd]ipá]lenni szeret.
 Én orsót pörgetni fogok, mint házi tseléded;
 Sok fonalam guzsalyom' vékonyodása leend.
 Tsak hitesed, kérlek, rajtam ne gyakorlja boszúját,
 A' ki talán zsémbel rám, de ki tudja miért?
 És soha tűrni ne tudd, hajamat hogy tépje előtted;
 'S halkal ezekre fakadj: volt ez is egykor enyém.
 Türed vagy-el aztat-is; o!de tsak itt meg-vetve ne haggy-el?
 Ettül rettegván reszketek egyre szegény.
 Végy magadon diadalt, ki serény vagy mást megalázni
 Nézhetsd, Hektor mint dúlja, fogyasztja hadad'?:
 Rajta! ragadj fegyvert; de előbb végy vissza, Achille
 Harczodban légyen Mars' diadalma veled.
 Értem gyúlt haragod, kérlek, szünjön meg-is értem,
 Háborodásodnak kezdete, 's vége legyen,
 Hidd-el nem szégyen sok kérésemre hajolnod,
 Méleager fegyvert nője szavára fogott.
 Én hallám, de te jól tudod, édes Magzati sirján
 A' gyilkosra midőn anya' sok átka röpült.
 Had vala; ő le-tevé, búsúlván fegyverit, és nem
 Készüle hős szívvel védni]hazája ügyét.
 Őt felesége reá bírá, szásszorta szerentsésb
 Ő — de siker nélkül Hippodamia könyörg.
 Hajh! de nem]ez búsit: nem voltam hitvösöd én még
 Bár te hiú hangon néha nevezni szokál.
 Egy fogoly így szólott hozzám minap: Asszonyom! o!te
 Azt felelém, ne czimezz szolgálai sorsra nevet.
 Holt férjem' rosszúl fedezett tetemére, ezentül
 Melly hű tiszteletem' tárgya örökre marad;
 Három testvérim' jeles árnyékokra, kik immár
 Békén nyugszanak a' dült haza romja alatt;
 Én, 's te fejedre, 's feles kedvelteid' élte betsére,
 Honnosim' öldöklő fegyverid' éle felett,

Eszküszöm: eddiglen fogadásom szent vala nálam;
 Nem bánom, hagyj-el, hogy ha tsalóka valék.
 Nem de ha, esküdj-meg, mondom, te-is: arra nem állasz!
 Hogy frígyünk tőled nem vala sértve soha.
 A' Danaok vélek, hogy búsúlsz: téged' azomban,
 Míg lantolsz, kegyesed' lágy ölelése hevít.
 Hát mért nem harczolsz, ha ki tán azt kérdezi tőled:
 Harcz bajos; a' szerelem, lant, bor örökre derít.
 Jobb kerevetnek ölen lánykát bájolva nyugodni,
 'S hires Thrax lanton játszva mulatni magad:
 Mint kopját forgatni, 's nehéz pajzst tartani karral,
 'S a' sisak érczétül egyre nyomatni fejed'.
 A' kény helytt te előbb ragyogó tetteknek örültél,
 S' vér mezején fűzött düts-koszorúra törél.
 Tsak még el rablál, égtél vad harczokat üzni?
 El-van honnommal döntve, temetve Neved?
 Jobbat Egek! vaskos markodbúl lökve, kívánom,
 Döfje-be Hektornak Pélia dárda szivét.
 Mint követ én Uramat kérendem, küldjetez engem',
 Kéresemmel elegy tsókokat adni fogok,
 'S Többet mint Phoenix, többet mint nyelvez Uliszes,
 Többet mint Teucer vérfele tészek imígy.
 Légy ámbár zondon, 's haragosb mint habja Anyádnak,
 Halgassak, — de könyúm árja könyörré puhít.
 Szánj-meg (apád Peleus tsak úgy éljen hosszas időkig,
 Pyrrhus is úgy gyözzön törve gyözelmid után.)
 Búsúltt Briseidád' szánd-meg nagy lelkű Achilles,
 'S gyötrelmit ne neved késedelemmel odább.
 Vagy ha talán, kedves, rám únt már régi szerelmed:
 Mintsem nélküled én éljek, öless-meg előbb.
 Tettet azomba meg-öl, húsom, színe el-fogya immár;
 Lelket még bennem szikra reményke maraszt.
 Ez ha ki hül, sietek feleim', 's férjemnek utánna,
 Gyáva düts, egy asszonyt hogy ha parantsod ölet!
 Másra miért bíznád? magad üssed szívezt által,
 Által ütött szívezt vérrel adózni serény.

Sértsen azon fegyver, mellyt Atridába szegeztlél
 Volna, ha későbbben tiltja Minerva kezed'.
 Ah! vagy ajándékod' hagyd inkább folynia élted',
 Redvesed azt kérem, mit viadalban adál.
 Hogy kényén dúlhass, fenn áll még Pergama vára,
 Kardod vérszomját Trojai vérrel itasd.
 Bár késik, vagy bár készül indulni vitorlád,
 Tsak, mint Úr tüstént engem' elődbe hivass.

KISFALUDY KÁROLY' HALÁLÁRA.

Némülj-el kobozom, haggy-el te, te mennyei szellem
 Távozz fellengző képzelet íhlte öröm!
 Mert lelkem miokon hódoljon néktek' erőtök
 Nem ment a' sírnak durva hatalma alól.
 Íme konyúlt fővel, köny özön dagadozva szemembül
 Lépdetek egy költőnk' gyász fedezetje felé.
 Károly, Kisfaludink' leg-méltóbb egyyike — ő volt,
 E' bús ciprusznak kit hideg árnya ölel.
 Ti komorúlt felhők, sűrű sohajtási Hazánk'nak,
 A' köz búsongás vont vala erre, tudom.
 O öntözzétek mulékony hamvait! — onnét
 Mássza szerettünknek majd valahára kelend.
 Valjon füst, 's habként éltünk eltűnik-e? és mint'
 Álmunk, hogyha kelünk hajnali fényre, szalad?
 Kints, hiu fény igen is, mint álm, füst, habenyésznek;
 A' jeles érdemnek fénye' örökre ragyog.
 El-hunytál Károly; de Hazánk' véd anygala Híred',
 És Neved' örzi: ditsó százakat élve maradsz.
 Szebb Lelked, magasabb ízlésed, honni szerelmed,
 'S Aurorád, örökös zálog, ölünkbe röpült.
 Míg Magyar él, 's még tudja Nevét vetekedve bötsülni,
 Míg gyönyörűn pörgő nyelve divatra talál;
 Míg Gellért talpát vize tsókolgatja Dunánk'nak;
 A' feledénység' éje Nevedre nem ül,

Lesznek hív onokák, kiknek lobogásra tüzei
 Báj hangú lantod düts föl ölelte hevök'.
 Engedjék az Egek! — Kivánjuk sírod' azomban
 E' kiseded koszorúnak zöldje virítsa körül.

JALLOSITS,

A' M É H E K H E Z.

Ti csak dongjatok
 His Méhek, szárnyatokkal
 Virágos réteken;
 Ti csak szivjatok
 Illatos orrotokkal
 Mézet a' kerteken.

Egy virág körül
 Szerelmes lengek én is,
 És bújom kelyheit:
 'S ah, miként örül,
 Ha csókban felszedem kis
 Ajkának nedveit,

Ti bár szálljatok
 Virágról más virágra
 Felváltva, méheim!
 Még is nálatok
 Jobb napra, szebb világra
 Fakadnak kedveim.

Néktek a' mező
 Ha ős jön, zárva léssen,
 Virágtok sem virúl:
 Nékem kedvező
 A' tél is, rózsá készen
 Luczim' ajkán pirúl.

H OLÉCZY.

A' KÜLÖNBÖZŐ VITÉZEK.

Lipese körül harcolsz, így ír Asszonydi Tusáynak,
 'S győzni kívántodban véreDET ontogatod;
 Itthon harcOLOK én, követem zászlójit Erosznak,
 'S győzni kívántomban könnyemet ontogatom,

HOLÉCZY.

 I D Á H O Z.

Keblemre barna lány,
 Szerelmink báj ege
 Kel rózsá nappalán;
 Szívem bús fellege,
 Szét oszlik mint a' köd,
 Ha napsugár
 Tavasz zöld szárnyain
 A' völgybe száll.
 Kelet virányain
 Tündöklék égi szín,
 Ajkidnak bíbora,
 Mint rózsá felhő,
 Virágok hajnalán
 Fénybenjűzelli,

Csókokban üdvesség
 Életbáj lángolón,
 Mennyek vigalma ég
 Szívét varázsolón,
 Szemedből égi tűz
 Fény szikra kel,
 Lelkemből éjet üz,
 Világ lep el.

Körülem éjszakáz,
 Mint sárga síri váz
 Veszélyek' tábora,
 Rám mordul hábora,
 Ó Ídam Istenné
 Szemedbe nézek,
 Szét tűnnek aagyali
 Langján a' vészék.

Jöj rózsaszárnyakon
 Szerelmem reggele,
 Tavasz virányokon,
 Aëdon éneke.
 Szívembe zengedez
 Lágy érzetet,
 Ha bokrán felsugárz
 A' tűzkelet;
 Ha mint fenn ég a' nap,
 A' föld életre kap,
 Úgy hajnalajkidon
 Keblem virül fel
 Ha Isten hájidon
 Üdvébe átkel.

A' lyánka ikéjeit
 Dalom felzengeti,
 Reám lebegnek itt
 Szerelmem üdvei.
 Az erdős hegytetőn
 Hús árnyakon,
 Hol emlény lengedez
 Zöld partokon,
 Járok, lelkemben éd,
 A' boldog ég szívembe

Elélem álmimat,
 És boldog álmom'
 Idám hő karjain
 Haj feltalálom.

Te szende fúvalom,
 Tavasz lélekzete,
 Ki bájos illaton
 Az erdőt lengi be,
 Tart néked e' kebel
 Szerelműben,
 És tőled egy lebel
 Hűt édesen;
 Ha lelkelem felsohajt
 Elrejtve néma zajt,
 A' zaj édes nekem
 Mert hozza kedvesem
 'S tavasz lélekzete
 Reám repül,
 Ha Ída ajkain
 Mosoly derül.

GAAL.

P Ó R D A L.

Vicza lelkelem hova sétálsz,
 Tudod-e, hogy rossz helyen jársz?
 Szerelmem van itt elvelve,
 Reá bubánát ültetve;
 Megbánod ha leszakasztod,
 Megbánod ha nem szakasztod:
 Mindenképen veszedelem,
 Másnak magadnak gyötrelmem.

Vicza lelkem tudod-e már
 Mit mondott a' kakukmadár?
 Azt mondotta, hogy nem élek,
 Ha meg nem szánsz drága lélek,
 De ha szeretsz; mint a' madár
 Melly az áldott mezőben jár
 Vigan lakom, vigan élek,
 Még a' haláltól sem félek.

Hej galambom gyere hozzám,
 Tüvistelen az én rózsám,
 Nem rég hordom kalapomon,
 Neked szedtem a' hajnalon,
 Ha megtetszik vedd el azt is,
 Végy el hozzá magamat is:
 Ketten leszünk az öröme,
 Ketten a' keserűjére.

B E C S K E R E K I.

„Verjen meg az isten Becskereki,
 Ne higyen szép szavaidnak senki,
 Ne higjenek sűgár termetednek,
 Engem csaló fekete szemednek.
 Elhagytam jó férjemet miattad,
 'S most fejemet vég inségnek adtad;
 Magam vagyok a' vadon erdőben,
 Testem lelkem árván, veszendőben,
 Verjen meg az isten Becskereki,
 Ne hallgasson, szavaidra senki:
 A' ki meg tud egy szeretőt csalni,
 Soha nem fog az már hív maradni,“
 Így búsult a' szép fiatal asszony
 Maga ülvén egy kerekded halmon,

Hollóhaját szélnek eresztette,
 Bús orcáját kezével fedezte,
 'S mint buvár a' tenger' melységéből
 Sohajtások jöttek fel szivéből.

'S mint a' kis lány pincze' gádorában
 Ül, csábítás égvén orcájában,
 Úgy ül úton útfélen az estve,
 Pirosra és haloványra festve:
 A' rablók és gyilkosok' barátja
 Jók' félelme, rosszak' bátorsága;
 Szünik már a' szajkó rikkantása,
 Nem hallik a' harkály kopogása.
 Csak gili bűg magányos fészkeben,
 Csalogány zeng bokor' ernyejében;
 Fénybogártól ragyogó utában,
 Fut a' kigyó tarka pompájában,
 A' levegő szabad mezejében
 Leng az agg sas utósó röptében,
 De a' bagoly megeresztli szárnyát,
 A' homályban kezdi országlását,
 Rettenetes, hol a' fényt elállja,
 Szárnyainak setét vitorlája.
 'S ki bujkál most a' csere' szélében?
 Lova' fékét tartva bal kezében?
 Széles kalap van nyomva fejébe,
 Kárcsu mente szegül csipejébe;
 Szűk nadrága, sarkantyús czizmája,
 'S szintúgy tánczra peng a' karikája;
 Akárki, de finom legény lehet,
 Kényes, csinos, katonának termett,
 'S mit kereshet ez a' késő vándor?
 Szeme olyan mint a' fekete bor,
 Szanaszét jár mint Nőé hollója,
 Gazdájára többé semmi gondja,
 Hogy az asszonyt látja üldögelni,
 Abba látszik magát eltemetni;

De ijedve föltekint az asszony,
 Csak hogy el nem ájúl a' látványon,
 'S szegény bizonyosan elájulna,
 Ha a' legény olyan szép nem volna,
 'S most így szól a' jövevény hozzája:
 „Mit búsílsz te vad erdők' rózsája?
 Soha se törd búban a' fejedet,
 Meggyógyítom, ha nekem engeded:
 Útas vagyok 's szép piros orezáért,
 Élek halok szép asszony' csókjaért.“
 Így szól 's fához köti sárga loyát,
 A' szép asszony mellé veti magát,
 Vigasztalni kezdi szép szavakkal,
 Kérlelgetni kedves ajándékkal,
 Karesu derkát tartja megölelve
 'S így szól hozzá csalfán hízelkedve:
 Kell-e rózsám gyűrű ujjaidra,
 Tarka kendő szép fehér nyakadra,
 Kartony szoknya karesu derekadra,
 Piros czipő kicsiny lábaidra?
 Hell-e rózsám barna legény csókja,
 Hell-e neked lelkem' gondolatja?
 Hív szeretőd leszek mind halálig,
 Uralkodom Pesttől Hortobágyig.“
 Így szólt 's mintha vásárról jött volna,
 Portékáit bővséggel ontotta,
 Kartonyt, czipőt huzott tarsolyából
 'Tarka kendőt német' szép gyolcsából
 És közülök, a' mint egyet rázott,
 Arany gyűrű 's hópéruz karikázott,
 Elámúlt a' szemfényvesztő kincsen,
 Azt sem tudta mellyikre tekintsen
 'S így szólt, szive vágyát eltitkolva,
 A' szép asszony, neki bátorodva:
 Nem kell nekem gyűrű ujjaimra,
 Tarka kendő sem fehér nyakamra,

Piros czipő sem kell lábaimra,
 'S kartony szoknya karcsu derekamra,
 Haj! de kell a' barna legény csókja,
 Kell lelkednek minden gondolatja:
 Hív szeretőd leszek mind halálig,
 Veled járok Pesttől Hortobágyig"
 'S a' legény most leveszi kalapját,
 Omló haja ellepi két vállát,
 'S kitündöklik mint a' hold világa,
 Haja közül ifjú orczája.
 'S ki volna más mint te Becskereki?
 Nem örül úgy, mint az asszony, senki;
 Fölijedve borúl el nyakába,
 'S vígán néz a' setét éjszakába.

Hamis huszár vagy te Becskereki,
 Rajtad még az ördög sem tenne ki;
 Majd mint a' szél, nyargalsz a' pusztákon,
 Tagjaidon lobog fehér vászon,
 Be-be tilsz a' bugaczi csárdába,
 Nagyot iszol világ boszújára;
 Majd öltözöl úrfiak' módjára,
 Kényes nyalkán sétálsz a' vásárra
 'S a' mi szép és drága portékában,
 A' mi jó van 's legel a' pusztában,
 Mihelyt szádnak szemednek megtetszik,
 Átkozott kezeid azonnal megszerzik.
 'S nem csak marha 's portéka kell neked,
 Majd megvész a' szép asszonyért lelked,
 Azokat is rendre csalogatod
 'S ha meg csaltad, oda hagyogatod.
 Gonosz kalmár vagy te Becskereki,
 A' vármegye nyomodat rég lesi;
 Nem szereti gazdálkodásodat,
 Vígázz, kötél szegi még nyakadat.

Beteg sem léssz, még' is meg kell halnod,
 Kettős oszlop között fenn akadnod,
 Lábad alatt tüskét kerget a' szél:
 Megtalálod a' mit nem kerestél.

CSABA.

KÉTSÉGBE ESETT HABOZÁSA.

Hah milly sötét éj leplezi nyílt egem' ?
 Varázs reményem csillaga áldozik
 'S tünő sugára mérges éj ként
 Agg sebeim szigorún hasítja.

Vérfénybe reszket bánatim árjain
 A' csendes éjnek szűz Fejedelme is.
 'S A' rozsa hajnal szürkületje
 Fogytalanul siralomra ébreszt.

Újjabb kinoknak zápora serkedez,
 Mindennap elroncsolt keblemben, ah
 Nem hinti üdvösség' malasztyát
 A' nyugalom keserült szívembe.

Lelkembe a' bú fellege táboroz.
 Mellem haldlos vipera fészke lett.
 Futnak barátim, nints segédem
 'S nyomdokimat tövisek borítják.

Dörgő vihar közt ing repedett hajóm
 'S a' mord haboktól már recseg árbotzom
 Ah! tán kegyes lett a' mirigy sors
 'S életem' árny fonalát lemetzi.

HUZLY KÁROLY.

B Ú C S Ű.

Dúl szívemben
 Vad kinok hulláma,
 Messze int el
 Vágyaim hó lángja,
 Búcsút zeng a'
 Szerelem lantomban,
 Búcsút vérzek
 Sirnál szomorabban.

Dúl szívemben
 Vad kinok hullárta,
 Messze tőlem
 Szerelem virága,
 Csendes éjjel
 Fergeteg keblemben,
 Fényes nappal
 Mély homály szívemben.

Dall a' bokrok,
 Zenge csalogánya,
 Keblemet kín,
 'S búcsúm vésze hányja,
 Messze báji
 Szerelem lakának,
 Elsápad már
 Fénye csillagának.

Messze báji
 Szerelem lakának
 Hevadandók
 Kéji rózsájának,
 Nekem is már
 Elvirult füzére,
 Össze hamvad
 Lángjaim hevére.

Messze int el
 Vágyaim hő lángja,
 Szép reménynek
 Keblemet kitarja.
 Térnek báji
 Szerelem lakának,
 Tán pirúl még
 Fénye csillagának.

Tán pirúl még
 Fénye csillagának
 Nem hervadnak
 Kéji rózsájának,
 'S nekem is majd
 Felvirül füzére,
 Hogyha tűzöm
 Kedvesem keblére.

GAAL

A' HAVASI PÁSZTOROK.

(Matthisson után.)

Sokszor alant a' városi zaj, 's nagy lárma között mint
Írigylém a' Pásztornak patriárkai sorsát! —

A' Havasokra menék üdvözleni ezt — az Egeknek
Kedveltyét; — de tünődésem gőz módra eloszlott. —
Mit láttam? — Pásztor népet, melly szinte miként mi,
Kíván, fél, és sorsával — soha meg nem elégszik. —
Akkor diszlesz tsak te nekünk — Öröm' égi virága!
A' mikoron felsejken Eósz, és Hesper elalszik. —
A' kised' hajfürtyeit, óh! te korán koszorúzod,
'S a' sír' hantyaiból későn tsirázol az ősznek!

A' BARÁTSÁG.

Enyészet itt a' Teremtésnek
Örök sorsa. — A' Tavasznak
Virági hamar elaszna.
Az örömek soká nem késnek. —
A' Tél' kemény zivatarja
Is lassan elenyészik.
Elrontya az idő' karja,
A' mi mostan tenyészik. —
A' bús elválásnak
Meggzún kegyetlen fájdalma;
A' viszontlátásnak
Is elmúl öröm siralma:
De örök talpköven áll,
Mint ezer éves kőszál,
Szélvésznek halálnak
Sok ostroma
Közt a' Barátságnek
Értz Temploma! —

Fala ledönthetetlen.

Ajándékul adta az Emberiségnek

Ötet a' véghetetlen. —

Az ő szűz fákljai soha el nem égnek. —

Ő soha el nem mulható, —

Mint maga az örökké való!

A' N A P H Ö Z.

Nap! te, kiből az Istennek,

Bő áldása tsergedez, —

Kiből földünkre mindennek

Tenyészete ömledez: —

Égnek legroppantabb teste!

Feje minden tsillagnak!

Kit keze még le nem feste

A' lelkesült agyagnak! —

Elolvad valód' kellelémén

Szívem, tsuda Eredet!

A' mikor még tekintem én

Ragyogó szűz képedet. —

Van egy Világnak Mestere;

A' te valód' mutattya,

Kitől minden él'tet nyere,

Ki mindnyájunk' köz Attya.

Melly Felsőben emelkedsz fel

Az Oczeán' üléből! —

Az éjt jöltévó fényed el

Úzi földünk' közéből:

Mosolyog a' nagy Természet,

Minden újra születik,

Mindennémű szép tenyészet

Benned eszközöltetik.

Feljössz a' hév Dél' pontjára,
 'S tsudálatos életed
 Által a' földnek — javára —
 Mindenét meg érleted.
 Mindenek a' te jóltévő
 Fényed által teremnek
 A' földnek térségén lévő
 Állatnak, és embernek.

Minden szem hálaadással
 Tekint nyugtod' körére;
 'S reád, mint annyi áldással
 Járó Isten' képére. —
 Alig lépett bé az estve,
 'S íme óhajtyuk megint
 Kelted', melly biborral festve
 Reánk annyi áldást hint! — —

Gyermek! ki most bájjal tele
 Éled a' szép örömkényt,
 Vallyon korodnak reggele
 Nyújt e' rólad olly reményt;
 Hőgy mind emberi nemednek
 Egykor védelme leszész?
 'S hogy valaha Nemzeteknek
 Is szivedből jót teszész? —

Férjfiú! te ki most állasz
 Horod' fényes delében,
 Vallyon fáradozol e' az
 Embéri nem' ügyében?
 Fekszik e' Hazádnak java;
 Mint hív polgár sziveden?
 Van e' az igaznak szava,
 'S helye a' te lelkesen?

Ősz! — kiben tsak alig pislog
 Már az élet' fáklyája,
 Kinek feje felett forog
 Már a' halál kaszája!
 Kezdetted e' éltedben rég
 Úgy intézni dolgozat,
 Hogy a' Háza, 's Emberiség
 Megáldhassák nyugtodat? —

A' VIGASZTALHATATLAN.

(Sönet)

Isten hozzátok, Rét, Erdő vig Berek,
 Liget, 's ti kellemes Tavasz' virányi! —
 Isten hozzátok puzdrás Ámorgyerek,
 Virággal ékezett világ' leányi:
 Mindnyáján szép szűzek, szívek' bálványi!
 Kik' diszétől a' legényi vérerek
 Tüzelnek: ált'latok tsak egy parányi
 Kedvet én bus életembe nem nyerek! —

* * *

Lóráam add' vissz' irgalmatlan Halál!,
 A' kit itt hyéna gyomrod elnyeje; —
 Itt van ér'te vedd el életem fele, —
 Kegyűly, ha eddig értz szívű valál: —
 Óh de a' Tírán katzagja kértemet,
 Láttya, hogy kinom korábban eltemet! —

A' FÜLEMILE.

A' Fülemilének édes tsevegése,
 Örömmre buzdító hangos éneklése
 Mindenütt azt hirdeti,
 Hogy a' ki az égben veti reménységét,
 Az a' sorsnak minden tsigázó inségét
 Dalolva eltűrheti.

EGY FRANTZIA ORSZÁGBAN LÉVŐ MAGYAR FOGOLYNAK GYÖTRELMEL.

A' jó Eg' kedvezéséből
 Egy hív kegyessel egymásnak
 Síríg tartó hitet fogadni ;
 'S a' bal sorsnak üldöztéből
 Azt által engedni másnak ,
 'S tőle örökre elszakadni : —
 Van e' kínosabban feszítő gyötrelmem ,
 Mint az illy reménytől elesett szerelem ?

Ti, kik engem' alkottatok
 Örök hatalmú Istenek !
 Orvosollyátok meg sebjeim',
 Mert e' gyilkos indulatok ,
 Mellyek engem feszítenek ,
 Kimerítik minden ereim' —
 Szeretni, és hívét nem látni tán soha ,
 Ki mondhattya azt, hogy illy sors nem mostoha ?

Árkád' boldog pásztorai !
 Melly édes megelégedés ,
 'S béke közt foly a' ti éltetek !
 Szerelmeteknek tárgyai
 Után szívetek nem eped, és
 Vértő szívhabzás nints köztetek. —
 Homály nem borítya szerelmetek' egét ,
 'S nem ismeritek a' bal sors' fergetegét.

Hegy' völgy' pázsittyán heverték
 Távol a' világ' rajjától
 A' kedvesnek nyájas ölében. —
 Juhörzés minden tehertek ,
 Vadbú titeket nem gátol
 Tsendes világtok' édenében. —

Természetnek áldott szerentsés Nemzete!
Mért engem' is sorsom Árkádba' nem vete?

De én Európai vagyok,
Itt pedig értz szívvel biruak!,
Itt fészke van minden gonosznak. —
Az üldözések itt nagyok,
Itt mindég ezeren sírnak,
A' vérontást nem tartják rosznak. —
Itt a' háború olly sok népeket lever,
Hogy sok Birodalom néha pusztán hever.

Engem' is Magyar honnyomból
A' had sorsa számkivetett
Ezen idegen Frantz határra,
Honnét mint fogoly, lántzamból
Nézek tőlem meszsze vetett
Szülő földemnek tájékára —
Haldokló örömem', reményem' körére,
Hová sirig buzog szívem' minden vére.

Imádandó leányka te!
Éretted mennyit busongok.
Mint óhajtaná tudni szívem,
Ha szerelmed nem sorvad-e
Hozzám? — ha e' változások?
Bús folytában vagy e' még hiyem? —
Vagy talán más boldog karjai ölelnek,
Addig, meg engem' itt vad kinok szeldelnek?

Távozz tőlem gyilkos kétség! —
Nem! — Ő hitét meg nem szegi; —
Te nem kotzkázod szerelmemet! —
Hozzád nem fér ez a' vétség,
Te bal sorsom' vad fellegi
Közt sem felejtész el engemet. —
Úgy e' szived nem rejt olly veszett mirígyet,
Hogy felbontanád a' sirig kötött Frigyet? —

Talán szerentsé hajnalom
 Egykor nékem is felderül,
 'S megszűn e' szíykinzó érezt.
 Nem honnyom e' Birodalom;
 Talán sorsom is kimerül
 Majd üldöztéből, 's hozzád vezet,
 'S a' melly keményen most nyomnak a' bánatok
 Melletted majd annál édes'ben nyughatok.

Ha pedig már úgy végezték
 A' Sorsintéző Istenek,
 Hogy ne térjek haza' földembe',
 Számomra ha elleneztek,
 Hogy ott több Rózsák nőjjenek,
 'S hogy ha szemem' itt rekesztembe, —
 Szenyedd e' szerentsénk köz' tt forgó háborút,
 Az égbe' fonnak a' hiységnek koszorút. —

A' Szerentse e' földtekén
 Nem tsak téged', és engemet, —
 Több Híveket is kotzkáztatott
 Örvényre forgó kerekén. —
 Kevés van, a' ki kellemet, —
 Több — a' ki fájdalmat aratott. —
 Isten hozzád! — Síríg búárja borítson
 Bár, hozzám szivedbe Nefelejts virítson! —

A' M A G Á N Y S Á G.

(Matthisson után)

A' komor vadonnak öntsd ki
 Bú vontá lelkednek panaszait; mert
 E' világ' zajos körében
 Hív viszonzérezést hasztalan vadászol. —
 Bús szived gyötrelmit ember —
 Lénynek ne — sziklának fedezd fel inkább; —
 Titkait megőrzi keble
 Szentül, 's az ő száuása néma rajtok!

Z.

A' M U L T.

Ha képzetem a' multra vissza száll
 'S leélt örömem romjain tévedez,
 Ha keblem a' veszély közt zuzva áll
 'S nyugalmi vágya hathatón ébredez;
 A' hajdan sűrű homályában
 Találok enyhet sir-honjában.

Egy édes érzet, nyugtató erő
 Magasb valóként ömlik el szivemben,
 Levert reményem újra újra nő
 'S derülni kezd csalfénye keblemben;
 Ha boldogul öröm közt vonult
 Koromra leng az ész, — a' borult.

Midőn az érzetek leképezett
 Alaktalan honyába ált csapong
 Az elme, és magába létezett
 Képlelkek által ihletve zajong —
 A' mult elaggott gyermeki kedv
 Újra teremt, mint isteni nedv.

Ha bé sötétül éltem reggele,
 Bizalmam földre hull 's porába vész,
 Tavasz helyett ha sorsom vad tele
 Üvölt, 's körültem mindent fagy tetéz,
 Enyhet a' bús szív merre talál?
 Adhat a' mult, — és — ad a' halál!

A Z I F J Ú.

(Románcz)

Az est leszált, nyugodni int
 Már suttogó szele,
 Az ifju bús, körül tekint
 Hol légyen nyughelye;

Szemével a' távont méri,
Melly néki honját igéri.

Dicsőn ragyog fejére le
A' hold sugára már;
„Melly boldog az, kit éjjele
Után hiv társa már“
Igy szólt magába, és haladt
A' bércei nagy fenyők alatt.

Egy lassu csermely partjain
Gyász füz nevelkedik;
A' porba szállnak csontjain
Sirkő emelkedik,
'S az Ifju ott nyugalomra dül
Hol minden érzet jégre hül. —

Mély álmat alszik a' fiú
A' néma halmokon,
'S kiket nem ér már semmi bú
Örök nyugalomokon,
Leszállnak a' sir oromhoz,
Hol ő édesden szunnyadoz.

Az éj röpül, harmat pereg
A' völgy virágain
Alá, az ifju szendereg
Még álma karjain;
'S csak akkor ébred élete,
Midőn enyész szép képzete.

Körül tekint. Egy gyenge lány
Virágokat szakaszt
Előtte: „óh te szép leány
Kinek kötöd meg azt“?
„Egy hősnek“ így szól és haboz
A' szüz; „ki már ott hamvadoz.“

„A' hős, kit e' halom nyugoszt
 Jobb létre ált kele,
 'S itt hol örök nyugalmat oszt
 A' sirnak éjjele
 Füzért nem óhajt — ő tavaszt
 Nem esmer; — óh add nekem azt.“

A' lányka elpirulva áll
 Leszegzi báj-szemét.
 Szép ajka szóra nem talál,
 De keble érzetét
 Fohássza szólja; 's a' füzért
 At adja mint szerelmi bért.

Gyengén mosolygva tartja még
 A' lányka hó-kezét
 Az ifju; — lángra gyulva ég. —
 Megvalja érzetét —
 Keblére vonja 's boldogul — —
 A' szép leány karjába hull.

A' BOLYGÓ SZÜZ.

(Románcz)

A' berkek esti árnyain
 Ki bolyg magánosan?
 A' holtak csendes álmain
 Mi zeng olly bájosan?

Egy karcsu termet lassudan
 Haladva tévedez,
 'S mint a' csalogánynak, busan,
 Dala ugy zengedez.*

A' csendes alkony kelleme
 lívá szabadba tán,
 'S itt képzetekbe süllyedve
 Tévelyg az éjszakán;

Vagy hév szerelme lángoló
 Szívének hűsre vágy,
 'S a' messze kedves, álmadó
 Lelkének jelen-tárgy.

Szerelmet ő nem érze még
 A' Déky szép szüze;
 Keblében egy hősért sem ég
 A' vágyalom tüze.

A' hold szelíd sugárai
 Az esti enyhe szél
 Csalá ki őt, 's im bájai
 Eránt lány dalra kél.

Érzékeny ő az est eránt?
 'S örömrre gerjeded
 Ott, hol mindent a' némaság
 Borzasztva elfedez?

Az ártatlanság, 's ép kebel
 Talál gyönyört csak ott;
 Hol zajtalan az élet el
 Temetve szunnyadott.

Az est szép fényü csillaga
 Nyugodni szálla már,
 'S a' szép leányka itt maga
 Még most is dallva jár.

Nem érzi, hogy kelet felől
 Hideg lebel suhog,
 Mert dal közt lánggra gyult, 's belől
 A' vér heven buzog —

Most szünt az ének. — „Szép leány
 Közelg az éj-fele
 Siess haza, szülőd talán
 Bús, hogy hon nem lele;

'S veszélyt gyanítva, nyugtalan
 Vigyázza léptedet, —
 Hagyd e' magányt, — bátortalant, —
 Es álmodj szépeket.“

Eszmélve szét tekint a' lány
 Meglátja szép Csabát,
 'S pírulva, egy fohász után
 Mond néki jó éjszakát.

De mig köszönve ajka szól
 Szívét egy gyenge gond
 Karolja ált, 's az induló
 Édesdeden szorong.

„Jó lányka elmegyek veled
 Szól égve szép Csaba
 A' hold le tün, 's még lakhelyed
 A' messze domb alatt

Setétedik. Gyakor veszély
 Szenderg az éj ülén,
 'S az ártalom föl ébred illy
 Védetlen léptein.“

„Késérj el hát te hős fia
 Nem borzadoz szívem
 A' lelkek rém óráiba
 Ha el jövendsz velem.“

Sohajt a' lányka és örül
 Hogy messze lakja még,
 Mert sejti, hogy a' szép Csaba
 Szívében érte ég.

Előbb szem és fül kebele
 Csabának lángra gyul;
 Majd ismét elfagy érzetè
 De végre boldogul;

Mert Jelka karja éri báj —
 Erővel oldalát,
 'S enyelgni kezd a' rózsza szája
 Melly zengte bús dalát.

Réj tengerébe elmerül
 Az Ifju véd karán
 Szép Jelka is, — uj lét derűf-
 fel élte hajnalán

Heven dobog a' hó kebel
 Midőn Csabához ér;
 Fohász egy más fohászt emel
 'S vegyülve szárnyra kél.

A' hold nyugodni hajladoz;
 Nehéz homály borul;
 Féleleng a' Szüz, — az Ifjuhoz
 Közels közels szorul,

'S míg nyugtató szavával ez
 Szívébe csendet önt;
 A' lányka hon — de késledéz —
 's nyer ajka csók özönt.

A Z U T A S.

(Románcz)

Nehéz felleg sietteté
 Az est homályait;
 Borult az ég 's nyugot felé
 Lővelte lángjait,

Az utas eltikkadva járt,
Derült napot hijába várt.

Letért az éj; szélyel tekint,
Ut vesztve jár, vadon
Kerítti, lassu fénnel int
Egy csillag északon.
„Ez a' tévedtek csillaga“
Igy szólt, 's utána ballaga.

Egy bérczorumra érkezett,
Kétkedve ált meg ott.
Bellyebb a' fenyvesek között
Egy fáklya pislogott.
A' tévedettek csillaga,
Mellynek utána ballaga.

Villám csap ott. A' szalma gyúl
Hol nyughelyet remélt;
'S egy agg 's egy szüz majd lángba ful
Ált alva a' veszélyt.
De ő a' házba bérolian
'S őket megmenti bátoran. —

A' lyánka könnyet ejt, nehéz
Gond ül szivén, 's remeg.
Merően a' veszélyre néz
Az agg 's hálát rebég.
De türt szavával élte fogy
'S lelketlenül a' földre rogy.

Köny zápor omlik. Zuzva áll
Az járva szüz' remény —
Világa; néma sirba száll
A' boldog érzemény,
Mély gyász borítja bús eget,
Keserv emészti életét.

Az útas biztató szava
 Ir sebhedett szivén.
 Elmúlt a' gyászos éjszaka
 Nyugasztaló ülén.
 A' szép' keserve 's könnye szüint;
 Arczára élet pirja tünt.

Csendes mosolyra tévedett
 Már ajka néha el,
 Az útas keblén éledett
 Reménye hamva fel;
 Ki néki a' hunyt ősz helyett
 Hív férje és hív gyámja férje lett.

K M . . . hoz.

Nézz délkeletnek barna lány,
 Nézd kékélő hegyit:
 Egy messze sik, egy szép virány
 Övedzi bérczeit;
 Ott csüggendez reményiben
 Egy sziv szomorgva éjiben.

Mély gondolatba sűlyedett
 Egész valója már;
 A' régi vig szeszély helyeft
 Némán, busongva jár,
 'S ha keblé néha elszorul
 Bágyadt szemébe köny vonul.

Nézd ékesen tekint eléd
 Rezgő sugárrival
 A' hold, — talán ő is feléd
 Vágy keble lángival;
 'S míg lelke küzd érzésivel
 Kőrülted él képzelmeivel.

Az esti szél feléje leng
 Küldj egy fohászt vele.
 Mig álmain borong dereng,
 Szerelme vad tele,
 Hozzá leszáll az esti szél
 'S fohászod által újra él.

K.

TITTEL HALÁLÁRA.

Téged, egek' 's csillag koronák' éjféli barátját,
 A' föld' fellegein túl rideg ormi lakót,
 Hogy közelebb jutnál, a' csillagok ős ura, téged
 Tittel, obajtásid' tűz seregéhez emelt;
 Ah de utánad gyász maradott. Most felmegy az útas,
 'S nem leli, mellyet várt, lelke az égi gyönyört:
 Puszta halommá lett az imént meglelkesedett szirt,
 'S néma jegy a' csillag, melly megyen orma fölött.

V.

A' BARÁTSÁG.

(Schiller után.)

Óh melly nagy Öröm, és édes el
 Ragadtatás az, a' midőn
 Magunkat egy szép — emberi
 Lélekbe' megnemesítve e'
 Világon érezzük! — Midőn
 A' mi szerentsénkenn idegen artza mosoly'g,
 Bal sorsunk idegen szívbe, kebelbe remeg,
 Fájdalmunk idegen szembe könnyűket okoz! —

Z.

A' CSÓK VÁGYA.

Várva vártam azon napját,
 Azon boldog pillanatját
 Érzessé vált szívemnek,
 Mellyben Emmát magányában
 Meglephetném Templomában
 'A' szerelmi Istennek.

A' ki forró kebelemben
 Saját tüzét szemeimben
 Látván hogy hév lángal ég,
 Czélra vivé vágyódásom'
 Megáldván hév lángolásom'
 A' sokszor kért Istenség.

Felderíté azt a' napot,
 Mellyben én a' bájalakot
 Egy pompás hárs hűssében
 Magát sejtém szunnyadozni,
 Friss ró'saként illatozni
 Flóra' kies képében.

Felszökelt a' vér erebben
 'S a' szerelem kebelemben
 Fellobbantá lángomat
 'S míg ő szunnyadt a' gyepszéken,
 Egy virányos menedéken
 Mellé loptam magamat.

Az érzelem, a' szeretet
 Ezen kies alvó felett
 Ébrenségem' elvette.
 Néma szoborrá formála
 'S legott szemmé szívvé vála
 Egész Valóm mellette.

Igézttetve néztem bájját,
 Melly pirosra festék száját
 A' láthatlan tündérek:
 Ugy czifrázták fel e' remek
 Alakot a' száz kellemekek
 Hogy lehessen testvérek.

De hogy így megigézttetem,
 Tovább immár nem nézhettem
 Őt' elkámpúlt szememmel.
 Lehajlottam gypágyára,
 'S egy friss csókot ajakára
 Nyomtam egész hevemmel.

'S — meg van tehát — így rebegetem
 Csak ugyan rá pecsételtem
 Ajkodra hó csókomat;
 Ki van szívem elégítve
 'S édes mézzel elegyítve
 Érzem lelkes vágyomat.

'S mit tevék oh! felébrede
 Kinyílt a' Szűz lángló szeme
 'S ajka bosszús szót lehelt.
 „Ki vagy rabló — így rebegett —
 „Ki a' békes alvó felett
 „Igy hányod a' ravasz cselt?

„Ki ingerlett szűz szemérmü
 „Koszorúból csak egy csóknyü
 „Virányföt is lelopni?
 „Átok! Bosszú! a' rablóra” —
 'S hogy nem talált fensőbb szóra
 Ezzel megszűnt habozni.

Engem' titkos tiszteletre
 Birt, tündéres igézetre
 Termett nagy tekintete:
 'S hogy a' Szűz megkegyelmezzen,
 Legott buzgó szívem ezen
 Elszánásra kintete:

Vissza Angyal vissza adom,
 Ez volt legszelídebb hangom,
 Szűz koszorúd' virágát;
 Vissza, igen, vissza adtam
 Ujra forrón megsókoltam
 Emmát, szívem bálványát. —

A' FÉLTÉS' SÚLYA.

(Ballada)

Győzött Mátyás vitéz hada
 Vig a' Király, vig a' Haza
 'S az oszlató kürt szóra most
 Minden Hős vígan tér haza.

Csak Závor szíve küzd fanyar
 Gonddal, 's magános útra hajt;
 Pedig nem is bocsáta még,
 Az Ég, fejére semmi bajt.

Még is rémíti bánata,
 A' sorstól e' titkos követ,
 Mert a' gyanú mord fellege
 Hullat reá vészt, 's menkövet.

Gyanúra kelt küzdő szíve
 Egy éjji álom kép miatt:

Más kínján ábrándozó
Hölgyét, 's ezért fel fel riadt.

„Ha kincsem or' kezébe van,
„Sohajt, 's a' távol lét' tele
„Ha Nóm' szívét megfagylalá,
„Hő vérem is fagyjon vele.

„Ki keblemből lágý érzetek!
„Szakadjon rám a' bús világ;
„De esküszöm, hogy lábam a'
„Hitetlenség' fejére hág.“

Míg méreg futta vére így
Epésedik, fagy, és hevül:
Evődvén a' szív benne majd
A' gyors széllel versent repül.

'S vágatva tajtékzó lován
Lakába a' féltetthez ér
'S egyszerre lángra lobbana
Itt a' tűz szikra érte vér.

A' Hölgy egy Ifjú karjain
Ámolyg, 's csak pillat telt belé,
Závor kezéből már ülő'
Menkő zubant a' hölgy felé. —

Mint elszakadt láncz szem lerogy
A' kedvelt kéz tartotta Szép,
'S míg vérárján vonaglik ő,
Holt szívre vál a' rózsa kép.

Most hát a' bosszú anygala
Závorra vonva fel nyilat
„Méltatlan vérontó! — kiált —
„Vérrel fizesd tetted' díját“.

Míg égként ezt dörögte az,
 Eszmél a' haldokló eme'
 Szókkal „Férjem' Testvér ne öld“
 'S örök nyugvásra hunyt szeme.

Ezt hallva a' bosszúra kelt,
 Hevét legott határozá,'
 'S nem dúlja a' bűnös kebelt,
 Mellynek tőrét erányozá.

De hajh! nem is kell ott gyilok
 Hol a' szív rágja ön magát
 Závor darab jéggé fagyott
 Hölgyének értvén vég szavát.

Leroggyan a' vér patakba, hogy
 Onnét igyon ő is halált,
 Ám, vágya még az égbe' illy
 Korán kegyelmet nem talált!

Élt Závor, élt örülve, és
 Kínlódva majd nem ősz időt,
 De Hölgye gyász árnyéka mind
 Éjjel nappal kísérte őt.

Élt míg szörnyű sirásival
 Nyerhetvén bűnbocsánatot,
 Az ártatlan vér bosszuja
 Egykor lecsillapodhatott.

A' H A J Ó.

Duzzadt vizek, lapúljatok,
 Csendes útat mutassatok;
 Hajóm indul, 's indul vele
 Lúczim, lelkem' fele.

Tehetném csak, nem kérdeném,
 Magam' vízzé ereszteném,
 'S a' lánykát úgy szállítanám,
 Hogy nem borzasztanám.

Mert én vizek, ti tőletek
 Úgy e, méltán is félhetek;
 Felfordúltok, hab habra dűl,
 'S hajóm majd elmerül.

Lúczim pedig, mint gyenge lány,
 Fél, ha viz habot habra hány;
 'S értem is csak kedves neki
 Ha még nem múlna ki.

Vizek, ti hát kedvezetek,
 Csendes útat engedjete;
 Simúlj le hab, ne fújj te szél,
 Ah, Lúczim úgy megél.

Csak a' szellő' lehellete
 Legyen zászlóm' kísérete;
 Csókolgassa Lúczim' haját,
 Oszlassa mély baját.

'S én rózsabokrot ültetek
 Egyes partok, felettetek,
 Melly élni fog, míg Lúczy 's én
 Ülünk egymás' ülén.

HOLÉCZY.

KISS ENDRE'

EPIGRAMMÁS KÖNYVETSKÉJE.

1. A' Munkához.

Uj szülemény, ne remegj, hanem inkább sietőleg
 Jer velem a' Paphoz, hogy neved adja reád.
 Mások az ilyen Lényt könyv névre keresztelik, én csak
 Könyvecskére fogom, 's ez legyen a' te neved. —

2. Az Epigrammákhoz.

Kisdedeim, szárnyaljatok a' létel' mezejére
 'S bennetek ott Lelkem, hadd igyon élet italt.

3. Ugyan azokhoz.

Várjatok egy percnyit, még, hadd oktassalak a'ia
 Mit kell mondanotok hogy ha ki szól, mik ezek? —
 Kisdéd méhecskék, 's órát mézelní jövének, de
 Fullánkink szúrják, a' kire szállni fogunk.
 Ezt adjátok elő, 's azt, hogy nem sértitek a' szép
 Ró'sát, ámbár hő ajkotok éri is azt.

4. Ismét Figyelmeztetés.

Míg zengő dallal szállongtok tarka mezőkön,
 Lész, ki felétek vág, 's kerget az útba bután.
 Éretlen kis gyermek szokta gyakorlani eztet,
 Nem tudván egy kis méh, mi nagy érdemü lény;
 Halljátok hát, majd mit kelljen tennetek ezzel:
 A' gyereket gyerekül csípva vegyétek elő. —

5. Ismét az.

Vigyázók legyetek: Bölcs főre ne szálljatok, a'nak,
 Nagyba merült gondját, hogy ne zavarja kicsiny.

A' Vi'sgálódó kedvtelve mulatja magát (hogy
Homloka enyhüljön) méh zajogása körül.

'S míg szótlan figyelemmel nézi miként zajog a' gyors
Ezred, sejti, hogyan vesztik el a' here társt. —

6. Ugyan azokhoz útasítás.

Felvagytok készülve kicsinkék!?! Útra tehát, de
Első szállástok Ninna körébe legyen.

'S idvezlő csókomból, mellyet im' ajkotok elvisz,
Szín mézet legelőbb néki csináljatok ott.

7. Ugyan azok után Óhajítás.

Boldog utat kiseded seregem, bús szánakodót ne
Láss soha, inkább száz légyen erántad irigy.

8. Melpomenéhez oltalomért,

Munkám' Melpomeném becses oltalmadba ajánlom ;
Tárj neki biztos utat, Ninna vidéke felé.

Orczájára saját fényed hintsd, ' vagy pedig a' szép
Ninna' szívébe lövelj, kérlek, eránta kegyet.

9. Pártfogómhoz.

Tisztelkedve köszöntlek Hős! ezen áldozatommal

A' mellynek méltó ösztöne, 's bére Te vagy, —

10. A' Versturkálóhoz.

Mondni bohó nem elég, hogy nem jól hangzik ez a' Vers:

Ez még annyi, csupán, hogy neked az nem idős.

Mondd ha tudod, mint kell jobban készíteni, a'kor

Lészesz igaz Bíró, 's a'kor ítéleted áll. —

11. Irász Társaimhoz.

Éljetek Irászok! többé már nem fogok itten
 Irni vegyest veletek, 's elhagyom e' hivatalt.
 Melpomeném gyönyörűséggel bájolta magához
 Lelkemet, és már most, csak neki áldozom én. —

12. Ninnához.

Mit mondasz Ninnám? hidegek kezeim? hiszen Amor
 Engem' erántad már hév szerelemre bira.
 'S így nem hépzelem azt, hogy 's mint lehet az hideg, a' kit
 A' szerelem tüzesít, 's mind szíve mind maga tűz.

13. A' Szeretet.

Élet e a' Szeretet? mikor Erkölc érleli élet;
 Mert buja keble halál, melly maga veszti magát.

14. Az or.

Egyszer orozván a' tolvaj, kárt kétszeresen tesz:
 Míg mászt fosztogat, ön kincse, nyugalma vesz el.

15. Az igen rosszhoz.

Rosz vagy Amál rosz vagy, de nem irhatom a'nak okát le
 Nem, mert arra az illy szük, 's kicsi hely nem elég.

16. Író tollamhoz.

Mért fogsz illy rútat tollam, mikor Emmihez írok?
 Mert ő tárgyat néz, és nem írásra ügyel.

17. Tercsihez.

Kémlőképp kérded szép Tercsi, szeretlek e téged?
 Lángló szívvel Urunk' drága parauca szerént.

18. Az üstről.

Pista csodálod az üst hőszínét hogy sok imádja?
Nem csuda; lásd illős a' feketére fehér.

19. Az én Napom.

Légyen bár hév nyár mikor a' Nap eláldozik, a'kor
Olly hőség nem süt, 's anuyira nem hevülünk.
Ugy van nem hevülök, nem forr a' vér is erebben,
Mert Napom Emmámban már örök éjbe börtült,

20. A' Vízbehaló.

Azt mondják ki mit élve kerül nem vész el az a'ban,
Én bor után jártam, 's a' vizet elkerülém,
'S íme csodáljátok, látván, mit kelle ma érnem: —
Szomjas gégémme vizbe merülve halok.

21. Dorkához.

Hat Feleséget zárt már sírba Harangi, ki téged?
Hatszoros Özvegy Nő elveve Hölgye gyanánt.
Néktek kell vala sokkal előbb egymásra találni:
Ugy kétszer hat holt, még ma is élne talán.

22. A' csipkedő.

Anti toronyból néz és látván Fercsit az utszán
Kit szóval gyakran csipkede, most lekiált:
Fercsi hohó! Pajtás, be kicsinnek látszatol innét!
Mint te viszont innét; ez vala a' felelet.

23. A' magavető.

Olly nagyokat Pajtás tudományodról ne kiáltozz,
Tégy nagyokat némán, 's minden okosnak itél.

24. Gondos az ő Gyermekéhez.

Volt célom, gyermek, téged majd hadra nevelni,
 Hogy lennél egykor Hunnia fénnye fiú.
 Másolom e' célom, mert látom futni nagyon tudsz,
 'S jobb ha kapálsz itthon; mint had elől haza fuss.

25. Az elfajzotthoz.

Gyáva nyulat mondják, hogy Nubia' Párducza nem szül,
 Mégis ehol sasnak, pinty ivadéka te vagy.

26. A' szeretőjével dicsekedőhöz.

Hát van e szóllj, valamely kivető a' szép Czilikében,
 — Igz szóllít vala fel, kit Czili lángja hevít. —
 Mig távól láttam, felelék, ugy hittem el a'kor
 Hogy nincs, hajh de nem úgy, nyelve hiszen kivető.

27. Emmához.

Azt hallom Lyánkám, szemeid nyilként sebesítők
 Ó pillants rám, 's hagyd érzeni bájos erőd? —

28. Rózihoz.

Nagy biz' elesmérem', mejjed' tüze jó Rozikám; hisz'
 Szótlan hirdeti azt lángba borúlt hajad is.

29. Egy Ház kapujára.

Eltünt Károly ezen Háztól 's vele tünt valamely nagy
 'S drága vagyon; de mi hát? csak Mili szívöröme.

30. Czenczihez.

Hogy látsz feléd mosolygni Czenczikém
 Véled, szeretlek? Isten néki hát

Ugy légyen a' mint gondolod;
 Azomban megbocsáss, ha majd,
 A' mint szokott a' csepp áradni, úgy
 Ezen mosolygás nagy kacajra nő.

31. A' Nőszőhez.

Vaktában szép Nőt te ne végy, hanem a'ra vigyázz, mint
 Ró'sák' fodrai közt, nincs e szivébe dará's.

32. Hedvighez.

Nem lennél, mondád, Színjátészóné? pedig a'nak
 Mondjuk mind, ki magát szinleni szokta, leány!

33. A' dicsekedőhez.

Mindent tudsz te, ha hogy minden tudomány di-
 csekedni.

34. Emmához.

Azt akarom Szőkém, ha nekem jól tetszeni kívánsz:
 Kívülem másnak tetszeni hogy ne kívánj. —

35. Náncsihoz.

Hát az Irónia szót vágysz érteni Náncsika? Le Ikem'
 Kedvese Angyali szűz! már ez Irónia, lásd.

36. Az Imádandó.

Azt akarod Lyánkám, hogy imádjalak érdemidért, hát
 Szóllj, mik az érdemeid? Szépség? a' szép rózsa lehullong,
 Kincsek? kincseid a' tolvaj kiragadja kezedből.
 Erkölcs! ó szép, kincses Alak! lásd ezzel imádlak.

37. Egy Költőre.

Mint Midás hajdont aranyért esdett Jupiternél,
 A' minap egy Költő csak bor után kiabált.
 Jól jártál ó Költő! Hogy Jupiter ma nem Isten,
 'S kérelmedre nem ad, a' mibe fúlni akarsz.

38. Az Arany.

Büszke vagy ó arany ércz, 's azt sem tudod érdemedet ki
 Szórja reád, az idő; 's elveszi azt az idő. —

39. Egy Lyánhoz.

A' szépet Lyánkám szeretem, de te czifra vagy inkább

40. Terézhez a' Sírból.

Boldog valék, ha boldogságodat
 Látthattam éltemben, de itt
 A' sírban is nyugott leszek, ha sejtem,
 Hogy víg örömeekben élsz Teréz. —

41. A' Fösvény.

A' selyp tíz r-ret könnyebben mondna ki százszor,
 Mint a' fösvény e' kurta szavat, hogy: adok. —

42. Annálhoz.

Nem vagy Amál Szerető! igaz, az mind víg, 's te komor
 vagy,
 Csak szeretett nem vagy, nem de; 's ez a' te bajod.

42. Romfihoz.

Hallom, Romfi, csudát mutatott, 's szűlt a' minap elméd:
 Elhiszem. a' jó jót, ritka csudát csuda szűl. —

KÖNNYHULLATÁS,

A' HAZA' DÍSZE

TEK. TUDÓS KAZINCZY FERENCZ ÚR
ELHÚNYTÁN September 7dikén 1831.

Jajjaid, óh szellő, honnan? hova lett minapon még
A' liget' árnyaival játszadozó örömed?
Hajh minek e' szomorú zuhogásod, ez árva nyögésed
Széphalom' orma felől, hol maga Múza lakik?
A' dombok' violáji' fejeit mért türdeled, ők is
Mint kiket a' bú öl, hogy szomorúk legyenek? —
Értelek: — óh te tehát nem vagy szellő, Pieridák
Ölték könnyü ruhád fel, 's zokogások imez:
„Húllj le nagy erdők' zöld koszorúja, te gyöngye levél húllj!
„Réti virág, ne mosolygj égre fel, üssd le fejed'.
„Nap, ne löveld enyelegve sugárod ezekre, borúlj el,
„Szép arany üstöküdet földje sötét borulat.
„Nints, ah nincs, ki ezüst huru lantján zenge minékünk
„Dalt, melly díszet ada ránk, 's csillagokig fölemelt.
„Fonnyadozottan amott hever a' koszorú; leterüle
„Mert oda a' bölcs fő, mellyet örömmel ölelt.
„Láttuk; hattyu lepelt veve föl, 's oda szálla, hol őtet
„Csillagból rakatott mennyei hely fogadá.
„Gyász - halom immár melly Szép volt, de azért te ra-
gyoglasz
„Hunnia' fel részén, míg Magyar él 's szive lesz. —
„Zúgjak, óh ligetek, szomorú dalt zúgjak, a' jaj
„Mellyet eresztet bűnk, hogy legyen égreható!“
Illy zokogást hangoztatván gyors szárnyra kelének:
'S gyászoltak nyomokon rét, halom, és ligetek. —
Száljak, óh lelkes fúvalmak, Hunnia minden
Telkein, 's zúgjak, a' jaj közepette imezt:

Nincs a' had váró Arpád' szép nyelve' megedzett
 Bajnoka, összerogyott, 's tolla örökre megállt.
 A' Nemzet' naphoz vezető Egyesülete' díszes
 Tagja kidőlt, 's szomorú csorba töretve van ott:
 Második ez, ki ledőlt! 's tetemeik' hűlt hamvain a' hű
 Honfi zokogva tekint égre, 's patak könnyet önt!
 Száljatok, és tegyetek próbát más hű kebeleekben
 Keltetni illy lelket, millyen imitt hagyta el. —
 's majd ha sirormához tértek, csak halk susogással
 Járjatok ott, hogy az Ő álma zavart ne legyen.
 Te pedig, óh szemeim' meleg árja ömölj, csak ömölj el,
 Bár nem hozhatod is már te KAZINTZYt elő:
 Édes ömölnöd azért, kinek elhúnytán zokog a' Hon'
 Angyala, és keserűn tépi arany hajait.
 A' maradék' szemiből folyt hála-könyű teszi nagygyá
 A' húnytát, 's épít néki aczél pyramist.

SZABÓ DÁVID.

D A L.

Ő az! e' szív' választotta,
 A' legédesb lány,
 A' ki ott a' sokaságban
 Áll zöld párt fokán,
 Ő az! angyal jó szívének
 Szép követjei
 Szerte járnak a' seregben,
 Félénk szemei.
 'S mindenütt van, mindet eljár
 Szeme, mint villám:
 Egyre nem képes találni,
 Egyre csak, réám.

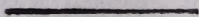
De ha távol elmaradt a'
 Zajló társaság
 És fölénk a' szent magányban
 Hajlik biztos ág,
 Akkor nem titkolt örömmel
 Nyílnak karjai,
 Csókkal, édes szózatokkal
 Ömlők ajkai.
 Akkor, a' mit rég epedve,
 Vártam, meglelem:
 Szép ölében álmodozni
 Hány a' szerelem
 'S éljük, míg az ér sietve
 Úzi habjait,
 Vissza hozhatatlan órák'
 Boldogságait.

BÓDOG.

EGY ESMÉRETLEN SZÉPHEZ.

Mint méhcsoportok egy virág felett
 Járnak, 'Teréz, körülted a' Legények
 Őket Sziveddel biztatván remények
 Még is szerencsés hallom egy se lett
 Mind csak sovárognak 's a' szív helyett
 Üres kosárral térnek meg szegények.
 Ó Lyánka a' kellem, 's az orcza fények
 Bájlása ennyit szíven érhetett? —
 Nekem szerelme nem buzdúla vérem
 Mert, Angyal e'dig nem láthattalak,
 Nem is óhajtom hogy még bírjalak
 Esdekve szűz kegyed csak ara kérem
 Fordulj felém is ó Bálvány-alak!
 Mint ritkaságot hadd csudáljalak! —

KIS ENDRE.

L E L T S I M O N .

Szerbus nyelvből híven.

Kél korán a' vén barát 's elindúl
 A' Dunához hős vizü folyóhoz ,
 Hogy merítsen vizet a' Dunából ,
 Hogy megmosdjon 's istenét imádja ;
 A' tisztos vént történet vezérlé ,
 Mert egy ólom-láda tűn szemébe
 Mellyet a' viz part alá kihajta ,
 Vélvén kincset fog találni benne ,
 Felragadta, 's klastromába vitte.
 A' midőn a' ládát felnyitotta
 Nem lelt benne kincset , mint reménylé
 Férjfi kisedet gyermeket talált ben ,
 Hét napos szép férjfi gyermekecskét ;
 A' ládából a' kicsinyt kivette
 'S klastromában megkeresztelé őt ;
 Jól kigondolt szép névvel nevezte
 Mert nevezte: Lelt Simonnak őtet
 Nem fogadt ő dajkát a' kicsinyhez ;
 Klastromában gondosan nevelte
 És táplálta mézzel és czukorral.
 A' midőn egy esztendőt leéle ,
 Három évü gyermekhez hasonló ;
 A' hogy három esztendőt leéle ,
 Hét esztendős gyermekhez hasonló ;
 A' midőn hét esztendőt leéle ,
 Tíz 's két éves gyermekhez hasonló ;
 A' midőn tiz 's két évet leéle
 Húsz esztendős ifjuhoz hasonló.

Jól tanúlt, — és végzé oskoláit,
 Egy diák sincs a' ki rajt kifogna
 Rajt' ki nem fog a' vén Iguman sem.
 Szent vasárnap' reggelén, hogy egykor
 A' klasszomból jöttek a' diákok
 Mindenféle játékkal mulattak:
 Versent dobtak és vörsönt ugortak;
 De Lelt Simon legmeszszebb elugrott
 Meszszebb ugrott, meszszebb is hajított.
 És haragra gerjed a' diákság,
 'S nagyboszúsan így szólnak Simonhoz:
 „Szemétdombon lelt gyermek, Simon te!
 Neked nincsen törzsököd, nemed sincs,
 Azt sem tudod melly ágyból születél,
 Hiszen téged a' vén Iguman lelt
 Egy ládában partján a' folyónak.“
 Hallja Simon mind ezt, és komor lesz
 'S elbusúlva hajlékába ballag,
 Évangyelmát fogja 's a' hogy olvas,
 Olvasás közt arezát könnye mossa.
 Béjön hozzá a' tisztos Iguman.
 'S megszólítja könnyező Simonját:
 „Mi lelt téged gyermekem? — ki bántott?
 Látom könnyek hullanak szemedből
 Vagy tán rossz dolgod van klastromomban?
 'S ő ez édes szókra azt felelte:
 „Uram 's atyám, tisztos vén Iguman!
 Engem csúffal illet a' diákság,
 Hogy nem tudnám milly' ágyból születtem,
 'S hogy te engem part alatt találtál,
 De halljad hát jó atyjám Iguman!
 Hogyha ösmersz egy igaz teremtőt,
 Kölsönözzed nékem szürke méned,
 Hadd járjam szét a' fejer világot,

Hadd tudjam-meg melly ágyból születtem,
 Pórágyból e' a'vagy úri ágyból ;
 Vagy bé ugrom a' sebes Dunába,“
 Megsajnálta a' tisztos Iguman,
 Mint fijára úgy vigyáz Simonra ;
 Varrat néki fényes drága köntöst
 Ezer aranyt ad jobbik kezébe ,
 'S istálója' díszét szürke ménjét.
 Elmén Simon a' fejer világba
 Kilencz egész évig szerte utaz ;
 Nemzetségét 's törzsökét keresvén ,
 De mi módon lehetné-fel ő azt
 Hogy ha senkit nem kérdehet felöle ?
 A' tizedik év állt-bé azonban ,
 'S gondolat' száll Lelt Simon' fejébe ,
 Hogy megtérjen ismét klastromába ;
 'S megfordítja kedves' szürke ménjét.
 Egy szép reggel nagy korán elére
 Szép várához a' fejer Budának ;
 Karsún nőtt az ifju és magasan
 Arczra szebb a' legszebbik leánynál ;
 Jól tanított szürke ménje játszva
 Sárja véle szép térént Budának ,
 'S ő danolni kezd fejer nyakával ;
 Megpillantja ötét a' királyné ,
 'S a' midőn kedvtelve nézte vólna
 Megszollítja karsu lányceselédjét :
 „Fuss-le tüstént , karsu lányceselédem.
 A' vitéznek tartsd-fel szürke ménjét,
 'S szólítsd-meg : hős látni vágy királyném
 Kiván véled fontosat közölni.“
 És a' karsu lányceseléd leszállott
 Lelt Simonnak feltartotta ménjét,
 'S szólítja : „hős látni vágy királyném

Kíván véled fontosat közölni“
 A' hős erre megfordítja ménjét,
 Bévágtat a' várnak udvarába,
 Ménjét adja karcsu lányceselédnek
 'S a' fejer vár-épületbe ballag.
 A' királyné hogy kijött elébe,
 Kalpagát levéve földre hajlott,
 A' királynét mélyen üdvözölte
 A' hatalmas Isten szent nevében,
 'S üdvözlését a' nagy ég' nevében
 Elfogadta a' dicső királyné.
 Kész asztalhoz ülteté az ifjat
 Pálinkával 's jó termésü borral
 'S mindenféle étkekkel kínálta.
 Veszteg ült ő 's bort ivott vereset.
 Nem tud inni bort a' nagy királyné,
 Mert mindég a' hősön csügg szemével.
 A' midőn az alkonyat sötétült,
 Megszólítja Simont a' királyné:
 „Ösmeretlen szép hős! vetkeződjél,
 Érdemled hogy vélem töltsd az éjet
 'S megcsókoljad aszszonyát Budának.“
 Lelt Simont rászedte a' veresbor,
 Vetkeződött 's az éjt áltenyelgte
 'S a' királyné arcán csókja pattant.
 A' midőn a' reggel rája virradt
 Ébred Simon borból józanodva,
 Látja mit tett, 's szörnyen bánja tettét.
 Tüstént könnyü két lábára ugrik,
 Utra készül és siet lovához.
 A' királyné szép szókkal marasztja,
 Czukros kávé 's pálinkára ötet;
 Nem marad meg Simon semmiképen
 Hanem ráül szürkéjére, 's indul

Fejér Budavár' térén keresztül.
 Meszsze ment már 's akkor vette észre
 Evangyelmát hogy Budán felejté
 A' fejérvár' felkent aszszonyánál;
 Visszaindúl, Simon szürke ménjén,
 'S ménjét a' vár' udvarába' hagyja
 És ő a' vár-épületbe ballag,
 Hol magában ül a' nagy királyné
 Ül magában a' vár' ablakában,
 Olvas a' szent évangyéliomból
 'S hó arczáról sűrű könnyek hullnak.
 Megszóllítja Simon a' királynét:
 „Adjad vissza szent könyvem' királyné“
 Vissza szóla néki a' királyné;
 „Simon, Simon, szerencsétlen Simon!
 Rossz órában indúltál keresni
 Törzsököd, de a' fejér Budába
 Sokkal rosszabb órában jutottál.
 Éjet tölte véled a' királyné,
 Megesókolta ajkad a' királynét
 'S benne szülő-anyád' csokolád-meg.“
 A' midőn ezt meghallotta Simon,
 Könnye' árja széllyel ömlik arczán
 Vészi a' szent évangyéliomját,
 A' királyné' jobbját megesókolja
 Szürkéjéhez megy 's búsan reá ül,
 Búsan rá ül, 's klastromába indul.
 A' midőn a' klastromhoz közel volt,
 Megtekinti a' tisztos Iguman,
 'S istállója' diszét szürke ménjét
 Mellyen ülni látja Lelt Simonját;
 És ki ballag a' jó vén elébe.
 Lelt Simon a' szürkéről leugrik,
 Földig hajtja-meg magát előtte,

Nyom kezére 's köntösére csókot.
 A' tisztes vén megszólítja ötét:
 „Hol vagy eddig lelt Simonom fiam!
 Hol vagy eddig, olly sok évek óta?“
 'S búsan szóla néki Lelt Simonja:
 „Ó Atyám te tisztes vén! ne kérdezzd
 Hogy hol voltam olly sok évek óta;
 Rossz órában indultam keresni
 Törzsököm, de a' fejér Budába
 Sokkal rosszabb órában jútottam.“
 Mind meggyónta Simon néki vétkét,
 A' midön ezt hallja az Iguman
 Fogja Simont hófejér kezénél,
 Feltár egy vak börtönt átkozottat,
 Mellyben térdig érve fekszik a' viz,
 'S benne kígyók skorpiók tenyésznek,
 Ebbe bétaszítja Lelt Simonját,
 'S a' börtönt az átkosat bezárja,
 Kulcsait bedobja a' Dunába,
 Ekkor így szól a' tisztes Iguman:
 „A' midön e' kulcsok a' Dunának
 Mély vizéből napvilágra jönnek,
 Akkor léssen bűnöd megbocsátva.“
 'S folytak évek, multak kilencz évek,
 A' midön a' tizedik beállott
 A' halászok egy halat halásztak,
 A' halban a' kulcsot megtalálták,
 És a' tisztes vénnek általadták.
 Benn' emléke Simonnak megújul
 Veszi a' tömlöcz kulcsait kezébe
 És az átkos tömlöczöt kinyitja.
 Nem láthatni mostan benne vizet
 Skorpiót sem, sem kígyót tenészni

Napsugárfény ömlött benne széllyel
 Arany asztal mellett üle Simon
 Évangyélmát tartván két kezében.

SZERBUS NÉPDALOK

1.

Szembe szállt a' nappal leányzó :
 „Tündöklő nap, szebb vagyok te nálad
 Szebb te nálad, sokkal szebb öcsédnél,
 Szebb öcsédnél a' hófényű holdnál,
 Szebb a' hajnalesillagnál hugodnál
 Melly úgy jár a' szép egen keresztül
 Mint gyolcs nyája előtt a' juhásztor.“
 És panaszt tesz a' nap istenének :
 „Mit csináljak isten a' leánnyal?“
 A' tündöklő napnak szólt az Isten :
 „Tündöklő nap, drága szép cselédem,
 Légy vidám te, valljon mért neheztelsz ?
 Könnyen végzünk a' gonosz leánnyal ;
 Tündököljél 's egéssedmeg arcát
 Én reá majd rossz sorsot bocsátok,
 Számos apró testvérét urának,
 Rossz napat fog 's rossz ipat találni,
 Hogy kívül mert szembe szállni — tudja.

2.

Sárok bérczen, eggyen, kettőn, hármon is,
 A' midőn még egyget érek fenyveset,
 Im a' bérczen zöld fenyő áll viruló,

És alatta szép nyoszolya jó puha,
 A' nyoszolyán édes mátkám szunnyadott.
 Bánatomban ötöt fel nem kelthetém,
 Vigságomban ajkam' rá nem nyomhatám,
 Buzgón kértem a' magasban Istenem:
 „Küldj forgószélt a' tengerről Istenem.
 Hadd verjen-le a' fenyőről egy levélt,
 A' levél hadd essen mátkám' képire.“
 Küld forgószélt a' tengerről Istenem,
 'S ez levert a' zöld fenyőről egy levélt,
 A' levél lehullott mátkám' képire.
 Ébredt mátkám, drága mátkám, édesem,
 Csókolódtunk, pajzánkodtunk hajnalig.
 Meg nem tudta sem szülője, sem szülőm.
 Csak felettünk tiszta kék ég tudta azt,
 És alattunk, e' puha ágy tudta azt.

3.

Szunnyadt a' hős út mellett a' fűvön,
 Dolmányával föig bétakarva,
 Keskeny járás visz felé csavargva.
 Rajta sétál hajadonleányka,
 Megbotlott és rá esett a' hősre.
 A' hős véli hogy galamb repült rá
 'S a' mint ébred, látja hogy leányka.
 Csókot nyom rá kettőt 's hármát a' hős
 'S maga mellé dönti jobb kezére.
 Szunnyadt a' hősj út mellett a' fűvön
 Dolmányával föig bétakarva;
 Keskeny járás visz felé csavargva.
 Rajta sétál egy szép özvegy aszszony
 Megbotlott és rá esett a' hősre.
 A' hős véli fűrj szállott reája
 A' mint ébred, látja özvegy aszsz ny.

Csókot nyom rá kettőt hármat a' hős
'S maga mellé dönti jobb kezére.

Szunnyadt a' hős út mellett a' fűvön
Dolmányával főig bétakarva,
Keskeny járás visz felé csavargva.
És a' keskeny úton vén anyó jár
Megbotlott és ráesett a' hősre.
A' hős véli hogy tuskó zuhant rá
'S vén anyót lát a' mint ébred a' hős.

4.

Felfutott a' szőlőveszsző zöldelő
Fényes Buda, fejer Budavár körül.
Ő nem volt az szőlőveszsző zöldelő,
Két szerelmes volt az egymást kedvelő.
Öszvejöttek ifjuságok' reggelén,
Most egymástól elszakadtak rosz időn.
És az egyik elváláskor így beszél:
„Menj előre, édes lelkem és szívem,
Békerített zöld kertet fogsz lelteni majd,
A' zöld kertben rózsabokrot pirulót.
Szedj magadnak a' bokorból egy csomót
Tüzzd szivednek tájékára a' csomót;
Mint a' rózsaszép bokréta hervadoz,
Kincsem érted e' szív szintugy hervadoz.“
És a' másik elváláskor így beszél:
„Menj el vissza édes lelkem és szívem
Egy erdőt fogsz majd találni zöldelőt,
Az erdőben egy kutat lelsz hús vizüt.
Márvány-kő van a' hús kutban, kedvesem,
A' márványon szép ezüstből szép pohár,
A' pohárban egy darab hó melly fagyos.
Vedd belőle a' havat ki, melly fagyos,
Tedd szivednek tájékára a' havat;

Mint szivednek táján a' hó olvadoz
 Erted kincsem e' sziv szintugy olvadoz.“

5.

Juhnyáj hűsöl Buda várnak alján,
 És a' várfal rá dül a' juhnyájra;
 Elpusztítja a' selyem juhnyáját,
 Ösvezuzza ifju két juhászát,
 Czukor Marcezi pásztort 's Arany Bandit.
 Czukor Marczit atyja 's anyja szánja.
 Bandit atyja 's anyja nem siratja,
 Egy falusi lány siratja őtet,
 És siratván, így beszél magában:
 „Jaj énnékem, Bandim, tisztá aranyom!
 Hogyha rólad dalban énekelnék,
 Szájból szájba menne énnékem majd,
 'S tisztátalan szájba jutna végre.
 Hogyha téged üngujjomba kötlek
 Üngöm' ujjja könnyen elszakadna
 'S én örökre elvesznék neveddel.
 'S hogyha fényes neved könyvbe írnám,
 Egyik kézből másba járna a' könyv;
 'S tisztátalan szájba jutna végre.

6.

A' lány vissza-adja a' legény' gyűrűjét:
 Itt gyűrűd hős, téged nálunk nem szeretnek,
 Sem atyám sem anyám, sem bátyám sem néném.
 De kérlek, jó legény, engem' el ne hirlelj,
 Mert szegény leány én szerencsétlen vagyok,
 Bazsalit ültetek 's üröm kél ki nékem.
 Üröm üröm! O te keserű virágom!
 Nászvendégim' éke te fogsz egykor lenni,
 Ha engem szomorút sírba fognak vinni.

7.

Hej sötét éj, sötétes vagy,
 Szép menyecske halavány vagy! —
 Halaványnak is kell lennem
 Mert nagyivó az én férjem.
 Éjjel jön-meg, éjjel mén-el,
 'S velem nem szól hitvesével,
 Hanem beszél buzgányával
 Imígy beszél buzgányával:
 „Hatszögletes buzogány te!
 Édes anyám vacsorált e?“
 'S én szomorú megszólítom,
 Vacsorázott anyád aszszony.
 Ismét beszél buzgányával;
 Ekként beszél buzgányával:
 „Hatszögletes buzogány te!
 Anyámnak ágy van e' vetve?“
 'S én szomorú ezt felelem:
 Anyádnak ágyat vetettem.

8.

A' magát unta leány.
 Oh kerítés bár csak öszvedülnél,
 Ó kunyhó bár tűz által leégnél,
 Én titeket rég meguntalak már;
 Magányosan járván a' kunyhóban,
 'S magányosan hálván a' teritőn.
 Szünet nélkül jobbról balra forgok,
 Jobb felől nincs senki, balfelől sincs,
 Jég dunnámmal csak magam' fedem be,
 'S jég dunnámba sok bajom kötöm-be.
 De hogy többé árva nem leszek már,
 Azt fogadom istenem' nevére.

Ha bár üngöm' kéne is eladnom,
 Még is szerzek solymot 's mént magamnak,
 És ménemre a' mi ménre illik.
 Sztambúl-várba elfogok utazni,
 Kilencz évig udvarolni a' czárt,
 Hogy szolgáljak kilencz agaságot
 Hogy basává tégyen Szarajevban.
 Akkor furcsa egy szokást hozok-be:
 Legény garast, a' lány aranyt érjen,
 Özvegy aszszony pipadohányt érjen,
 Özvegy férjfi tört fazekat érjen.

9.

Meghal Konda, anyja' egy szülöttje,
 Szánja anyja Kondát eltemetni
 Eltemetni meszsze udvarától;
 Zöld kertjében sárga szép narancsfa'
 Árnyékában ásott sírt fíjának.
 Minden reggel őt' meglátogatta:
 „Vérem Kondám a' földhant nehéz e?
 Nehéz e' a' jávordeszka rajtad?“
 Felnyög Konda a' sírból felelve:
 „Jó anyám te, nem nehéz a' földhant,
 Jávordeszka nem nehéz fíjadnak,
 De nehéz a' lányok' átka néki,
 Ha sohajtok, égig száll fohászom;
 Ha káromlok, megrendül a' föld-is;
 Hogyha sírok, még az Isten is szán.

Sz. J.

Karłowiczon.

D A L O K.

1.

Kék útadon bolyongva méssz

O hold!

De nyájasan szemembe népsz

Te hold — ?

Felmenjek én? lejössz magad?

O hold.

De: csendesen tovább halad

A' hold.

Mi vagy nekem? — mit érsz nekem

Te hold?

Haladj! borúmnak édesem

Szebb hold.

2.

Két gerle röpül,

Zöld ágra nem ül,

Vágygerle nevök, ha betérnek,

Hív lányra, barátira, reméllnek.

Vad szitnek ölen

Röptetem-el én.

Megjötök e' végre ti ketten — ?

Szívem ver utánok epedten.

Új rósa lehull,

Láng hamvba vonul, —

Ah, vissza ti már! mig ez érne,

Hervadt kebel újra nem élne.

A' nap délponton áll,
 Hús szél nem szálldogál,
 A' nap pirítva sűt
 Fát, földet mindenütt.
 Az ember izzadoz,
 Tikkadva bágyadoz,
 Jutalmat nem talál,
 Reménye füstbe száll.
 Szememet felvetem,
 Örömem' ott lesem,
 Fen-csillagok' során,
 Ott-ott virul talán.
 Azért én hantomat
 Kedvelem, síromat.
 Hora sír' kebele
 Öröklét reggele!

B. PALOCSAY TIVADOR.

**BÁRÓ ORCZI LÖRINCZ, BARCSAI
ÁBRAHÁMNAK.**

Kérded, mit művelek Örsi kertecskémben,
 Hól vagyok, 's mit főzök zavarott elmémben;
 Hól járok? melly partott keresek evezőmmel.
 Tiszáne? Vagy Bódrogon, hálok tekenyőmel;
 Kivanóde elvessem, most sisakomat,
 Énekre gerjesszem, szűnyadó musámat;
 Békeség ölében, nyugóvó házamból,
 Néked italt nyújtsak nimfák' forrásából;

Tudd-még hát, hogy mióta, elválánk egymástól,
 Énis bútsút vettem, a' Szőke Dunától;
 Repülvén Hassának romlott bátyájához,
 Szomorú szépeknek gyázos hajlékához;
 Ott láttam, könyvek közt, olvadó sziveket,
 Kinős zokogásban hervadó szemeket;
 Nem győztem hallgatni sűrű panaszokat.
 Más ellen menyekben bocsátott átkokat;
 Egy a' többi között holdnak világánál
 Sétálván meg állott, Sz. György' oltáránál;
 Ily könyörgést kezdé, szive' gyökeréből,
 Könyveit húllatván, hodító szeméből,
 Sz. Vitéz, ki voltál lovasok' vezérje,
 Ártatlan erköltsnek, nagy védelmezője;
 Légy hadi népeknek mostis fő mentője,
 Harcznak melegébe, istápja őrzője,
 A' vitéz ki minap, Szamosnak folytában,
 Bokrétát kötözött 's küldé Kolosvárbán;
 Tartsd meg, jöjjön vissza, csatázó mezőkről,
 Diadalmat hozzon ellenség földéről;
 Sisakját koronázd meg, borostyán ágakkal,
 Derekát kerítsdbe, habos pántlikákkal;
 Keresztet függesszél; egyik oldalára,
 Arany galandokat, varrott dolmányára,
 Így jöjjön nyertesén, Szeben vidékére,
 Ezerét vezesse, székelyek' földére;
 Seb nélkül akadjon, volt tisztelőjére,
 Nézhessen örömmel, égszin kék szemébe.

O H A J T Á S.

Kis madár kínlódik, a' lép
 Fogva tartja nem mehet,

Jaj szegényke! a' szabadba
 Már röpdlnöd nem lehet.
 Fogva én is merre vágyok
 Mennék mennék, nem szabad.
 A' szerelem' láncza rólam
 Bár vergődöm, nem szakad.
 Kis madár nagy becsbe, szép lyány
 Apolója, csókjait
 Reggel este kapja bőven,
 Mint szerelme zálogit.
 Én vesztegtek vetve búra
 Nincs reményem jóra már
 Csak panasz sír ajkamon-ki:
 Bár lehetnék kis madár.

F-N.

O H A J T Á S.

Felhőtlen-éggel-nyiló képzeletbe
 Simúljon ha majd én rám gondol Ő.
 Ragadja lelkét illy szent tükrözetbe
 Gyakorta hájerő.
 A' tisztes hűség felderült alakkal
 Ajánljon engem győztesen neki,
 'S az állandóság kéjelgő szavakkal
 Magát fejezze-ki.
 Vig álomarczal lengjen lágy keblére,
 Hogy Ő sorsomnak istennéje már,
 'S hogy nincs szívemnek pártossági vére,
 'S hitemben nincs határ.

MAKÁRY.

E hoz.

Héreded: milly nevelést javasolnék adni fiadnak;
Hozd honnodba előbb; kérdj azután, — 's felelek.

I T T É S O T T.

Pálmát délszaki ég nyájasb levegője nevel csak,
A' föld sarka felé elfagy a' gyenge növény.
'S a' melly itt termékenyen égbe emelte fejét, — ott
A' hon-túl jege között törpe, — gyümölcse veszett.

H O N.

Büszke valék egykor fiaimnak harczi dücsében;
Mondod; — büszke lehetsz még ma is, ál-dücsé él.

A' F O L Y A M.

Ki zeng olly bájolón a' szép folyam körül,
Ama tulsó parti virányon
Az est szép kellemét heven ki érezi
Egyedül kéjelgve homályán?

A" táj mély csendbe halt; lebel sziszeg csak a'
Magasabb bokrokba szeliden,
A' bús füz gallyait megingató lebel
Dalokat hord szép szavu lénytől.

Folyam némuljon el morajt verő habod,
A' tünelgő hangokat kéméld,
Ne tiltsd ált lengni; és a' tiszta kellemüt
Ne zavard meg tompa zugással. —

De ő nem hall; lecsorgva parti medre közt
 Morájával hordja az ének
 Szívet bájló komolydad édes hangjait;
 'S kebélemben némul az érzés.

De fölzajul viszont! lecsillapítani a'
 Hideg ész nem képes a' zajlót. —
 Nyugalmamat lehunytt dalodnak báj-hangzata
 Rabolá el, lénye az estnek!

Miért olly szélesek fü-nőlte partjaid!
 Vizeid feny árja miért nagy
 Folyam! mért gátolod követni daljaim'
 A' magános lényt, a' nyugalmat.

Miért zúgnak fenyítve barna habjaid,
 Halaványan mért rezeg a' hold —
 Sötétlőn és a' vészek éjekint vadul
 Rohanó hullámaid-alján! —

Az édes hangu dal viszont emelkedik
 Komolyat, búst — zengve az éjben;
 Nyugalmam visszatér, az est magány szüze
 Kebelemnek vissza adandja. —

Közelg a' lány. Az ifjú ébren álmodoz'
 Ezer álmok tűnnek agyába;
 Mereng a' fölhevült, — reménysugára int
 A' vidék tul-parti egeről.

Mosolygón látja ő, 's derülten hajnalát
 Hipirulni a' hajdani éjből;
 'S a' dalt zengő leány szívéen ohajtja csak
 Nyugodalmát újra találni. —

Szökell a' képzetekbe sűlyedett fiú,
 A' folyam hullámai zugnak.
 Veszély zúg néki föl a' hab sötétiből;
 De veszélyt nem félve szökell az.

Szökelt a' képzetekbe sűlyedett fiú;
 'S le szökelt a' barna habokba.
 Szívének lángja elfagyott; fohászait
 A' folyam vad zajja nyelé el. —

A' tul-part bokra közt figyelte őt a' lány,
 Kebelében vész, — ajakán csend.
 Közelgett; 's a' fiút halálosan küzdve
 Remegő látá a' folyamban.

MÚLT, JELEN, JÖVENDŐ.

Néma bánatában fölzajúl a' szív,
 Ha az agg időkre szálnak álmai;
 'S romjaikon még nemzeti létünk
 Egykori fényét
 Látja a szem.

Lassu szárnyakon vonul borongva ált
 A' vést rejtve — titkon érlelő vihar;
 'S gyenge korunknak fényt tapodó
 Éve. — Korányunk
 Éjben ögyelg.

Egy sugár, — miként est szende csillaga
 A' távol sötétén, — bágyadón rezeg;
 Messze - homályról bús - epedő mosolyg;
 'S szánakodó fényt
 Küld le felénk.

F Ö L D I M H E Z.

Mért vagyok a' kül-nyelv makacs ellensége? kívánod
Tudni; — miért vagy Te — halljam — a' honnódié?

E G Y - K I H E Z.

Honfi, Magyar, hív vagy, jobb 's hívebb számtalanoknál,
Állítod; — tavasz és nyárban a' fecske is az.

S O K É S K E V E S K Ö N N Y.

Egy rokon elhunytán könnyeknek alig szünik árja,
Ém! kihal egy Nemzet, — 's senki se könnyezi meg.

J O L Á N.

(Románcz.)

Jolán! vész ögyelg a' bércek
Mohfedte ormain,
Homály, sűrű éj homálya
Borul le szárnyain.

Villám küzd a' fellegekben
Vihar viharra gyült,
A' vész-dulta rengetegben
Nap éjbe szenderült.

Gunyóm túl a' hegy setétin
A' völgyi kis folyam
Szomorfűz - ölelte szélén
Magányban zajtalan.

Lakod sok mulatni termett
 Vitéznek ád helyet
 Gyakran; lány fogadj be, — est van,
 Ne üzz el engemet.

Veszély int a' boszus égnek
 Sugártalan körén,
 Csak a' messze nyugton égnek
 A' tiszta lég ölén

Szelid csillagok mosolygva.
 De itt halál sivít;
 Fogadj bé Jolán! bolyogva
 Sír és halál fenyít.

Szegény ifju! nem tanyázik
 Erény a' lak körül;
 Szives résztvevő hibázik, —
 Jolán, szegényt kerül.

Lakhelyét a' gazdagoknak
 Ragyogva szédítő
 Öröm - kéje esmeri csak,
 Szegénynek — szirt - telő.

'S a' bolygó halász ujtva
 Hijában esdekel,
 Minden néma, — és szavára
 A' bús vihar felel.

Távozik, de átkokat mond,
 Keserve átkait
 A' megvetetett, — nehéz gond
 Űzi el álmait.

Egy felhőkbe nyúlt bük árnya
 És moh fogadta el; —
 Ezen, végre édes álma
 Nagy éjben nyomja el.

De mig csendeset pihenve
 Nyugosznak képzeti,
 A' zápor omlik, és vele
 Bomolnak érzeti —

Villám sujt alá a' bús ég
 Rémes setétiből:
 A' bük zuzva, 's az ifju még
 Szendergve — sírba dől.

A' hajnal derült sugára
 Elhalva lelte őt,
 A' nap szánakodva látta
 Az esti tévedőt.

„Szegény ifju” szól a' jövő
 Vadász „ki szenvedél
 „A' szörnyű csapás korán ért,
 „Korán — korán esél.”

És sirt ása bús kebellet
 A' völgy virágai
 Között, 's közte vérző szívvel
 Száltak fohásza.

Lecsorgtak a' holt tetemre
 Utolsó könnyei; —
 Alá hultak a' sírveremre
 A' harmat gyöngyci. = =

Jolán lakhelyében ébredt
 Öröm derül, zajong,
 Ezer vigalmaknak éledt
 Dagálya száll 's csapong. —

Jön éjjel; de vad morajjal
 Közélg, — boszúja már
 A' vész fellegek robajja
 Között gyulongva jár.

'S lecsap renditőn zajulva
 A' légi tűz - elem
 Jolán elhal lángba; fulva, —
 De hamva könytelen.

J Ó S L A T.

Az est kellem alkonyában
 Szived miért borzad?
 Leány! rózsá ajkaidon
 A' hang miért bágyad?

Ha álomba szenderülve
 A' völgy lapályait
 Homály rejti, 's fényt kerülve
 Nyujtja ki szárnyait,

Leány! kebledet fohászok
 Miért emelgetik
 Szived nyugtát néma vágyak
 E! miért tüntetik?

Midőn barna halmainkről
 A hold magasra száll
 'S reánk — tiszta fényt mosolygó —
 Reményt sugárz alá: —

Ha más karjain, enyelgő,
 Öt boldogítva jársz;
 Miért némul el tünelgő
 Hangod, és merre vágysz?

Midőn rajtam éj - szemednek
 Bús fénye elcsapong,
 Leány! mondsza hó kebledben
 Akkor mi vész zajong?

Mi rezg bájoló szemednek
 Fénylő setétiben,
 Mi hull arczod hajnalára
 Olly tiszta fényűen?

Szivem jósolón sugalja
 Nem est homálya bánt,
 'S szíved borzadása vallja
 Azt szent titok gyanánt.

Szivem jósolón sugalja
 Fohászid . suttogók
 Felém lengtenek, te tőled
 Vigasztalást hozók.

Szivem jósolón sugalja,
 Bár boldogítva mást,
 De karján nem boldogulva
 Egy hív kebelre vágysz.

De még mit sugal szivemnek
 Egy titkos érzemény?
 Midőn némuló ajakkal
 Busongva lengsz felém.

Mit akkoron, ha bájoló
 Szemednek éjjelén
 A' hold gyengülő sugára
 Dicsőn ragyogva kél?

Midőn arczod édenére!
 Mint hajnal gyöngyei
 Öröm 's néma bánatodnak
 Lecsorgnak könnyei.

Keblem édes kin - hevének
 A' büszke jósoló
 Csak azt sugá, hogy bánatom
 Szivedre elható. —

Leány! jósolóm ha megcsalt
 Ha teged nyugtalanít
 Egy más boldogabb' szerelme
 Epesztne untalan, —

Ne mondd, hogy, csalódva, képzelt
 Világban éldelem
 Játészva csalva boldogító
 Szerelmi életem'.

Ne duld szét komor szavaddal
 Remény - világomat;
 Ne tiltsd édesen csalódva
 Ölelni síromat.

BÚSTAVI ZOLTÁN.

A' S Z E N V E D Ő.

Járok vad éjjelen,
 Búsongva képtelen,
 De hajnal nem virúl,
 Keblem szép álmibúl.
 Csendes lakásomat
 Örök ború fedi,
 Felássa síromat,
 Űdvem betemeti.
 Űznek száz kínaim
 Vad fergeteg gyanánt.
 Nem gyujtják lángjaim
 A' vágott égi lyánt.
 'S busan mint csalogány,
 Szerelme gyász dalán,
 Lantomnak hangjain
 Zeng fájdalom 's a' kín.

Mély a' gyász szívemen,
 Enyhíteni nagy hevem,
 Nem szállnak hűs szelek,
 'S ah, kínom olly meleg!
 Haldokló létemet
 Fájdalmam élteti;
 'S a' bú, melly eltemet,
 Még túl is vérezi.
 Ha még remény virul,
 És bár veszélyben él,
 Ha még rózsáirul
 Nem hullott a' levél,
 Vezér vész éjjelén,
 A' gyenge gyenge fény,
 De még is parthoz int,
 Enyhíteni tán a' kínt.

Nékem már éjszaka
 Reményem hajnala,
 Feldulta fergeteg,
 Fényénél vész lebeg,
 Rózsája hervadott
 Harmatlan éjiben,
 'S uj bája majd túl ott,
 Talán csak ott leszen.
 Fedj hát el gyászlepel,
 Nagy álmom fátyola,
 Fedj, fedj! hogy szálljak el,
 Túl int a' szép haza.
 Ha sírban nyugoszm én,
 'S halálom éjjelén,
 Tán kínom álmodám,
 Zengj óh zengj csalogány.

GAAL.

AZ ÁRVA NŐ.

„Dalt zengve tért meg a' sereg,
 Büszkén mutatja tettei jelét;
 Győzelmi dalt vígan zeng,
 Felejtve harcza terhes éjjelét.
 A' hölgy nyugosztó karjain
 Találja fel jutalmát, mindenét,
 Elszáll a' sors viharjain
 'S kéjelve éli földi édenét.

De elmaradt szerelmemet
 Szívébe hordva hős Etém a' vér
 Mezőn; szegényke szívemet
 Bú sebzi, és fohászt fohásza ér. — —

Mind hasztalan! az esti szél
 Nem hozza zaját fegyverének, én
 Öt gondolom ha lárma kél
 'S csalódva tapsolok vélt énekén.

Ö elmarad, 's talán örökre el!
 Vad, messze föld takarja hamvait;
 Egy árva szív, egy hű kebel
 Utána vágyva tölti nájkait.
 'S míg csendel alszik hűs pora
 Mély rejtekébe, puszta térein,
 A' nő eped 's könnyzápora
 Leccsorg ölébe ébren éjjein.

Ti barna fellegek! talán
 Láttátok öt száguldni győztesen
 Hozzám? talán az éjszakán
 Lakomba béköszön, majd szívesen
 Szorít magához, szép szemét
 Reám leszegzi, csolkokat tetéz
 Ajkamra, nyer viszont, — szívét
 Eltölti lángja, — 's érzetébe vész.

De merre vakmerő remény!
 Hová ragadsz csalárd, bizonytalan —
 Magaddal! a' szív vélemény
 Hiún tűn el, bár biztat untalan. — —
 Könyharmatot csepegve tűn,
 És nem felel le barna fellegem;
 Ö halva már, veszélye szünt
 De sullya rám hajolt és ellenem.

Te déli szél ált lengted-e
 A' puszta tért, a' hősnek nyughelyét?

A' sírt körül lebegted-e?
 Melly megnyitotta néki gyász keblét
 Hogy elfogadja mennyemet,
 Örök homályba rejtse csillagát
 Az árva nőnek, 's szívemet
 Örömtelent a' búnak hagyja ált. —

De nem felelsz, fohász vonul
 El lassu enyhe szárnyadon felém;
 'S az tőle jön, — mert itt borul
 Le, 's siri hüse borzat önt belém.
 Etém, — mint hunyta bús jelét, —
 Küldé; talán ez vég lehelete,
 Ez szüntté meg lételét,
 'S hozzám röpült hogy elhalt élete.

Éj gyeng leánya! tiszta hold!
 Nyujts fényt az est setét alkonyához.
 Rémitti bár a' néma bolt
 Valómat, elmegyek hős porához
 Etémnek; ott sírom ki vég
 Könyét szememnek, ott lelem
 Csak enyhemet, míg a' nagy ég
 Megszán, — a' bú elöl, — 's kihal velem."

Szívébe törve zuzva már
 Így szóll, 's busongva ejti lépteit
 Az árva nő. — A' láthatár
 Setétül, ő követve képzetit
 Andalgva jár, — 's egy sír verem
 Fölött pihen. — A' messze halmokon
 Fegyver csörög, 's a' téreken
 Tompulva zugja ált a' nagy vadon.

Közélg a' zaj. Fülébe hat
 A' könnyezőnek, kit keservei
 Epsztenek; de nem vigad
 De nem reményl, nem szűnnek könnyei.
 Etét nem sejtí bús szive,
 Panaszba önti keble nagy baját,
 'S csak akkor szűn, midőn híve
 Karolja, 's csólk némítja el szavát.

K.

EPIGRAMMÁK.

Gr. SZÉCHENYI ISTVÁNRA.

A' bagoly a' naptól riad éjeli zordon ürébe,
 Hő sugarán lekonyúl a' meleg ágyi növény.
 A' deli sas keltén serkenve repül magas égnek;
 A' csira tőle dagad, 's nő szaporítani magot.

B A R Á T O M R A.

Szived echós hajlék, érzékeny hangra de nem szól;
 Szegleti mind némák: egy felel, és neve „Hon.”

A' POLGÁRI REMETE.

Játszani únt a' világ, szinpadját elhagyom immár,
 Ámde nem a' Nézők közt veszem enyhelyemet,
 Lámpa mögé vonulok, 's részvétlen nézem egyenlőt
 A' buta nézőket, 's rém-teli gyáva színészt.

Látni az arcoknak festékét, a' ruha' piszkát,
 Hallani a' sűgót, 's kárpit-alatti vitát,
 Óh te szegény Színház, kontár bitorolta dicső hely!
 Ó te szegény Község! tapsaidat nevetem.

A' TESTVÉRI SZERETET.

Mondd meg okát bátyám, Osztályunk óta hidegszel;
 A' javak osztatnak, oszlatik a' szeretet.

T Ü K R Ö S D I N É R E.

A' tükör áldott szer, ha hiven másolja valódat;
 Nézd sűrüen piperéd; majd kitűn a' mi hiány.

GY — F Y.

A Z É N B Ű M.

Merre, merre boldog felhők!
 Merre úsztok olly halkkal,
 Merre szálltok gyenge szellők!
 Csókdosva szárnyitokkal.
 Boldogok ti; arra; látom,
 Merre sóhajt e' kebel,
 Hol a' lyányka' rég hűlt szíve
 Másért eped, mást ölel.

Várjatok még egy kevéssé,
 Hogy kisírva e' szemet,
 Ha szunnyadna aggodalmam,
 Kinyögném keservemet.

Elzug a' szél, száll a' felhő,
 Itt felednek engemet,
 Alluunék bár aggodalmam,
 Nem hallják keservemet.

Volna szárnyam, hajh! röpnék
 Lány fuvalmak véletek,
 'S fáji hűsén elzengeném
 Bús dalomat 's felettek
 Volnék felhő, mint gondolat
 Csendes este' alkonyán,
 Harmatcseppként ott pihennék
 Bájos keble' gyöngy halmáu.

Búba süllyedten nyögelném
 Kínom' a' mit szenvedek,
 Megszánna tán, ha van szíve,
 Látva miként esengek;
 Ha nem, előtte tenném le
 Kínzavarta éltemet,
 Úgy is a' bú erőm' múltán
 gElébb később eltemet.

Így az érző lányka szíve
 Ellágyúlva sorsomon,
 Hajdan boldog korunk' könyjét
 Hullatná tán síromon:
 Vagy egy Békén nyugodj! szava
 Szenderítné hamvamat,
 'S ha éltemet nem, áldaná
 Síri csendes nyugtomat.

KUN DÁNIEL.

EGGYNEK KÁR, MÁSNAK HASZON,

vagy az

EMBERI CSELEKEDETEK' KÜTFEJÉ.

Elbeszélés Majovskytól 1831.

Két utazó ugyanegy úton halada: mindenik kényen eresztette lovát. Az utósónak már szeméből is kitetszett az inas, ha ruhája nem bizonyította volna is; mert épen olly kevélyen tekintett minden emberre, mint alázatosan urára, ki hó köpönyegébe burkolva az egész világról el látszott feledkezni, annyira hogy a' közeli vendégfogadót sem vette észre, noha legénye már harmadszor mutatta beszálló kedvét, s ugyanezért lovával úgy éreztette sarkantyúját, hogy egy negyed óra elfolyta előtt már a' kapunál állt.

„„ Nagyságos Ur! reggel óta egy harapást sem ettünk, valamint szegény lovaink sem, talám csak jó lenne már üres gyomrainknak is valamivel kedvezni.”” Ezt mondván leszállott annélkül, hogy ura' feleletét megvárta volna, ez példáját némán követte.

Egész inas hangban osztogatta már most Péter parantsolatjait a' vastag vendég-fogadosnak, ki hóna alá tekerve zöld bársony sapkáját, mély alázatossággal, és harmintz egymást követő fejhajtásokkal kérdezte, mi legyen a' Nagyságos Urnak szolgálatjára? A' mi legjobb van egész házatokban válaszolt hegykén Péter, mi mindent megfizetünk. Ezen szavak az egész házat zendülésbe hozták, a' kelnerék azonnal az asztal terítéshez fogtak, és legalább harmintzszor egymás után ígérték a' levest az asztalra hozni, midőn a' fogadosné óriási hanggal lármázott az udvarban azaladozó szakácsnének, hogy hamar hozná már a' betsináltra való tsirkét. A' szolgáló a' mézön lévén, a' kocsisnak kellett az ólból elő jönni, hogy a' kappanból hirteleniben csinált fáczánt forgatná. A' komoly úr azalatt az ablak mellett lévő asztal mellé ült, fejét tenyerére botsájtá, és a' ki-

Koszorú 1831.

's be szaladozó fogadónénak édes pillantatait sem vette észre, valamint köhögését nem hallotta, úgy hogy ez megharagudván, gorombának és az illendőséget nem értőnek ítélte, és csak fősvénységének köszönhetette úta-zónk, hogy valahára egy portio füstös levest maga előtt látott, ezt követte egy darabka hideg hús, mely után érkezett a' félig nyers tsirke, mindent befejezett a' fátzán, mellynek valósága felől a' nyakán lévő to-lak minden kétséget kizártak. A' Szegeden termett Tar-tzali bor volt az egésznek koronája. Békételenül nézett az idegen, vallyon jön é már valami kelner a' krétá-val? a' mi tsak ugyan meg is történt, az egész pompás ebédnek igen mérsékelt ára 8 forint és 45 xr. volt; tsak hogy minél hamarébb elindúlhasson, hallgatva zse-bébe nyúlt a' melancholicus, 's óh Istenem! üres kezét húzta ki onnan, a' második, harmadik, és negyedik zsebh szintúgy üres volt, mint az első, megijedve hívja az Úr szolgáját, de ezt, valamint a' lovakat sehoh találni nem lehet.

Nehéz volna a' szegény útasnak zavarodását és a' fogadós' goromba szavait leírni; utóbbinak minden vé-re orcájába ütött, — egy alacsony érzésű teremtésnek minden dühe homlokán volt festve. Igen hamar észre-vette ő, hogy az idegen még kevés tapasztalású és fé-lénk, azért valódi vendégfogadós-ként akkor szándéko-zott aratni, mikor alkalom van. „Ne gondolja” úgy ordíta, hogy én mind ezekkel megelégszem. Jól értjük mi az efféle mesterségeket, tudom én, hogy egyet ért azon gazemberrel, a' ki elszökött, és hogy azzal együtt engem megtsalni szándékozott, de a' boldog-ságos Szűzre esküszöm, hogy semmi sem lessz a' do-logból, innen elébb ki nem jön, míg tsak az utósó krajtzárig ki nem fizetett. Ezen szavak közt megragad-ta az útas bársony gallérú köpönyegét, mellyet ez az ebéd közben egy mellette álló székre letett;

Hova legyek, hogy térjek vissza Pestre pénz, és ló nélkül? így morgott az ifjú ember magában. „A' mi legtöbb, még ezen nyomorúlnak is meg kell magamat aláznom. Jaj melly terhes útazás! Laura! Laura! mibe ejtett hozzád való szerelmem.” Ezzel az asztalra tette kezével fedett fejét, hogy könnyeit eltitkolná.

Mit jelent mind ezen lárma, monda egy újonnan beérkezett személy: „Tehát így kell bánni emberrel, és így vissza élni zavarodásával, mellybe egygazember

ejtette? Uram a' mi nálam van, az szolgálatjára lehet, parantsoljon vele mint tulajdonával; ámbár, nlnots szerentsém az úrtól ismértetni, mindazonáltal reménylem, hogy ajánlásomat elfogadja. Bizonyosan reménylem, ha én volnék állapotjában, szinte ezt tenné velem. Azért kérem ne késsék.

Az útas ezen szavakra kezeit ortzájáról levette, és megtekinté az ismeretlent, ki vele szóllott. Ez mintegy 60 éves, talám 4 lábnyi magosságú ember volt, feje különösen volt a' természettől helyheztetve, mert majd hogy egészen a' vállain nem feküdt, a' természeti hajak' fogyatkozását kipótolták a' mesterségesek. Tüzes szeme, rendes, és kelletes artzvonásai, elmét, és eleven képzelődést jelentettek, hanem mosolygása valami idegent mutatott.

Az ifjúnak ortzáján eleven színekkel volt festve, mennyibe került légyen néki, hogy egy esmeretlen erzenyét kellették elfogadnia. Ez könnyen átláthatta nyughatatlansága' okát, és azért azon hanggal, melly a' jó nevelésnek tulajdona, így folytatta beszédét. „En Gyórtól nem messze lakom egy falusi jószágomon, jöjjön velem; ott megvárhatja, míg a' törvények azon gazembert, a' ki meglopta, felkeresik. Az alatt valakit szolgáim közül Pestre küldhet, ha jónak találja, hogy onnan a' szükséges pénzeket megkaphassa. Az ifjú megszorítá a' nagy szívű ismeretlen kezét, és minekutánna egy szolga a' készen álló hintót Gróf Keledynek megjelentette volna, a' két uj barát egymás mellett helyet foglalt, és villámként eltűnt.

A' fogadás, sapkájával kezében, soká kísért szemével a' fényes kotsit, és számos tselédjét. És eltűnvn szemei előtt belső meglegedéssel tekinté a' tsoportot, melly olly ritkán szokott fogadója előtt megállani. — „Ez is különös szent” mormogá magában.

As utazás kevés változást okozott az ifjában, kivén, hogy Keledynek nyoltzadik kérdésére tsak ugyan utóljára nevét kimondotta. Külömben a' kotsinak egy szegletébe vonódva akarhatja ellen is egy alomból a' másikba merült. Az öreg minthogy semmit sem tseledni az emberi Léleknek lehetetlen, a' mezőt, melly már zöld ruháját az ősz sárgájával tserelte fel, és a' leveletlen fákat tekintette.

Ezt elunván, ő is a' szegletbe húzta magát, próbálta, ha el tudna aludni, közbe közbe némelly ismre-

tes nótákat füttyölt, szóval mind azt tette, a' mit az utazók szoktak tenni, hogy az unalmat magoktól eltávoztassák. Végtére mindent elunván, és mivel tsendes úti társa még mind nem akart szólni, ezt figyelme-tesebben kezdé vizsgálni, ezen mupkáját az egész három mértföld, melly még hátra volt, alatt folytatta. Mit nem tesz az ember, hogy az időt rövidítse.

Egy fekete köpönyeg vörös gallérral fedezte Nyárinak testét nyakig, haja fürtökben vállaira esett, és egy selyem nyakravaló egész a' felső ajakig ért. Nagy fekete szemei teli tüzzel nem emelkedtek az ég felé, hanem szüntelen egy az újján lévő arany gyűrűn nyugodtak, a' miről Keledy méltán 's könnyen ítélhette, hogy Péter' lopása szomorúságának nem egyyellen oka.

A' ki valamikor tapasztalta, hogy esik azoknak jelenléte, kik vagy korok vagy rangjok, vagy akarmi ok miatt előttünk tisztések, az értheti Nyári állapotját. Az ember ezek előtt elpirúl, a' lélek nem mérészel szabadon gondolkodni, a' száj beszélni, csak tűr és szenved. Ez volt Nyári sorsa, midőn Keledy kastélyába érkezett, kit neveletlen maga viselete által meghántottnak gondolt. Hibáját megjobbítani kíványán, figyelme-tesen hallgatta gazdájának beszédeit, sőt ha már elhallgatott, új kérdéseket is tett. De a' keserű emlékek minden akarátja ellen is hatalmat vettek rajta, úgy hogy Keledynek minden beszédeiből alig hallott egy két szót. Mire nézve nem kevés örömmel hallotta, midőn Keledy eltávozni engedelmet kért tőle, hogy az út fáradtságaitól kipihenhetne.

Most már elég ideje volt magánvos szobáján sóhajtozni, és szerentsétlenségéről gondolkodni. Fájdalma utóljára könnyek által valamennyire enyhült. Keledy a' mellék szobában hallotta minden sohajtását, és mi-ként járt alá és fel nehéz lépésekkel. Azért félvén, né talám valamelly hirtelen tselekedetre bírna kétségben-ésése, ismét hozzá ment, és mellé ülven mondá: Barátom! fájdalminak kútfeje isméretlen ugyan előttem, de a' maga korában igen elevenen szokott az ember érezni, a' miért is sokszor képzelődése nagyobbá teszi szenvedéseit, mint különben volnának. Én már öreg, és talám valamelly befolyású vagyok, ha azért tekin-tetem valamibe. — Uram! felele Nyári az én bajom orvosolhatatlan. Ha méltóztatik meghallgatni, elfo-gom beszélni. Velem éreztetett jóságát nem hálálhá-

tom még jobban, mint ezen bizodalommal; különben is fájdalommal enyhülésére fog szolgálni, ha azokat egy olly nemes kebelbe önthetem, mert végtére csak ugyan ezen egyetlen vigasztalás engedődött a' szerentsetlen Nyáriának.

Én egy gazdag pesti Orvosnak fia vagyok. Nevelésemet egy épen olly gyengéd, mint szeretett anyától vettem. Böltsömtől fogva a' legédesebb és nyájasabb velem való bánáshoz szoktatva soha sem éreztem azon kínokat, mellyekkel a' gyermekek legnagyobb része megszokta a' nevelés jótéteményét fizetni. — Atyám maga is tudós ember tanításomat magára vállalta, és kevés ismereteim soha egy könytsepebe nem kerültek. 23dik esztendőmben a' Doktori Koszorút megnyertem, és köszönet szorgalmatos Atyámnak, ösvényen a' szerentse nem nézett komoly szemmel.

Azért egy tsendes, nyájas, és egyforma következőképen szerentsés életet éltem. De ennek határa nem messze terjedett. Hányan mentek már tsendes és nyugott elmével valamely estvéli mul'tságára, a' honnan egészen elváltozva jöttek vissza. Úgy volt velem is. Vidámon mint máskor szoktam, estve a' játékszint meglátogattam, nem gondolván, hogy ott volna nyugodalmam' végső órája. Már az első felvonásnak vége volt, és én még mind a' régi maradtam. A' második az elsőnél sokkal rosszabb és unalmasabb volt. Oh mit nem tehet egy rossz dráma! Kimennem bár melly nagy volt is vágyásom; nem lehetett hogy a' mellettem lévőket ne akadályozzam, és hogy a' jó hang ellen ne vétsek, mert a' mi közönségessen tetszik, annak jónak kell lenni, ha bár a' legrosszabb volna is. Hogy tehát unalmamat valahogy elűzzem, a' páholyokra vettem szememet, mellyekbe a' legkülönösebb színek' és formákat lehetett látni. Ezek közt egy volt, a' mellyet legtovább néztem, sőt tudtom ellen is oda fordúltak szemeim, kivált minekutánna onnan is némelly pillantatok reám estek. A' legfinomabb párizsi rouge, melly a' szomszéd páholyokból szüz leány tejjel vegyítve kisu-gárlott, semmi sem volt az ő természetes szépségéhez képest, a' grátziák festették rózsájokat az alabástromfejérségre, levévén a' szem-üveget, a' mennyek ajtaja kinyílt, egy pár világos kék szemben, mellynek tüze a' háznak minden lámpáit felyűlmutta.

Melly különösen ütnek öszve némelykor a' környül-állások! Ha tovább semmi sem történt volna, hihetőképpen a' játékszínből kimenvén, legelső barátomnak mondtam volna. „A' nyoltzadik páholyban ezen estve egy Angyal ült, és azzal vége lett volna mindennek. De máskép volt a' sorstól rendelve. A' mint szemeim onnan el nem mozdultak, igen könnyen láthattam a' legkissebb változást, melly artzáján történt. Azért tsak igen hamar észre vettem, hogy nem jól érzi magát, és valóban nem sokára elis ájult. Három lépéssel a' házból ki, és szintannyival a' páholyban voltam, szorgalmam által nem soká volt szerentsém ismét felnyílt szemeibe tekinteni, a' kotsija megjelent, karjaimon vittem oda, és miud a' hárman rövid idő mulva a' Római Tsászárnál leszáltunk.

Az első ijedésnek vége lévén, megtudtam, hogy a' leánynak Attya Iszapy Generális volna, ki némelly sürgetős dolgai miatt Pestre érkezett, erántam való haladatossága vég nélkül volt. Laura lassanként magához jött és volt alkalmam bájoló szépséget tökéletesen látni. Nem, semmi sem hasonlít ketseihez! Nints olly szikla sziv, mellyet mennyei tekintete el nem ragadna.

Ezen módon rajzolta Nyáry a' szerelmesek' szokása szerént kedvesét Midőn történetből megpillantván az öreget, látta, hogy ez tsak legnagyobb fáradtsággal tudná mosolygását, vagy talám nevetését is titkolni. Némelly szempillantatok után, mellyeket a' sóhajtásnak szánt, ismét folytatta beszédét:

Vissza jöven házamba, semmit sem titkoltam el az Atyámnak ezen történet felől; és nem sok fáradtságomba került, öt kívánságaim eránt hajlandóvá tenni. — Iszapy megengedte, hogy itt mulatása' idejében némellykor meglátogassam; Laurától olly vallást vettem, melly kimondhatatlan örömmel tölté meg szívemet, Atyám tőle még kérte nevemben leánya kezét, midőn a' Tisztnek legnagyobb hirtelenséggel elkeltett Pestet hagyni.

En nem késtem őt Pétsen feltalálni. De jaj melly rettentő sorsal! Sem az én sem a' leánya könnyörgése el nem nyerhette engedelmét, forró könnyeink sikertelenül folytak, az én kétségbe esésem, valamint Laura' halálos betegsége öszve kelésünket ki nem eszközölhette. „Laura nékem öregségemre szükséges” úgymond Iszapy, „én gondviselése nélkül el nem lehctek!” Allításomra,

hogy bizonyosan meghalna Laura, ha feleségem nem lehetne, lakoniai módon válaszolt: „Nem olly könnyen hal meg az ember, alios ego vidi ventos. — A' mi a' gondviselését illeti, attól meg nem lesz fosztva, ha Leánya feleségem lessz is, én gazdag vagyok, jöjjön Pestre lakni, és mellettünk legboldogabb napjait élheti. Mitsoda? Tehát lemondjak azon szolgálatról, mellyel a' Király olly kegyelmesen megjutalmazta hív szolgálattimat, és egygy vőnek kegyelméből élni! Ho! Ho! Iszapy nem szokta meg az efféléket. Tsak térjen vissza Doktor Úr Pestre, talál ott elgendő leányokat, kiknek karjaiban azt könnyen elfogja felejtteni, kivélőszve köttetni örökké lehetetlen marad. Jövő reggel megakartam még egyszer próbálni, ha valamire mehetnék vele; de a' kemény szívű még tsak látni sem akart, a' miért is szerentséllen szerelmemet siratván, vissza tértem, midőn útamban olly nemes szívűen kihúzott ama zavarodásból, mellybe egy gaz szolga ejtett.”

„Nyári Ur” úgymond a' Gróf; „én nem vagyok mint az öregeknek legnagyobb része, Rik a' szerelem' fájdalmival tsúfot szoktak üzni, mivel már nem korokhoz való. Tudom én jól, hogy ezek nagyok, ha bár nem mindenkor valódiak is. Maga szerentséllen, de az idő szenvedéseit enyhíteni fogja, és ha nem félnék, hogy káromlónak fog ítélni, magam is iparkodnám valahogy rajta segiteni.

Mindazáltal igazságtalanná ne tetesse magát fájdalma által. A' mint beszédeiből észre vehettem, ön szeretetről vádolja Iszapit; vallyon kissebb a' maga önszeretete mint az övé? hogy kívánhatja, hogy egy öreg tulajdon szerentséje vesztével adja ált szeretett leányát egy ismérletlennek, kinek szerentséje volt szívében olly indulatokat gerjeszteni, mellyeket ő helyben nem hágy? Nem élt e maga vissza a' vendégi jussal? és az öreg bizodalját nem játszotta e meg? De ezen letzke meg ne háborítsa. Az önszeretet minden szivbe a' természet-től van öntve. Tsak egyedül az emberért vagyon teremtvé és nem másért, hogy az egygyikben jó, a' másikkban pedig rossz gyümölsöket hoz, egyedül a' neveléstől, és a' lelki-esmérettől függ. Azomba vizsgálja ált a' világnak minden történeteit, a' legnagyobb erköltsöket, valamint a' legundorabb gonoszságokat, és igen könnyen fogja találni, hogy első kütfejük az ön-szeretet volt,

A' kívánság', Keledy]eránt háládatosnak lenni, vagy legalábbj' finomabb nevelést mutatni, nem voltak elég hathatósak Nyárit álmaiból felebresztteni, de alig értette, hogy Keledynek néző pontya nem egyez meg az övével, midőn semmi nagyobb munkája többé nem volt az elébbenit gondolatjai' szembe tűnő tévedése felől meggyőzni, Ennyi erővel bír az ellenkezés' szelleme.

„Talám” úgymond' Nyári „még sem épen minden indulatok erednek az önszeretéből, ezek sokszor olly ellenkezők, hogy lehetetlenné teszik a' Gróf Úr állítását. Mert hogyan tulajdonítsak az ön szeretetnek barátságot, vagy szerelmet, azon indulatokat, mellyek a' legnagyobb áldozatokra is hajlandóvá teszik az embert? A' jótéteményt, melly magától elhúzza a' szükségést, életét sokszor kotzkára teszi, hogy a' szerentsétlennnek segítséget nyújthasson? A' ditsőséget, mellynek nyugodalom, gazdagság, szerentse, sőt maga a' létel is áldoztatik?

A' szerelem „válaszola Keledy hevesen”, ezen tébolyodás a' legnagyobb önszerető! Nem kívánnjuk-e a' szeretett tárgytól, hogy minden egyébről lemondjon? Nem futtya-e ált a' hideglelés borzadása minden tagjainkat, ha más tsak egy tekintetet vet is arra, kit szeretünk? A' barátság, kit keres ez mást, mint ön magát, barátunk által azon üregeket töltjük, mellyek bennünk vannak, a' természetből úgy vagyunk alkotva, hogy a' magányos életet nem szeretjük, és azért kényszerítve egy mást keresünk, kinek karján a' világon keresztül tantoroghassunk. Ha valakivel jól teszünk, azért történik, mivel lelki örömeinkre szolgál, hogy ember társunkon segítettünk. Végtére vetkeztesük tsak lé a' ditsőséget fényes sугáritól, majd meglátjuk, hányan fognak az üres álomkép' után kapni! —

Melly zendítő elv! (principium) monda Nyári, kiszáritja, elhervasztja a' lelket, és lealacsonyítja az embernek méltóságát. Oh szívem ellenkezik vele, sokkal utálatosabb, minthogy igaz lehetne.

„Illyenek az emberek” folytatta Keledy a' beszédet, ha húzatik szemökről a' hártya, panaszkodnak, mivel a' nagy világosság megsértette az igen gyenge lencsét, és mivel ama képzelt kecsességeket nem találják, mellyeket mint vakok álmodtak. Nyári Úr! úgy vélem, hogy az idő magán sem téveszti el sokszor tapasztalt erejét, képzelődései nem soká elfognak szemei

előtt tűnni, a' világ ismét kellemetesnek látszani, mint ezen mező a' hold ezüstétől megvilágosítva." Ezen szavak alatt az ablak felé húzta Nyárit. Tavaszkorra sűrű levelek fedik ezen szomorú üregeket, és tar sziklákat, a' fülemülének panaszló éneke ketsegteti a' figyelmező fült, és pásztorok tánczolnak a' virággal hintett mezőn a' furuglya kellemes hangja és ártatlan falusi énekek mellett. Most tél van; a' mezők puszták, a' madarak némák, de nem lesz mindég így. Most a' mezitelen fák nem kívánatosok a' szemnek, de rövid idő múlva ismét bennök gyönyörűségünket találjuk. Ifjú és tapasztalás nélkül lévén, nem tetszenek ezen igazságok. De én nagyobb részét életemnek már eltöltvén, mind ezeket tulajdon tapasztalásomból tudom, mellyeket mondok. — Én is el akarom beszélni történeteimet, és tudom, hogy azokat hallván, velem együtt fogja mondani: minden tselekedeteink az ön szeretetből származnak.

Ezen szavak után elbócsátotta Nyárit, a' ki a' mennyire tudom, ezen parantsolat által meg nem sértődött, mert ezen az úton legjobban kerülhette el a' Grófnak ama haragját, melly bizonyossan már úton volt, és csak némelly ellenvetéseket várt tökéletes kiütésére. Már pedig embert, kinek annyival tartozunk, mint Nyári Keledynek, csak a' legnagyobb báládatlanság sértethetné meg, ha nem volna is Gróf. —

A' szerelmesek, főkép a' szerentsétlen szerelmesekek közönségesen keveset, és békételenül szoktak aludni, De, nulla regula sine exceptione, Nyári talán az előbbi napnak fáradságai miatt, vagy hogy már ezelőtt két éjjel nem aludt, öly erős álomtól nyomtatott el, hogy felébredésekor már magossan állott a' nap. Vilámként ötlöttek fejébe minden szerentsétlen történetei, mellyeket eleven képzelődése mind nagyító üvegeken nézett, hogy a' sóhajtások és könnyek sem maradtak légyen el, valamint a' mostoha sorsnak szidalmazása, magából értetik, mihelyt tudjuk, hogy szerelmesről van a' beszéd. Sehol sem ótsóbbak a' könnyek, mint ezeknek szemekben. Mivel még is szüntelen sírni, és sóhajtozni nem lehet, a' mi vitézünk is okosabb gondolatokra fakadt, tudniillik felkelt, felöltözött, és Keledyhez ment. Ez már két Úr' társaságában volt, kik első tekintetre azon gondolatot gerjesztették Nyáriban, hogy valamit kérnek a' Gróftól, mert ez egy szót sem szollhatott, mellyet azok hat fejhajtással helybe nem

hagytak volna. Úgy látszott, mintha egész életeket az udvarnál töltötték volna, olyan jól tudták palástjokat a' szél után igazgatni. „Ezen Urban látja kedves Vendégem Bilints Urat, ebben pedig Tsat Urat mind ketten hozzám elég távolyi atyafiak.” Keledynek ezen szavait egy el nem ismerhető savanyú mosolygás követte, mellynek kifejtése Nyárinak még keserűbbnek látszott. Nem kevés tsudálkozás lepte meg, midőn a' kávé alatt észre vette, hogy a' Gróf atyafiai eránt nem tsak nem megelőző, hanem hogy válogatott szurkálásban kedvét találta. Ezek mindazáltal elébbeni szelídségökben maradtak, és elbűszúsásokkor a' látogatás szabadságát alázatossan máskorra is kikérték.

Ez elmenetek után reájok függesztette átható, és mérges tekintetét, és némelly szempillantatig mintegy álomba merülve maradt. Ezután hirtelen Nyári felé fordult, és mintha nem szeretné, hogy ezen állásában valaki látta legyen „Azt ígértem tegnap, hogy történeteimet el fogom beszélni, eleget akarok azért ígéretemnek tenni. Reményilem, hogy egy kis vigasztalására fog beszédem szolgálni, mert az ember annyira ön szerető, hogy fájdalmat nem érzi olly keményen, ha tudja hogy más még nagyobbakat szenved. Nyári igen szívesen elengedte volna a' Grófnak ezen fáradságát, de ki nem figyelmezne, midőn egy Gróf annyira megalázza magát, hogy történeteit elbeszélje.

Az anyám (Leonóra) egy régi nemes: de szintolly szegény háznak egyetlen leánya volt, szépsége nem különben az egész férjfiú nembem bámulást, mint az aszszonyiban irigységet okozott. Nem tsuda tehát ha az Atyám Keledy Miklós első látására megszerette, mivel pedig ennek Attya Keledy Sándor a' Grófi vért egy közönséges nemesével, és a' mi legtöbb szegény Nemesével fertőztetni nem engedte, nem volt más mód, mint a' leányt elszöktetni, és a' legelső Plébánián feloldozhatatlanul magához kötni. Ezen titkos házasságnak én vagyok gyümöltse.

A' kedvetlen külső, mellyel a' világra jöttem, és mellynek oka az anyám' füzökéje volt, melly által terhességét elakarta titkolni, olly útálatossá tett Atyám előtt, hogy ez soha szemei elejébe nem akart botsátani, es titkos házasságát azon egy okból nem akarta nyilvánossá tenni, mivel Anyam olly rút örököszt szült neki. Ez szegény Anyámat annyira megkeserítette, hogy születésemet tsak kevés hónapokkal élte túl.

Atyám nem sokára új házasságra lépett, én pedig parantsolatjára Ágoston név alatt egy távol lévő Klastromba küldtettem, és úgy hervadtam a' legtsúfosabb feledékenységben, az alatt, míg mostoha ötsém azon fényes nevelést kapta, mellyet kívánt amaz állapot, mellyre én méltatlannak ítéltetem! — Egy jószívű Barát gyenge és beteges Ifjúságomat ápolgatta, a' deák nyelvre tanított, és elérvén 16dik évemet, tanácsára felvettem volna már a' tsuklát, midőn történetesen megtudtam, melly nagy embernek fija volnék, és hogy Atyám magához vissza hívna. Forró könnyek közt hagytam el az öreg Barátot, ki egyedül szeretett igazán. Ób drága jóltévőm! soha el nem felejtiek.

Atyámnak minden fiai meghaltak. Senkire sem hagyhatta temérdek kintseit, és titulussait, mint azon szegény púpos hátúra, ki gyermeksege óta el volt hagyatva. Koránt sem az Atyai gyengédség volt visszahívatásom' oka, hanem azon megrontó gondolat, hogy más használná, a' mit ő olly szorgalmatosan maga és jobbágyai szájából elhúzott. Annyira terjedt haragja, hogy midőn egy esztendővel később karjaim közt kiadta lelkét, minden sirásom és keserűségemnek annyi hatalma nem volt, hogy tsak egyszer fiának nevezett volna. Atyai keze soha nem érte homlokomat.

Igy tehát 18dik évemet elérvén, Atyám' minden vagyonyainak örököse, és egyszer'smind tulajdonossa lettem. Születésem óta minden társaságtól megfosztva, tsak hamar kezdettem a' szeretetnek édes szükségét érezni. Nem sokára egy ifjúval megismerkedtem, kinek sorsa igen hasonló volt az enyimhez. Kuti Ferentz, színtúgy mint én árva, és az egész világon magányosan állott, azon felül jószága is kissebb volt, sem hogy magos születéséhez képest élhetett volna. A' hasonló sors, és egyforma hajlandóságunk nem sokára a' legerősebb bilintseket verte szívünkre, elválhatatlanok voltunk, az én akaratom az öyé, ez viszont az enyim volt. Az Ifjúságnak minden tüzével éreztem ezen szövetségünk édességét, midőn keblem tudtom ellen egy új érzésnek helyt adott.

Sokat mondhatnék Júlia' ritka szépségéről, bájoló kellemeiről, szóval, azt mondhatnám, hogy Juliában próbálni akarta a' természet minden tebetségét. De ezeket mind elhagyván, valamint is fáradhatatlan igyekezeteimet, mellyek által iparkodtam szívét megnyerni, végtére, hogy győztünk légyen meg minden akadályokat, míg

végére az egész világ' színe előtt szerelmünket megval-
lani. —

Azombau nem ezt pályázom, sőt arra akarom vi-
gyázóvá tenni, hogy ezen forró szerelemből rövid idő
mulva meg gyógyultam légyen, ámbár csak 20 esz-
tendő voltam.

Már minden elkészült a' házasságra, az esküvésnapja
közel volt, midőn egy estve valamely rövid utazásomból
vissza térvén, kedvesemet megakartam látogatni. Gon-
dolja bámulásomat, midőn illy szokatlan órában ajtaját
nyitva találtam! Közelítettem, és hallgattam, hangos
röhögés sértette fületem. Bámulásra, utánozta Kedvesem
azon tsuda állatot, melly bolondságában véli, valaki
önnön magáért szerethetné. A' szegénység kényszerít, hogy
kezemet neki adgyam, de a' te szerelmed — Nem
engedtem annyi időt, hogy beszédét elvégezhetné. Törrel
kezemben reájok rohantam, hogy a' hívtelent átszúrjam,
ez azomban szaladással mentette meg életét. Annélkül,
hogy észre vettem volna, egy nagy tükör előtt állottam,
és ki hiinné, hogy ez orvosolta légyen betegségemet, pe-
dig valóban úgy van. A' tükör őszintén megmutatta egész
termetemet minden hibáival, mintegy villámtól megütve
megállottam előtte, és minekutánna hosszú állás után
vérem letsendesült volna, magamat kigúnyoltam, hogy
annyira esztelen lehettem gondolni, hogy egy leány egy
ölly nyomorúlt, rút, és a' természetől annyira elhagya-
zott lényt szerezhethetne. Vissza tértem Hazamba, szerel-
mem kábaságától gyökeresen kigyógyulva. Más bizonyo-
san szerentsétlennnek gondolta volna magát, és sorsát si-
ratta volna, hogy édes álmából felébresztetve légyen, de
én vigsgóimnak határt nem szabhattam. Megutáltam az
embereket, és legkevesebbé sem igyekeztem ezt előttük
eltitkolni, főkép mivel mindennapi tapasztalásom lelki-
esméretemet ez iárrt letsendesítette. Sőt gyönyörködtem
benne, ha megkissebbíthettem azt, a' mit ők nagynak,
szépnek, erköltsősnek neveznek, levonván róla azon fá-
tyolt, mellyel ez önszeretetet fedezi, szóval azon ipar-
kodtam, hogy az emberek azon színben lássák magokat,
melly tulajdonok. Mindazonáltal soha sem mulasztottam
el nekik hasznos lenni, ha tehetségemben állott, de mi
ennek is indító oka? Az ön szeretet. Mert miért tselek-
szem így? Nem azért-é, hogy belső örömem legyen?

Keledy még Isten tudja, meddig beszélt volna, ha
egy törvénytörő bűnösöknek nem akadályozza. Ez Nyá-

rit tudósította, hogy hív szolgája Pesten megfogatott, a' hol is már más efféle betsületes emberek' társaságában ül. Nyári most azt gondolta, hogy lovát, és egyéb elveszett jószágát vissza kapja, de ezekre a' törvénynek, mint bizonyság jelekre mostanra szüksége lévén, azonnal ki nem adathattak, későbbben pedig soha sem hallott többé felüle beszélni. — Két nappal későbbben érkezett Pestről egy szolga, ki minden szükségest meghozott Nyárinak, úgy, hogy ez harmadik nap utazását folytathatta, annélkül, hogy Keledy' kérése, ki még egy ideig maga mellett szeretne volna, szándékát megakadályozta.

Az idő a' legbizonyosabb orvosa szokott közönségesen a' szerelemnek lenni. Ez Nyárinál nem valósodott, mert noha már két asztendő folyt légyen el, szerelmének tüze mindazáltal első erejével lángolt keblében, soha száraz szemmel nem olvasta azon leveleket, mellyeket egy öreg Asszony, kit pénze fájdalmi eránt érzékennyé tett, Laurától hozott.

Eggykor háza előtt megállott a' Gróf Keledy tzi mérével kevélykedő hintó; gondolván, hogy az, kinek annyira le volt kötelezve, néhány napot nála akarna tölteni, a' háládatosságnak minden gyorsaságával leszálladt Nyári, hogy tulajdon kezével nyissa meg régen óhajtott vendégének az ajtót. De melly nagy volt tsudálokozása, midőn nem a' Gróf, hanem annak két Atyafiai feketébe ültezve és tettetett könnyekkel áztatva szállottak le a' kotsiból.

Sírva jelentették ezek szeretett Báltyoknak reménytelen halálát, és hogy ő volna, kit utolsó akaratja teljesítőjének választott, a' miért is könnyörögnek, azonnal velek utazna, hogy az elhült szándékát megtudhatnák.

Nyári ezen eránta való bizodalomtól megilletődve, mindgyárt rendeléseket tett utazása eránt. Fájdalma épen olly valódi volt, mint a' két atyafié tettetett. ezeknek belső örömök olly nagy volt, hogy minden igyekezetük azt eltitkolni sikeretlen volt; és minden igyekezetük ellen is minden szempillantásban kitetszett. Már azon tanátskoztak, miféle változásokat akarnának a' megholt jószágaiban tenni, és lelkökben már a' nagy kintseket öleltek, mellyekkel Herczegi módon fognak ezentúl Párlsban, Londonban, Rómában, és Nápolyban élni; azon fogadóban állott meg a' társaság, mellybe ezelőtt két évvel Nyári megesmerkedett a' Gróffal. A' két gyászos olly pompásan találattott, és olly nagy lelküesen fize-

tett, hogy a' fogadás nem kételkedett benne, ezek lennének - e Keledynek örökössei, és legforróbb imádsága volt. hogy a' Boldogságos Szűz, és a' Szent Antal az Ő Patrónusa tsak egyszer minden héten ilyen vendégekkel áldaná meg.

Elérkezésükkor már jelen volt a' törvény, nec non Notarius doctissimus. A' gyászos idő vesztés nélkül a' nagy palotába vezeti az egész társaságot, hogy ott a' Testamentomot megnyitják. A' Notarius az egész gyülekezetnek mutatta, hogy a' petsét még egész, és minden sérelem nélkül volna. Minekutánna mindegyik meggyőződött róla, feltörte, és hangos, 's érthető szóvalkövetkezendőt olvasta:

„En Keledy Ferencz, Telegdnek és Báránynak Ura, a' Vitéz Rendnek etc. etc. ezennel tudósítom mindegyiket, hogy Kedves Atyámiai Bilincs és Csat, egész életem alatt erántam mutatott szeretetöket egész végső órámig olly szívre hatóan békonyították, hogy:

Ezen szavaknál száraz szeme elébe tartotta a' két Atyafi a' zseb-kendőt, maga a Notarius is az olvasásba akadályoztatott, de szavát ismét megnyervén folytatta:

Olly szívre hatóan bizonyították, hogy tsak mély belátásomnak köszönhetem, hogy tettetésük által meg nem tsalódhattam. Azért rendelem, hogy a' két gazembernek jószágomhoz legkissebb jussok sintsen, kintseimből pedig egy krajtzárt se kapjanak. Minden Vagyonom' birtokosának rendelem Iszapy Generálist, azon feltétellel, hogy Ezredét elhagyván, Pesten lakjék, és Leánya kezével Nyárit megajándékozza.”

Ki festené a' gyászosok' bosszújokat, és Nyári örömet. Azok káronolták a' púposhátút, ez pedig áldotta emlékéit. Nem akarván hinni fülének, maga szemével kezdi az írást átfutni, hogy pirult el, midőn a' Gróf' tulajdon kezétől ezen rendeket találta:

„Elhiszed-e már most, hogy minden ember önszerető, hogy te magad is az vagy? Sokkal jobban esmerem az emberi szívet, mint hogy ne tudnám, hogy ezen szempillantatban minden gondolatid tsak házasságoddal foglalatoskodnak. De majd elérkezik nálad is azon idő, mellyben megfogod, ha másoknak nem, legalább magadnak vallani, hogy Gróf Keledy igazat mond.”

Nyári késedelem nélkül postára ült, negyedik napon már Pétsen volt. Egy hónap múlva Iszapy minden Háza népével Pesti lakos lett, és ismét egy hónap múlva a'

Szentegyház azon kötést áldotta, melyet a' történet. a' környülállások össze folyása, és az állandóság két nemes szív közt alapított.

M A D Á R.

Őszi madár, hova vágysz villám szárnyakkal előre,
A' kék ég mélyén? hova törnek szárnyaid, és a'
Messzeható éles pillantat, melly haza földjét
Kémleli a' magason 's melly erdők őszi virányát?

Messze zugó tenger hullámin túl, neked édes
Bájkikelet kel föl, ha minálunk fürgeteg ordít.
Kellemes ott a' völgy, a' fák mindegyre virulók,
És a' nap rájok meg nem szünik egyre mosolygni.

Boldog létü madár! lengj villámszárnyal előre
A' kék ég mélyén egy édesb honba; vigadjad
A' kikeletnek szép vigságait ottan; azonban
Fürgeteg ordítand, 's zivatar küzd egyre mi nálunk.

És nekem a' zivatart nem lész kikerülni erőmben,
Nincs nekem olly honnom, hol örök nap küldene fényt le;
Nincs, hol szép kikelet mosologva derítene; — zúz, jég
Lepte be lételemet, 's ereimben csikorog a' vér.

Boldog létü madár! lengj villámszárnyal előre
A' kék ég mélyén egy édesb honba, vigadjad
A' kikeletnek szép vigságait ottan, azonban
Fürgeteg ordít és zivatar küzd egyre szivemben!

VI'SEGRÁD.

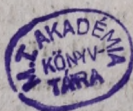
Melly romok itten ezek, csúcsán a' büszke tetőnek,
Hajdani fényöknek nyomait hordók? — de busulva
Néznek alá most a' hullám rendekre, azontúl
Bús pillantattal befutók a' messze világot.

Károl lakja ez itt, a' hajdan fényes; ez ormon
Látta dicsőségét honnunk hajdanta Lajosnak;
És a' honni magas fény innét szálla szelekkel
Minden irányzatban, dél, tél, kelet és lenyugotnak.

És elhunyt Lajosunk kora; rommá vála Vi'segrád;
És az idő kormos kezei nehezültek az ékes
Várra; — bagoly lakozik faláinak néma magányán
És búsul vele a' Magyaroknak büszke valója.

Gyászromok itten ezek csúcsán a' büszke tetőnek,
Hajdani fényöknek nyomait hordók. Beh szomorgva
Néznek alá a' kék hullám rendekre, azontúl
Bús pillantattal befutók a' messze világot.

UZDI GYULA.

A' ki nem jár hitlenek tanátsán. „Solt. 1.

A.

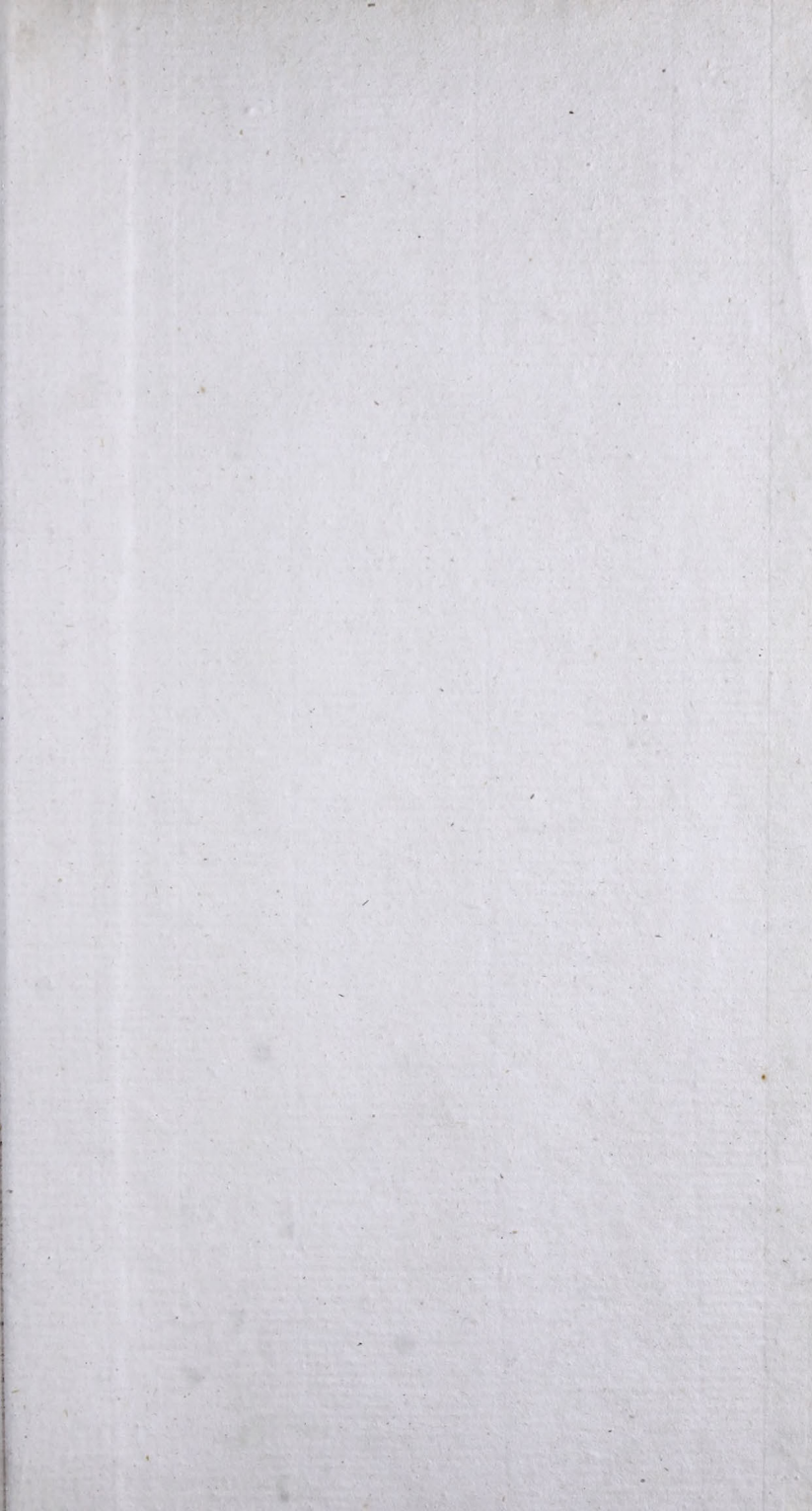
Discant.
Alt.
Tenor.
Bass.

a, b,
Reicha.
1) + 2) + 3) +
mehet. ugyan az. ugyan az.

B, Kühnau Chor. N° 1. N° 2. C, Rinck Chor. N° 23.

D, N° 39. N° 47. N° 120.

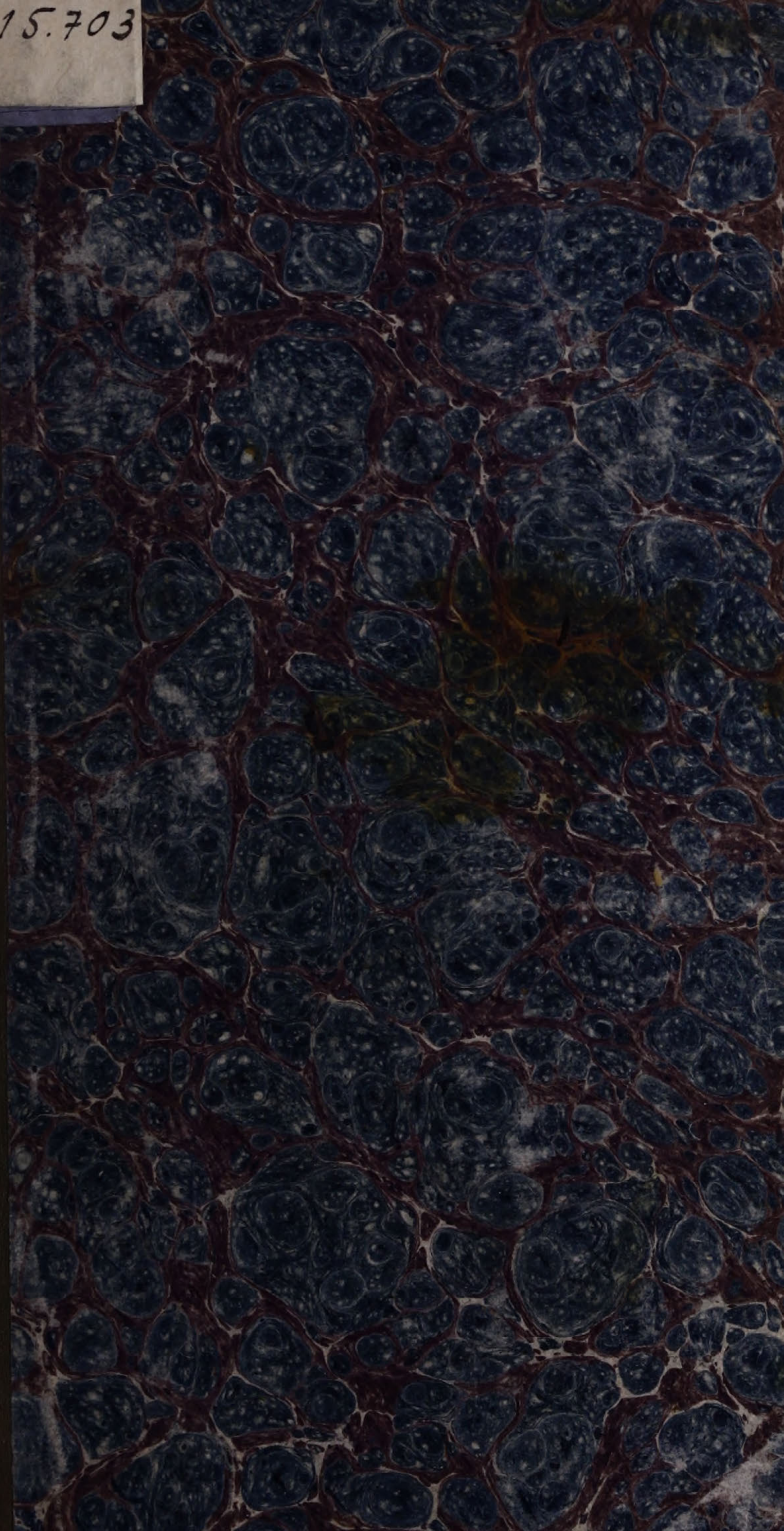

315.703

16.
56.

